

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Mimorozpočtové zdroje hasičských záchranných sborů krajů
Extra-Budgetary Resources of the Regional Fire Rescue Services

Student: Bc. Monika Mikesková
Vedoucí diplomové práce: Ing. David Lenert, Ph.D., MBA

Ostrava 2014

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra veřejné ekonomiky

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Monika Mikesková**
Studijní program: N6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: 6202T055 Veřejná ekonomika a správa
Specializace: 02 Veřejná ekonomika a správa
Téma: **Mimorozpočtové zdroje hasičských záchranných sborů krajů**
Extra-Budgetary Resources of the Regional Fire Rescue Services

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Hasičský záchranný sbor České republiky
3. Zásady hospodaření hasičských záchranných sborů krajů
4. Analýza hospodaření hasičských záchranných sborů krajů
5. Zhodnocení využívání mimorozpočtových zdrojů, návrhy a doporučení
6. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

HALÁSEK, D., D. LENERT a B. PERNICA. *Ekonomika obrany, bezpečnosti a veřejného pořádku.*

Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2006. 186 s. ISBN 80-248-1026-3.

PEKOVÁ, J., J. PILNÝ a M. JETMAR. *Veřejný sektor - řízení a financování.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2012. 488 s. ISBN 978-80-7357-936-4.

ŠENOVSKEJ, M., V. ADAMEC a Z. HANUŠKA. *Integrovaný záchranný systém.* 2. vyd. Ostrava:

Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2007. 157 s. ISBN 978-80-7385-007-4.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. David Lenert, Ph.D., MBA**

Datum zadání: 22.11.2013

Datum odevzdání: 25.04.2014

doc. Ing. Petr Tománek, CSc.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

„Prohlašuji, že jsem celou práci, včetně příloh, vypracovala samostatně.“

V Ostravě dne 25. dubna 2014

.....

Bc. Monika Mikesková

Obsah

1	ÚVOD	5
2	HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY	7
2.1	Vývoj profesionální požární ochrany v ČR ve 20. století	7
2.2	Orgány na úseku požární ochrany	9
2.3	Charakteristika Hasičského záchranného sboru ČR.....	11
2.4	Organizační struktura Hasičského záchranného sboru ČR.....	12
2.4.1	Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR	12
2.4.2	Hasičský záchranný sbor kraje	13
2.4.3	Jednotky požární ochrany	14
2.5	Integrovaný záchranný systém	18
3	ZÁSADY HOSPODAŘENÍ HASIČSKÝCH ZÁCHRANNÝCH SBORŮ KRAJŮ	21
3.1	Hospodaření hasičského záchranného sboru jako organizační složky státu.....	21
3.2	Rozpočet hasičského záchranného sboru kraje	23
3.3	Spolufinancování hasičského záchranného sboru z pojišťoven	26
4	ANALÝZA HOSPODAŘENÍ HASIČSKÝCH ZÁCHRANNÝCH SBORŮ KRAJŮ ...	27
4.1	Hasičský záchranný sbor hlavního města Prahy.....	28
4.2	Hasičský záchranný sbor Jihočeského kraje.....	30
4.3	Hasičský záchranný sbor Jihomoravského kraje	32
4.4	Hasičský záchranný sbor Karlovarského kraje.....	34
4.5	Hasičský záchranný sbor Kraje Vysočina	36
4.6	Hasičský záchranný sbor Královéhradeckého kraje	38
4.7	Hasičský záchranný sbor Libereckého kraje	40
4.8	Hasičský záchranný sbor Moravskoslezského kraje	42
4.9	Hasičský záchranný sbor Olomouckého kraje.....	44
4.10	Hasičský záchranný sbor Pardubického kraje	47

4.11	Hasičský záchranný sbor Plzeňského kraje	49
4.12	Hasičský záchranný sbor Středočeského kraje	51
4.13	Hasičský záchranný sbor Ústeckého kraje	53
4.14	Hasičský záchranný sbor Zlínského kraje	55
5	ZHODNOCENÍ VYUŽÍVÁNÍ MIMOROZPOČTOVÝCH ZDROJŮ, NÁVRHY A DOPORUČENÍ	58
5.1	Zhodnocení darů a příspěvků	58
5.2	Zhodnocení příjmů z vlastní činnosti	60
5.3	Zhodnocení přijatých pojistných náhrad	62
5.4	Příjmy z EU jako další zdroj financování	63
5.5	Shrnutí, návrhy a doporučení	65
6	ZÁVĚR	69
	Seznam použité literatury	71
	Seznam zkratek	75
	Prohlášení o využití výsledků diplomové práce	
	Seznam příloh	
	Přílohy	

1 ÚVOD

Hasičský záchranný sbor ČR patří k základním bezpečnostním sborům České republiky, jehož základním posláním je chránit občany a majetek před požáry a pomáhat při jiných mimořádných událostech. Je základní složkou integrovaného záchranného systému a plní úkoly v oblasti požární ochrany, krizového řízení, ochrany obyvatelstva a civilního nouzového plánování. K plnění svých úkolů potřebují jednotky požární ochrany finanční prostředky, které získávají z rozpočtu svého zřizovatele, Ministerstva vnitra. Státní rozpočet patří v ČR k hlavním zdrojům financování hasičských záchranných sborů. Financování pouze ze státního rozpočtu je však nedostatečné a v poslední době má klesající tendenci. Proto je nutné hledat další zdroje i od jiných subjektů k dofinancování rozpočtů HZS krajů. Vícezdrojové financování požární ochrany je běžné v řadě zemí Evropy, i když existují země s financováním požární ochrany čistě ze státního rozpočtu.

Od ledna 2014 se na financování požárních jednotek podílejí také pojišťovny a to prostřednictvím povinných odvodů z přijatého pojistného z pojištění odpovědnosti z provozu vozidla. Další možností jak navýšit své rozpočty tak, aby nedošlo k ohrožení bezpečnosti a poskytování služeb na odpovídající úrovni, je použití mimorozpočtových zdrojů, které jsou tématem této práce. Jedná se o prostředky, o které může být překročen rozpočet výdajů stanovený zákonem a které může sbor použít na plnění svých úkolů v oblasti požární ochrany.

Cílem diplomové práce je zhodnotit míru použití vybraných typů mimorozpočtových zdrojů jednotlivými HZS krajů v roce 2012 na základě analýzy mimorozpočtových zdrojů HZS krajů v letech 2008 – 2012.

V souladu s cílem diplomové práce je stanovena hypotéza: „Mimorozpočtové zdroje nepřekračují v průměru 25 % celkových příjmů HZS krajů v letech 2008-2012.“

V práci bude použita metoda rešerše odborné literatury, metoda analýzy mimorozpočtových zdrojů jednotlivých HZS krajů a metoda komparace při srovnávání těchto zdrojů v letech 2008 – 2012. Následné zhodnocení vybraných typů mimorozpočtových zdrojů v roce 2012 bude provedeno pomocí syntézy.

Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část sestává ze dvou kapitol. První kapitola popisuje stručný vývoj požární ochrany v ČR, orgány na úseku požární ochrany, základní charakteristiku a organizační strukturu Hasičského záchranného sboru ČR a integrovaný záchranný systém. Druhá kapitola se týká hospodaření a financování HZS ČR jako organizační složky státu. Teoretická část práce bude zpracována za použití odborné

literatury vztahující se k tématu práce, legislativních norem upravujících oblast požární ochrany a také internetových zdrojů nutných k doplnění a rozšíření informací z odborné literatury.

Praktická část práce obsahuje také dvě kapitoly. Kapitola věnovaná analýze hospodaření HZS krajů obsahuje 14 dílčích kapitol členěných dle jednotlivých HZS krajů a zaměřených na analýzu mimorozpočtových zdrojů v letech 2008-2012. Druhá kapitola hodnotí využití jednotlivých typů mimorozpočtových zdrojů HZS krajů v roce 2012 a celkové shrnutí a návrhy. Data pro zpracování praktické části diplomové práce budou čerpána z informačních systémů Ministerstva financí, ze zpráv o stavu požární ochrany zpracováváné každoročně všemi HZS krajů a z konkrétních dotazů směřovaných dle zákona č.106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, jednotlivým HZS krajů.

2 HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY

2.1 Vývoj profesionální požární ochrany v ČR ve 20. století

Veřejné požární jednotky z povolání existovaly za první Československé republiky pouze v některých větších městech. V ostatních obcích a městech využívali starostové předpisy převzaté z Rakouska – Uherska, které umožňovaly přenášet zodpovědnost za hašení požárů na dobrovolné hasičské sbory. Jejich materiální potřeby však kryli jen částečně.

Uvedený stav neodpovídal potřebám státu v míru, tím spíše za války, a nemohl být rychle změněn ani vydáním překladu německého zákona jako vládní nařízení č.30/1939 Sb. z.n., o hasičstvu – veřejné požární útvary se v Německu nazývaly požární policie a byly jednotně řízeny Ministerstvem vnitra. Asi v roce 1942 byl i v protektorátu ustanoven pluk požární policie Čechy - Morava se základnou v Plzni. Mužstvo pluku tvořili čeští četníci, příslušníci finanční stráže, kteří byli k pluku přeloženi a důstojníci – němečtí inženýři, kteří po studiu ještě absolvovali dvouleté učiliště požární ochrany v Berlíně. Později byl pluk rozdělen na oddíl Čechy a oddíl Morava. Po válce se mužstvo pluku požární policie vrátilo ke svým původním jednotkám.

Prvním poválečným zákonem byl zákon č. 62/1950 Sb., o ochraně před požáry a jinými živelnými pohromami, kterým bylo plnění úkolů na úseku požární ochrany uložena národním výborům (místním, okresním a krajským) a hasičstvo (dobrovolné, z povolání a závodní) se stalo výkonným orgánem národních výborů. Nejvyšší dohled a řízení nad požární ochranou spadalo do působnosti ministerstva vnitra. Hasičstvo z povolání musely zřídit všechny obce s počtem obyvatel nad 50000, nebo i menší obce z rozhodnutí krajského národního výboru. Velitel hasičstva veřejného a závodního byl oprávněn při zásahu činit potřebná opatření jménem příslušného národního výboru. Příslušníci hasičstva ve službě pak požívali ochrany veřejného činitele.

Další právní úpravy v oblasti požární ochrany a její reorganizace se promítly do nového zákona č. 35/1953 Sb., o státním požárním dozoru a požární ochraně. Hlavním cílem změny legislativy bylo zapojení obyvatelstva do požární ochrany s pomocí nově vzniklých orgánů. Odpovědnost za požární bezpečnost měly podle své příslušnosti národní výbory, orgány státního požárního dozoru a ministr vnitra. Byla zřízena Ústřední správa státního požárního dozoru v rámci ministerstva vnitra, na Slovensku Oblastní správa státního požárního dozoru, krajské a okresní správy státního požárního dozoru a inspekce státního požárního dozoru. Prostřednictvím těchto orgánů vykonávalo svou pravomoc v oblasti

požární ochrany ministerstvo vnitra. Výkonnými orgány požární ochrany se staly veřejné a závodní jednotky požární ochrany a organizace požárních útvarů byly přizpůsobeny zásadám platným pro vojenské útvary.

V dubnu 1958 došlo k přijetí nového zákona o požární ochraně č.18/1958 Sb., kterým byla zcela rozbita organizace státního požárního dozoru. Státní orgány požární ochrany podřídil orgánům národních výborů, které nebyly odborně na výši, a celá řada funkcí byla předána dobrovolné organizaci Československý svaz požární ochrany. Zákon platil celých 27 let.

Nedostatky na úseku požární ochrany (snižování početních stavů, snížení kázně a disciplíny v jednotkách požární ochrany, nedostatek financí) postupně vedly k rozhodnutí o změně organizace požární ochrany. V listopadu 1965 pak bylo rozhodnuto na základě Zprávy o stavu požární ochrany o novém uspořádání požární ochrany v ČSSR. Na základě tohoto rozhodnutí realizovaným usnesením vlády o novém uspořádání požární ochrany, došlo k vyčlenění inspekcí požární ochrany z odborů pro vnitřní věci národních výborů, které se tak staly zvláštními orgány národních výborů s postavením na úrovni odboru v čele s náčelníkem inspekce. Byly zřízeny krajské inspekce požární ochrany, městské inspekce požární ochrany a okresní inspekce požární ochrany. Veřejné požární útvary nadále zůstaly zařízením příslušného národního výboru. Toto organizační uspořádání přetrvalo až do roku 1986, kdy bylo změněno novým zákonem o požární ochraně.

Významnou událostí pro další období byl vznik Školy požární ochrany ministerstva vnitra ve Frýdku-Místku v roce 1967. V souvislosti s federativním uspořádáním státu v roce 1969 byla požární ochrana zařazena do výlučné působnosti národních rad, což mělo za následek vytvoření Hlavní správy požární ochrany MV ČSR a MV SSR.

Následující období je spojováno s nástupem absolventů Školy požární ochrany ministerstva ve Frýdku-Místku, katedry techniky požární ochrany a bezpečnosti průmyslu Vysoké školy báňské a Vysoké inženýrské požárně technické školy Ministerstva vnitra SSSR v Moskvě do orgánů požární ochrany. Výchovou vlastních odborníků a příchodem absolventů středních a vysokých škol, zejména technického směru, se neustále zkvalitňuje odborný potenciál profesionální požární ochrany a schopnost účelně řešit potřeby zabezpečení požární ochrany ve společnosti. V roce 1983 se škola Požární ochrany MV ve Frýdku-Místku změnila na Střední odbornou školu požární ochrany MV.

V 70. a 80. letech byly položeny základy moderní organizace požární ochrany vydáním zákona ČNR č. 133/1985 Sb., o požární ochraně. Ministr vnitra stanovil na základě tohoto zákona novou organizaci Sboru požární ochrany. Byly vytvořeny správy a útvary Sboru požární ochrany (Hlavní správa Sboru PO, krajská správa Sboru PO, krajský útvar Sboru PO, městská správa Sboru PO aj.). Celkové početní stavy Sboru PO určovala vláda. Organizaci správ a útvarů Sboru PO a jejich početní stavy stanovoval ministr vnitra.

Základní principy zákona o požární ochraně i organizace správ a útvarů Sboru PO byly využitelné i po roce 1989. V roce 1990 byla ukončena činnost krajských národních výborů, a tím i krajských správ a krajských útvarů Sboru PO, jejichž příslušníci byli převedeni do okresních správ a útvarů sboru PO. Novelizací zákona o požární ochraně zákonem č. 203/1994 Sb., došlo s účinností k 1. 1. 1995 ke vzniku hasičských záchranných sborů okresů. Dosavadní Sbor PO se změnil na Hasičský záchranný sbor České republiky, který se skládal z ředitelství HZS ČR, vzdělávacích a technických zařízení, HZS okresů, HZS měst Brna, Ostravy a Plzně a hl. m. Prahy.

Profesionální požární ochrana prošla od 70. let zásadními změnami. Postupně se měnil podíl zásahové činnosti jednotek PO ze zásahů u požárů ve prospěch technických zásahů. Profesionální jednotky postupně nahrazovaly některé druhy technických služeb a přebíraly stále větší kompetence v oblasti přípravy na mimořádné události a samotné provádění záchranných a likvidačních prací během těchto událostí. Těmto skutečnostem bylo potřeba přizpůsobit právní úpravu a organizaci. S účinností od 1. 1. 2001 došlo k nové právní úpravě požární ochrany, která zásadním způsobem změnila postavení, působnost a organizace Hasičského záchranného sboru ČR.¹

2.2 Orgány na úseku požární ochrany

Správními úřady na úseku požární ochrany jsou ministerstva (vnitra, obrany a financí) a hasičské záchranné sbory krajů. V přenesené působnosti plní úkoly státní správy orgány krajů a obcí.

Ministerstvo vnitra je ústředním správním orgánem státní správy, jehož působnost je vymezena zákonem ČNR č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů ČR. Mezi jeho úkoly v oblasti požární ochrany patří schvalování koncepce organizace a rozvoje

¹ KOLEKTIV AUTORŮ. *Hasiči a záchranáři na přelomu století: stručný průvodce historií hasičů v českých zemích*. 2001 str. 12 - 21

PO, vykonávání státního požárního dozoru, zabezpečování výzkumu a vývoje, kontrola plnění úkolů HZS krajů stanovených zákonem o PO, vytváření a provoz informačního systému PO aj. Úkoly ministerstva na úseku PO plní GŘ HZS ČR.

Kraj v samostatné působnosti projednává roční zprávu o stavu požární ochrany v kraji a přispívá k zabezpečení plošného pokrytí území kraje jednotkami PO hasičským záchranným sborům kraje na financování jeho potřeb a obcím na financování potřeb JSDH.

Krajský úřad projednává koncepci PO v kraji, vytváří podmínky pro dislokaci a vybavení jednotek HZS, v období válečného stavu a ohrožení státu organizují PO spolu s HZS krajů a hradní náklady JSDH vybraných obcí spojené se zásahy mimo jejich územní obvod a podílí se na financování jejich akceschopnosti, pořízení a obnově požární techniky.

Rada kraje vydává nařízením požární poplachový plán kraje a stanoví nařízením kraje podmínky k zabezpečení plošného pokrytí území kraje jednotkami PO, zdrojů vody k hašení požárů, požární ochranu v době zvýšeného nebezpečí vzniku požáru, v budovách zvláštního významu, požární ochrany při akcích, kterých se zúčastní více lidí.

Obec v samostatné působnosti na úseku PO zřizuje JSDH, která provádí hašení požárů a záchranné práce při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech, udržuje akceschopnost JSDH obce, zabezpečuje odbornou přípravu členů jednotky, zabezpečuje materiální a finanční potřeby JSDH obce aj.

Obecní úřady na úseku PO zajišťují účast velitelů a strojníků JSDH obce na jejich odborné přípravě a zajišťuje úkoly PO pro období stavu ohrožení státu a válečného stavu.

Vybrané obecní úřady zabezpečují podle požárního poplachového plánu kraje hašení požárů a záchranné práce při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech mimo svůj územní obvod, zabezpečují akceschopnost JSDH obce mimo svůj územní obvod, na základě nařízení kraje zabezpečují nepřetržitou pracovní pohotovost mimo pracoviště v počtu nejméně jednoho požárního družstva o sníženém početním stavu.

Vláda stanoví nařízením druhy dokumentace požární ochrany krajů a obcí, jejich obsah a vedení.²

² HALÁSEK, D., D. LENERT a B. PERNICA. *Ekonomika obrany, bezpečnosti a veřejného pořádku*. 2006. str. 144-145

2.3 Charakteristika Hasičského záchranného sboru ČR

Základním posláním Hasičského záchranného sboru ČR je chránit životy, zdraví obyvatel a majetek před požáry a poskytovat účinnou pomoc při mimořádných událostech, ať již se jedná o živelní pohromy, průmyslové havárie či teroristické útoky.³

Hasičský záchranný sbor ČR je zřízen zákonem č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů. Vykonává státní správu v oblasti požární ochrany jako organizační složka státu. Působnost, úkoly a kompetence HZS v oblasti požární ochrany, krizového řízení, nouzového plánování a ochrany obyvatelstva jsou stanoveny zvláštními předpisy. Jedná se o:

- zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů,
- zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů.

Zákon o požární ochraně vytváří podmínky pro účinnou ochranu života a zdraví občanů a majetku před požáry a pro poskytování pomoci při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech stanovením povinností ministerstev a jiných správních úřadů, právnických a fyzických osob, postavení a působnosti orgánů státní správy a samosprávy na úseku požární ochrany, jakož i postavení a povinností jednotek požární ochrany.

Zákon o integrovaném záchranném systému vymezuje práva a povinnosti jeho složek při společném zásahu při mimořádných událostech a při provádění záchranných a likvidačních prací. Také upravuje podrobně kompetence státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků na všech řídicích úrovních (celostátní, krajská, i obecní) k přípravě na mimořádné události, provádění záchranných a likvidačních prací a ochranu obyvatel. Více o IZS v kapitole 2.3.

Zákon o krizovém řízení upravuje situace, kdy rozsah mimořádné události (živelní pohromy, ekologické nebo průmyslové havárie) je tak velký, že běžná činnost správních úřadů a složek IZS nepostačuje na jeho likvidaci (tzn. standardními prostředky a způsoby nelze účinně odvrátit ohrožení lidských životů, zdraví, majetku a životního prostředí).

³Základní posláním a služební slib. *Hasičský záchranný sbor ČR*. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/uvod-hasicky-zachranny-sbor-cr-zakladni-poslani.aspx>

V tomto případě hovoříme o krizové situaci a jako opatření se vyhláší některý z krizových stavů.⁴

HZS ČR je základní složkou IZS, který zabezpečuje koordinovaný postup při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací. HZS ČR při plnění svých úkolů spolupracuje s ostatními složkami IZS, se správními úřady a jinými státními orgány, orgány samosprávy, právníky a fyzickými osobami, neziskovými organizacemi a sdruženími občanů.

Úkoly HZS ČR plní příslušníci ve služebním poměru a občanští pracovníci v pracovním poměru. Služební poměr příslušníků HZS ČR je upraven zákonem č.361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů. Občanští pracovníci jsou v pracovním poměru podle zákona č. 262/2000 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.

2.4 Organizační struktura Hasičského záchranného sboru ČR

Hasičský záchranný sbor ČR tvoří:

- Generální ředitelství HZS ČR,
- 14 hasičských záchranných sborů krajů,
- Záchranný útvar HZS, Střední odborná škola požární ochrany a Vyšší odborná škola požární ochrany ve Frýdku-Místku.

2.4.1 Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR

Generální ředitelství je součástí Ministerstva vnitra, v jehož čele stojí generální ředitel HZS, kterého jmenuje a odvolává ministr vnitra a jemu také odpovídá za činnost HZS ČR. V současnosti plní tuto funkci brig. gen. Ing. Drahoš Ryba (od 1. 12. 2011). Na návrh generálního ředitele jmenuje a odvolává ministr vnitra náměstky generálního ředitele. K 1. 12. 2012 má generální ředitelství 4 náměstky zodpovědné za sekce:

- ✓ sekce prevence a civilní nouzové připravenosti,
- ✓ sekce IZS a operačního řízení,
- ✓ sekce ekonomiky,
- ✓ sekce lidských zdrojů.

⁴ Působnost a úkoly. *Hasičský záchranný sbor ČR*. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/uvod-hasicsky-zachranny-sbor-cr-pusobnost-a-ukoly.aspx>

Každá sekce se dále člení na odbory a pod každý odbor spadá několik oddělení, např. odbor prevence – oddělení technické prevence, odbor operačního řízení – oddělení analýz a statistiky, odbor vnějších vztahů a legislativy – oddělení právní, oddělení redakce atd.

Součástí GR HZS ČR jsou Technický ústav PO v Praze, Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč, Skladovací a opravárenské zařízení, Školní a výcvikové zařízení Brno a Frýdek-Místek.

Generální ředitelství plní zejména následující úkoly:

- a) schvaluje koncepci činnosti HZS ČR a kontroluje plnění jeho úkolů,
- b) plní úkoly ke koordinaci příprav na nevojenské krizové situace a úkoly civilního nouzového plánování, ochrany obyvatelstva, civilní ochrany a IZS,
- c) předkládá Ministerstvu financí návrh rozpočtu záchranného sboru a návrh poskytnutí dotací občanským sdružením,
- d) zřizuje operační a informační středisko generálního ředitelství,
- e) kontroluje připravenost a akceschopnost hasičských jednotek záchranného sboru krajů,
- f) zajišťuje mezinárodní spolupráci záchranného sboru.⁵

2.4.2 Hasičský záchranný sbor kraje

Hasičský záchranný sbor kraje tvoří:

- krajské ředitelství HZS kraje,
- územní odbory HZS kraje s jednotkami HZS kraje,
- vzdělávací, technická a účelová zařízení zřizovaná HZS kraje.⁶

V čele HZS kraje je ředitel HZS kraje, kterého jmenuje a odvolává ministr vnitra na návrh generálního ředitele po projednání s hejtmanem kraje a v hlavním městě Praze po projednání s primátorem hlavního města Prahy.

Sídlem krajských ředitelství HZS kraje jsou sídla krajů, mimo HZS Středočeského kraje, jehož sídlem je Kladno.

Mezi hlavní úkoly krajského ředitelství patří:

⁵ ŠENOVSKEÝ, M., V. ADAMEC a Z. HANUŠKA. *Integrovaný záchranný systém*. 2007. str. 37 - 38

⁶ ŠENOVSKEÝ, M., V. ADAMEC a Z. HANUŠKA. *Integrovaný záchranný systém*. 2007. str. 38

- a) navrhuje generálnímu ředitelství koncepci rozvoje HZS kraje,
- b) provádí státní správu na úseku požární ochrany, IZS, ochrany obyvatelstva a krizového řízení,
- c) koordinuje záchranné a likvidační práce,
- d) zajišťuje systém vyrozumění a varování,
- e) zpracovává plány evakuace,
- f) provádí v rozsahu stanoveném generálním ředitelstvím odbornou přípravu svých příslušníků a zaměstnanců,
- g) zřizuje operační a informační střediska a pracoviště krizového řízení,
- h) zabezpečuje výstavbu a údržbu objektů pro potřeby záchranného sboru,
- i) odpovídá za připravenost a akceschopnost jednotek PO HZS kraje,
- j) připravuje havarijní plán kraje, popřípadě vnější havarijní plán.⁷

2.4.3 Jednotky požární ochrany

Jednotkou požární ochrany se tedy rozumí organizovaný systém tvořený odborně vyškolenými osobami, požární technikou a věcnými prostředky požární ochrany. Hasiči jsou v jednotce členěni do čet, družstev, družstev o zmenšeném početním stavu, příp. skupin. Jednotky JPO zasahují u mimořádných událostí jakými jsou požáry, dopravní nehody, úniky nebezpečných chemických látek a ropných produktů, technické havárie aj.

V ČR se jednotky PO dělí dle zřizovatele a vztahu osob vykonávající činnost v jednotkách ke zřizovateli na:

- *jednotky hasičského záchranného sboru kraje*, které jsou součástí HZS krajů a jsou zřizovány státem, a činnost v těchto jednotkách vykonávají příslušníci HZS kraje jako povolání ve služebním poměru,
- *jednotky sborů dobrovolných hasičů obce*, které zřizuje obec, resp. město, a činnost v těchto jednotkách vykonávají členové jednotek sborů dobrovolných hasičů obce na základě dobrovolnosti, příp. někteří členové mohou vykonávat činnost v pracovním poměru k obci nebo hasičskému záchrannému sboru kraje,
- *jednotky hasičského záchranného sboru podniku*, zřizované právnickými osobami nebo podnikajícími fyzickými osobami, které provozují činnosti se zvýšeným nebo s vysokým požárním nebezpečím, a činnost v těchto jednotkách vykonávají

⁷ ŠENOVSKÝ, M., V. ADAMEC a Z. HANUŠKA. *Integrovaný záchranný systém*. 2007. str. 39

zaměstnanci právnických osob nebo podnikajících fyzických osob jako své povolání v pracovním poměru,

- *jednotky sborů dobrovolných hasičů podniku*, zřizované právnickými osobami nebo podnikajícími fyzickými osobami, které provozují činnosti se zvýšeným nebo s vysokým požárním nebezpečím, a činnost v těchto jednotkách vykonávají zaměstnanci právnických osob nebo podnikajících fyzických osob na základě dobrovolnosti.⁸

Každý druh jednotky má svou operační hodnotu, která vypovídá o její schopnosti provádět činnost při zdolávání požárů a záchranných prací při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech a při ochraně obyvatelstva.

Operační hodnotu tvoří:

- doba výjezdu při vyhlášení poplachu,
- územní působnost.

Doba výjezdu je časový úsek mezi vyhlášením poplachu a výjezdem jednotky z místa dislokace. Tento časový úsek je dán zákonem.⁹

Územní působnost je optimální vzdálenost pro dojezd určitého druhu jednotky PO k místu jejího zásahu vyjádřená dobou jízdy v minutách nebo kilometrech, která vymezuje její hasební obvod. Doba dojezdu závisí na vzdálenosti místa dislokace jednotky od místa zásahu, a charakteru terénu, hustoty dopravy aj. a také na povětrnostních podmínkách.¹⁰

Tabulka 2.1 Operační hodnoty kategorií jednotek PO

	JPO I	JPO II	JPO III	JPO IV	JPO V	JPO VI
Doba výjezdu (min.)	2	5	10	2	10	10
Územní působnost (min.)	20	10	10	není	není	není
Druh jednotky	HZSK	SDHO	SDHO	HZSP	SDHO	SDHP

Zdroj: ŠENOVSKEÝ, M., V. ADAMEC a Z. HANUŠKA. Integrovaný záchranný systém, s. 41

⁸ Jednotky PO. *Hasičský záchranný sbor ČR* Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/jednotky-po-961839.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>

⁹ Vyhláška č. 247/2001, o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany

¹⁰ ŠENOVSKEÝ, M., V. ADAMEC a Z. HANUŠKA. Integrovaný záchranný systém. 2007. s. 41

Pro účely plošného pokrytí území jednotkami PO se jednotky dělí dle operační hodnoty (viz tabulka 2.1) do 6 kategorií JPO I až JPO VI:

a) s územní působností zasahující i mimo území svého zřizovatele

JPO I jednotka Hasičského záchranného sboru ČR, zajišťující výjezd jednoho až tří družstev o zmenšeném početním stavu (1+3), družstev (1+5) ¹¹nebo jejich kombinaci,

JPO II/1 jednotka sboru dobrovolných hasičů obce kategorie II zajišťující výjezd družstva o zmenšeném početním stavu a zřizuje se zpravidla v obci s počtem obyvatel nad 1000,

JPO II/2 jednotka sboru dobrovolných hasičů obce kategorie JPO II zajišťující výjezd dvou družstev o zmenšeném početním stavu a zřizuje se zpravidla ve vybrané obci s počtem obyvatel nad 1000,

JPO III/1 jednotka sboru dobrovolných hasičů obce kategorie JPO III zajišťující výjezd jednoho družstva o zmenšeném početním stavu a zřizuje se zpravidla ve vybrané obci s počtem obyvatel nad 1000,

JPO III/2 jednotka sboru dobrovolných hasičů obce kategorie JPO II zajišťující výjezd dvou družstev o zmenšeném početním stavu a zřizuje se zpravidla ve vybrané obci s počtem obyvatel nad 1000,

b) s územní působností pouze na území své obce nebo objekt zřizovatele

JPO IV jednotka hasičského záchranného sboru podniku zřizovaná právnickou nebo podnikající fyzickou osobou, poskytuje speciální techniku na výzvu OPIS HZS ČR zpravidla na základě písemné dohody,

JPO V jednotka sboru dobrovolných hasičů obce kategorie JPO V, zajišťující výjezd družstva o zmenšeném početním stavu,

JPO VI jednotka sboru dobrovolných hasičů podniku zřizovaná právnickou nebo podnikající fyzickou osobou, poskytuje speciální techniku na výzvu OPIS HZS ČR zpravidla na základě písemné dohody,

¹¹ Družstvo se skládá z velitele a 5 dalších osob. Družstvo o zmenšeném počtu se skládá z velitele a dalších 3 osob.

JPO nezařazené jednotky nezařazené do plošného pokrytí se základním početním stavem jako jednotka JPO V/1.¹²

V ČR je vytvořen systém jednotek PO, který má za úkol plošně pokrýt a zabezpečit účinnou pomoc do určitého časového limitu a s určitým množstvím sil a prostředků. Principem tohoto systému je ochránit majetek občanů, právnických a podnikajících fyzických osob před požáry a jinými mimořádnými událostmi tak, že každému území obce je dle stupně nebezpečí předurčeno odpovídající zajištění jednotkami PO a je tak garantována doba dojezdu jednotek a množství sil a prostředků jednotek PO potřebných k zásahu. Tomuto systému se říká plošné pokrytí území ČR jednotkami PO (viz tabulka 2.2).

Tabulka 2.2 Plošné pokrytí území ČR jednotkami PO

Stupeň nebezpečí / území obce	Počet jednotek PO a doba jejich dojezdu
I.A	2 JPO do 7 min. a další JPO do 10 min.
I.B	1 JPO do 7 min. a další 2 JPO do 10 min.
II.A	2 JPO do 10 min a další JPO do 15 min.
II.B	1 JPO do 10 min. a další 2 JPO do 15 min.
III.A	2 JPO do 15 min a další 1 JPO do 20 min.
III.B	1 JPO do 15 min. a další 2 JPO do 20 min.
IV.A	1 JPO do 20 min. a další 1 JPO do 25 min.

Zdroj: ŠENOVSKÝ,M.,ADAMEC,V.,HANUŠKA,Z., Integrovaný záchranný systém

Stupeň nebezpečí území obce se stanovuje na základě ohodnocení míry rizika vzniku mimořádné události v katastrálním území obce v závislosti na počtu obyvatel, charakteru území a počtu zásahů jednotek na území obce za rok. Stanovení doby dojezdu jednotek PO a minimálního množství sil a prostředků vychází z analýzy zásahové činnosti jednotek PO a standardů obvyklých i v jiných evropských zemích.

¹² Jednotky PO. *Hasičský záchranný sbor ČR* Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/jednotky-po-961839.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>

2.5 Integrovaný záchranný systém

Integrovaný záchranný systém (IZS) je systém spolupráce a koordinace složek, fyzických a právnických osob, orgánů státní správy a samosprávy, při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací vymezený zákonem č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. Zákonem jsou vymezena pravidla spolupráce pro společný zásah všech složek a nezasahuje do jejich postavení a pravomocí daných zákony, kterými byly zřízeny a které upravují jejich základní činnost. IZS tvoří základní a ostatní složky.

Základní složky tvoří:

- Hasičský záchranný sbor České republiky,
- Jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany,
- poskytovatelé zdravotnické záchranné služby,
- Policie České republiky.

Ostatní složky:

- vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil
- ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory,
- ostatní záchranné sbory,
- orgány ochrany veřejného zdraví,
- havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby,
- zařízení civilní ochrany,
- neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím.¹³

Složky postupují při své činnosti na základě předpisů, kterými byly zřízeny a podle zákona o IZS. Ostatní složky IZS nastupují tam, kde základní složky z různých důvodů nestačí, např. z důvodu nedostatku personálu, materiálových nebo odborných zdrojů, a poskytují služby plánované pomoci na vyžádání.¹⁴ Základní složky zajišťují nepřetržitou

¹³ HALÁSEK, D., D. LENERT a B. PERNICA. *Ekonomika obrany, bezpečnosti a veřejného pořádku*, str. 132

¹⁴ Plánovaná pomoc na vyžádání znamená předem písemně dohodnutý způsob poskytnutí pomoci při provádění záchranných likvidačních prací obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, krajskému úřadu, Ministerstvu vnitra nebo základním složkám IZS

pohotovost pro příjem zprávy o vzniku mimořádné události, její vyhodnocení a neodkladný zásah v místě události a jsou rozmístěny po celém území ČR. Tento celostátní systém vznikl jako každodenní potřeba spolupráce hasičů, zdravotníků, policie a dalších složek při řešení mimořádných událostí (požárů, havárií, dopravních nehod atd.), kdy je potřeba rychlé a účinné spolupráce a pomoci.

Hlavním koordinátorem a páteří IZS je Hasičský záchranný sbor ČR, což znamená, že při naprosté většině zásahů velí příslušník HZS ČR, který řídí a koordinuje záchranné a likvidační práce. Následně zpracovává zprávu o zásahu, která je považována za úřední dokument a na jejímž základě dochází k vypořádání případných škod a náhrad vzniklých při zásazích. Na strategické úrovni je pak integrovaný záchranný systém koordinován krizovými orgány krajů a Ministerstva vnitra.

HZS plní v rámci IZS další úkoly, a to:

- řídí výstavbu a provoz informačních a komunikačních sítí IZS, zejména služby OPIS včetně provozování linky 112,
- organizuje školení, instruktáže a další vzdělávací aktivity v rámci složek IZS, zpracovávají dokumentaci, provádí vyhodnocení cvičení atd.
- zabezpečuje varování a vyrozumění v rámci kraje, což zahrnuje starost o varovné sirény a aktualizace krizových, havarijních a jiných plánů,
- je prostředníkem mezi krajskou úrovní IZS a složkami IZS, které nemají krajské zastoupení (SDH obcí).¹⁵

Pro koordinaci složek IZS je potřeba stálých orgánů, kterými jsou operační a informační střediska IZS. Podle zákona o IZS plní úkoly operačních a informačních středisek IZS operační a informační střediska HZS krajů a operační a informační středisko generálního ředitelství HZS ČR.¹⁶ Hlavní povinností operačních a informačních středisek je přijímat a vyhodnocovat informace o mimořádných událostech (prostřednictvím tísňových linek); zprostředkovávat plnění úkolů ukládaných velitelem zásahu; plnit úkoly uložené orgány oprávněnými koordinovat záchranné a likvidační práce; zabezpečovat v případě potřeby

¹⁵ SKALSKÁ, K., Z. HANUŠKA a M. DUBSKÝ. *Integrovaný záchranný systém a požární ochrana, modul 1*. 2010. str. 25

¹⁶ §5 zákona č. 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů

vyrozumění základních i ostatních složek IZS a vyrozumění státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků podle IZS.¹⁷

V České republice jsou pro tísňová volání vyhrazena národní telefonní čísla:

- 150 Hasičský záchranný sbor
- 155 Zdravotnická záchranná služba
- 158 Policie ČR
- 156 Městská policie

a jednotné evropské číslo tísňového volání 112.

Tísňové hovory na linku 112 jsou odbavovány v 14 centrech tísňového volání umístěných v sídlech HZS krajů. Za zmínku stojí krajské centrum tísňového volání v Moravskoslezském kraji, které je součástí Integrovaného bezpečnostního centra (IBC), kde jsou umístěna operační a informační pracoviště všech základních složek IZS, ředitelství Městské policie Ostrava, výjezdové stanoviště ZZS a zároveň je zde zázemí pro orgány krizového řízení Moravskoslezského kraje a statutárního města Ostrava. Na jednom místě jsou zde přijímány tísňová volání z celého kraje na národních linkách i lince 112 a zároveň jsou vysílány síly a prostředky složek IZS z celého kraje k likvidaci mimořádných událostí. OPIS HZS MSK je tak jediným pracovištěm HZS ČR, kde není oddělen systém příjmu tísňového volání od systému operačního řízení.

¹⁷ ŠENOVSKÝ, M., V. ADAMEC a Z. HANUŠKA. *Integrovaný záchranný systém*. 2007. str. 90

3 ZÁSADY HOSPODAŘENÍ HASIČSKÝCH ZÁCHRANNÝCH SBORŮ KRAJŮ

Stejně jako vývoj požární ochrany, tak také financování organizací požární ochrany prošla mnohými změnami. Do roku 1990 byly správy Sboru požární ochrany řízeny okresními národními výbory jako zvláštní orgány okresního národního výboru nebo krajského národního výboru bez právní subjektivity. Okresní národní výbory zabezpečovaly požární ochranu po materiální a finanční stránce v oblasti neinvestičních výdajů. Ministerstvo vnitra - Hlavní správa Sboru PO zabezpečovala vybranou požární techniku a přidělovala ji jednotlivým okresům. Rozpočtové prostředky na investice byly v kompetenci ministerstva vnitra. K 1. 1. 1991 byly správy Sboru požární ochrany zřízeny okresními úřady jako samostatné příspěvkové organizace s právní subjektivitou a napojeny na rozpočet Ministerstva vnitra. Krajské správy a útvary byly zrušeny a příslušníci byli převedeni do okresních správ a útvarů Sboru PO. Po třech letech financování z kapitoly Ministerstva vnitra byl od 1. 1. 1994 příspěvek na činnost příspěvkových organizací převeden do rozpočtů okresních úřadů formou účelové dotace a MV pouze stanovovalo potřebné objemy finančních prostředků. Jednalo se o systém účelového financování správ Sboru PO cestou územních rozpočtů. Investiční prostředky správy získávaly formou účelově vázané dotace ze státního rozpočtu. Výkon přímého investora zůstal na okresech. Mimo rozpočtových zdrojů byly příjmem HZS okresů (vznik k 1. 1. 1995) i příspěvky na činnost od jiných organizací a příjmy z jiné hospodářské činnosti. S účinností k 1. 1. 2001 došlo k zásadním změnám v oblasti organizace, působnosti a financování požární ochrany přijetím několika nových zákonů. Vzniká Hasičský záchranný sbor ČR transformací organizací a činností spadajících do kompetence dřívějších Hasičských záchranných sborů okresů, Ministerstva obrany – hlavního úřadu civilní ochrany a odborů civilní ochrany obyvatelstva Okresních úřadů. Toto sloučení proběhlo včetně delimitace finančních prostředků, zaměstnanců a materiálu.¹⁸

3.1 Hospodaření hasičského záchranného sboru jako organizační složky státu

Hasičský záchranný sbor ČR byl zřízen zřizovací listinou jako organizační složka státu, jehož zřizovatelem je Ministerstvo vnitra a hospodaření se řídí zákonem č. 218/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů. HZS není právnickou osobou.

¹⁸ ČIČMANCOVÁ, J. Optimalizace zdrojů financování hasičských záchranných sborů České republiky. 2003

HZS kraje hospodaří s prostředky státního rozpočtu, které ji stanoví správce kapitoly Ministerstva vnitra ze svého rozpočtu minimálně v rozsahu členění závazných ukazatelů daných zákonem o státním rozpočtu. HZS hospodaří dle svého rozpočtu, který obsahuje příjmy a výdaje členěné dle platné rozpočtové skladby. Příjmy a výdaje jsou zároveň příjmy a výdaji státního rozpočtu příslušné kapitoly, za jejíž hospodaření odpovídá správce kapitoly (MV). Rozpočet hasičských záchranných sborů krajů zahrnuje pouze příjmy a výdaje související s činnostmi, pro které byly zřízeny. Veškeré příjmy soustřeďuje na svém příjmovém účtu státního rozpočtu a všechny rozpočtové výdaje hradí ze svého výdajového účtu. Oba účty zřizuje u České národní banky. Prostředky smí čerpat jen do výše závazných ukazatelů stanovených ji správcem rozpočtu. HZS jsou oprávněny překročit závazné ukazatele výdajů o použití mimorozpočtových zdrojů, o použití úspor z minulých let (nároky z nespotebovaných výdajů) a o přijatá plnění z pojistných událostí. Bez souhlasu zřizovatele nesmí HZS překročit své výdaje, poněvadž objem stanovených prostředků ze státního rozpočtu je závazný.¹⁹

Hasičské záchranné sbory krajů dále hospodaří s mimorozpočtovými zdroji, které jsou používány prostřednictvím rozpočtu. Jsou oprávněni překročit závazné ukazatele výdajů státního rozpočtu podle jejich vymezení o příjmy podle zákona o požární ochraně, s výjimkou vybraných pokut, a o prostředky přijaté z rozpočtu územního samosprávného celku, od jiné právnické osoby nebo od fyzické osoby, pro účely požární ochrany, integrovaného záchranného systému a ochrany obyvatel.²⁰ Příjmy dle §97 zákona o požární ochraně jsou definovány jako příjmy za pohotovostní a jiné služby nebo práce za úhradu vynaložených nákladů, pokud se jedná o práce a služby související se základní náplní činnosti jednotek požární ochrany a nedojde přitom k ohrožení jejich akceschopnosti.

Hasičský záchranný sbor tvoří rezervní fond a fond kulturních a sociálních potřeb (FKSP). Zdrojem rezervního fondu jsou přijaté peněžní dary a prostředky poskytnuté ze zahraničí, příjmy z prodeje majetku, které nabyt prodejem nebo děděním. Prostředky ze zahraničí a dary poskytnuté na konkrétní účel používá v souladu s jejich určením, příjmy z prodeje majetku používá na výdaje na reprodukci majetku, prostředky poskytnuté bez uvedení účelu používá na rozpočtem nezajištěné provozní výdaje. FKSP je tvořen základním přidělem z rozpočtu HZS z ročního objemu nákladů zúčtovaných na platy a náhrady platů, na

¹⁹ PEKOVÁ, J., J. PILNÝ a M. JETMAR. *Veřejný sektor - řízení a financování*, 2008. str. 223-224

²⁰ §45 ods.11 zákona č. 218/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů

mzdy a náhrady mezd. Slouží k zabezpečování kulturních, sociálních a dalších potřeb zaměstnanců.

HZS jako organizační složka státu nemůže přijímat ani poskytovat úvěry, přijímat půjčky, vystavovat a přijímat směnky. Půjčky může poskytovat pouze s FKSP nebo na základě zvláštního právního předpisu.²¹

HZS je účetní jednotkou, vede účetnictví ode dne svého vzniku do dne svého zániku dle zákona č. 563/1991 Sb. o účetnictví, který stanovuje rozsah a způsob vedení účetnictví. Účetním obdobím je kalendářní rok.

HZS k plnění úkolů v rámci své působnosti může hospodařit s majetkem státu a s majetkem svého zřizovatele. Hospodaření s majetkem státu a základní zásady k provádění evidenčních operací stanoví zákon č. 219/2000 Sb. o majetku České republiky a vyhláška MF č.62/2001 o hospodaření organizačních složek státu a státních organizací s majetkem státu. Majetek lze nabýt koupí, vlastní činností, nabytím práv k výsledkům duševní tvořivé činnosti, bezúplatným nabytím (darováním), převodem podle právních předpisů, nákupem za prostředky poskytnutými jako dotace ze státního rozpočtu.²²

3.2 Rozpočet hasičského záchranného sboru kraje

Rozpočet představuje finanční plán, peněžní fond, bilanci příjmů a výdajů, podle kterého hospodaří určitý subjekt po danou dobu (zpravidla 1 rok). Ve veřejném sektoru hovoříme o veřejných rozpočtech, z nichž nejvýznamnější je rozpočet státní. Do soustavy veřejných rozpočtů dále patří rozpočty územních samosprávných celků (obcí, DSO a krajů), rozpočty veřejných fondů a rozpočty organizačních složek a příspěvkových organizací.

Rozpočet se sestavuje v členění dle rozpočtové skladby, která třídí příjmy a výdaje z různých hledisek do jednotek třídění. Hlediska třídění a systematiku jednotek třídění stanoví vyhláška.²³

Příjmy a výdaje HZS se člení dle druhového třídění rozpočtové skladby na tyto třídy:

Třída 1 – DAŇOVÉ PŘÍJMY

Třída 2 – NEDAŇOVÉ PŘÍJMY

²¹ Zákon č. 218/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů

²² ČIČMANCOVÁ, Jarmila. Optimalizace zdrojů financování hasičských záchranných sborů České republiky

²³ Vyhláška č. 323/2002 Sb. o rozpočtové skladbě

Třída 3 – KAPITÁLOVÉ PŘÍJMY

Třída 4 – PŘIJATÉ DOTACE

Třída 5 – BĚŽNÉ VÝDAJE

Třída 6 – KAPITÁLOVÉ VÝDAJE

Třída 8 – FINANCOVÁNÍ

Podrobnější členění dále rozlišuje seskupení položek, podseskupení položek a jednotlivé položky.

Výdaje se podrobněji člení dle odvětvového hlediska rozpočtové skladby na odvětví, resp. dle účelu, na který byly použity, do 6 skupin:

Skupina 1 – Zemědělství a lesní hospodářství

Skupina 2 – Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství

Skupina 3 – Služby pro obyvatelstvo

Skupina 4 – Sociální věci a politika zaměstnanosti

Skupina 5 - Bezpečnost státu a právní ochrana

Skupina 6 – Všeobecná veřejná správa a služby

Další členění rozlišuje oddíly, pododdíly a nejnižšími jednotkami jsou paragrafy.

Pro financování HZS krajů je státní rozpočet považován za hlavní zdroj financování. Rozpočet HZS ČR zahrnuje rozpočet Generálního ředitelství ČR, HZS krajů, Střední odborné školy požární ochrany a Vyšší odborné školy požární ochrany ve Frýdku-Místku a Záchranného útvaru v Hlučíně.

GŘ HZS ČR stanoví v návaznosti na schválený zákon o státním rozpočtu ČR jednotlivým HZS závazné limity a ukazatele na příslušný rok. základě. Na základě těchto závazných ukazatelů a limitů zpracuje finanční oddělení krajského ředitelství rozpočet příjmů a výdajů, a to v členění dle položek rozpočtové skladby s rozdělením na krajské ředitelství a územní odbory. Rozpočtové prostředky mohou být použity pouze v příslušném rozpočtovém roce a k účelům, na které byly státním rozpočtem určeny. Změnu účelového určení lze provést rozpočtovým opatřením v souladu se zákonem.²⁴ Rozpočtově nezajištěné

²⁴ §23 zákona č. 218/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů

potřeby lze zajistit hospodárnějším provedením jiných úkolů, odsunutím či omezením méně naléhavých úkolů nebo použitím mimorozpočtových zdrojů. Úhrada takových potřeb se uskutečňuje zásadně po provedení rozpočtových opatření.

Příjmy rozpočtu se rozepisují dle závazných ukazatelů na příjmy z pojistného na sociální zabezpečení a příspěvků na politiku zaměstnanosti, na nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté transfery.

Dle druhového třídění se rozpočtové příjmy HZS krajů dále člení na jednotlivé položky těchto tříd:

- Daňové příjmy (třída 1), které jsou tvořeny přijatými prostředky z pojistného na nemocenském pojištění, na důchodové pojištění a příspěvků na politiku zaměstnanosti od zaměstnavatele a od zaměstnanců ve služebním poměru,
- Nedaňové příjmy (třída 2) zahrnují příjmy z pronájmu movitého a nemovitého majetku, přijaté dary, příspěvky a dotace od obcí a právnických osob na neinvestiční účely, příspěvky a náhrady za likvidační práce při dopravních nehodách, příjmy z pultů centrální ochrany²⁵, z technické pomoci a jiné pomocné práce, pokuty inkasované za porušení předpisů, příjmy z prodeje krátkodobého a drobného dlouhodobého majetku, příspěvky inkasované od pojišťovny za pojistná plnění, příjmy z úroků,
- Kapitálové příjmy (třída 3) v převážné většině tvoří dary na pořízení dlouhodobého majetku a příjmy z prodeje dlouhodobého majetku,
- Přijaté dotace (třída 4) zahrnuje převody z peněžních fondů organizační složky státu, např. z rezervního fondu a převody z ostatních vlastních fondů, např. z fondu cizích prostředků.

Výdaje rozpočtu jsou dle závazných ukazatelů tvořeny:

- a) běžnými výdaji, z toho platy zaměstnanců včetně povinného pojistného, převody do FKSP, ostatní provozní výdaje, ostatní sociální dávky.
- b) výdaji na financování programů, z toho investiční výdaje a neinvestiční výdaje vázané k investičním programům.

²⁵ Pult centrální ochrany – pracoviště, kde se získávají, evidují a vyhodnocují informace z ústřední elektrické požární signalizace z dálkově zabezpečovaných objektů, které jsou k PCO připojeny pomocí elektronických systémů.

Největší část výdajů rozpočtu HZS krajů tvoří mzdové a s nimi související výdaje. Druhou největší skupinou jsou ostatní provozní výdaje, které jsou převážně spojeny s přímým výkonem a zajištěním požární ochrany a IZS. Největší objem prostředků běžných výdajů je spojen s nákupem materiálu a ochranných pomůcek jednotek PO, nákupem pohonných hmot pro požární automobilovou techniku, opravy movitého a nemovitého majetku a výdaje spojené s provozem objektů.

Dle druhového hlediska se rozpočet HZS krajů rozepisuje na položky třídy 5 - Běžné výdaje a třídy 6 – Kapitálové výdaje. Dle odvětvového hlediska rozpočtové skladby se rozpočet HZS krajů rozepisuje na paragrafy skupiny 5 - Bezpečnost státu a právní ochrana a skupiny 4 – Sociální věci a politika zaměstnanosti.

3.3 Spolufinancování hasičského záchranného sboru z pojišťoven

Novinkou v oblasti financování HZS a JSDH jsou příspěvky od pojišťoven provozující pojištění odpovědnosti z provozu vozidla. Od ledna 2014 mají pojišťovny povinnost danou zákonem, odvádět 3 % z vybraného pojistného z pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla, na činnost hasičů. Prostředky odvádějí pojišťovny do fondu zábrany škod, který zřizuje a spravuje Česká kancelář pojistitelů. Z tohoto fondu se hradí HZS náklady spojené s pořízením techniky nebo věcných prostředků potřebných pro činnost složek IZS a s úpravou technologií a provozem OPIS HZS v souvislosti s poskytováním nezbytné pomoci motoristů. Hasičskému záchrannému sboru se k úhradě nákladů z prostředků fondu poskytuje nejméně 60 % a z toho nejméně 20 % JSDH obcí. Příjemce prostředků z fondu je povinen na vyžádání doložit dokumenty týkající se použití přijatých prostředků.²⁶

²⁶ Zákon č.168/1999 Sb. o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla)

4 ANALÝZA HOSPODAŘENÍ HASIČSKÝCH ZÁCHRANNÝCH SBORŮ KRAJŮ

V této kapitole bude analyzováno hospodaření 14 hasičských záchranných sborů krajů ČR za sledované období 2008-2012 se zaměřením na mimorozpočtové zdroje.

K analýze budou použity data z Výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu správců kapitol, jimi řízených organizačních složek státu a státních fondů, dostupných na webových stránkách Ministerstva financí v informačním systému ARIS pro období 2008 - 2009 a v systému ÚFIS pro období 2010-2012. Doplnující informace byly získány ze zpráv o stavu požární ochrany v kraji, které mají povinnost zpracovat jednou ročně všechny HZS krajů.²⁷ O poskytnutí těchto zpráv bylo požádáno všech 14 HZS krajů na základě zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů. Všechny prezentované údaje v následujících kapitolách budou uvedeny po konsolidaci.

Mimorozpočtovými zdroji, o které můžou HZS překročit závazné ukazatele výdajů státního rozpočtu, jsou dle §45 odst. 11 zákona č.218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, příjmy podle zákona 133/1985 Sb. ve znění pozdějších předpisů, prostředky přijaté z rozpočtu ÚSC, od jiné právnické nebo fyzické osoby a přijatá plnění z pojistných událostí. Příjmy dle zákona o požární ochraně jsou definovány v §97 pouze tak, že „Jednotky požární ochrany mohou poskytovat pohotovostní a jiné služby nebo práce za úhradu vynaložených nákladů za předpokladu, že se jedná o práce a služby související se základní náplní jejich činnosti a nedojde k ohrožení jejich akceschopnosti.“²⁸

Na základě uvedených skutečností budou pro účely této práce považovány za mimorozpočtové zdroje finanční prostředky evidované na následujících položkách rozpočtové skladby:

2321 přijaté neinvestiční dary

2322 přijaté pojistné náhrady

2324 přijaté nekapitálové příspěvky a náhrady²⁹

3121 přijaté dary na pořízení dlouhodobého majetku³⁰

²⁷ §26, odst. 2 písm. n) zákona 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů

²⁸ Zákon č. 133/1985 Sb. o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů

²⁹ Příjmy z likvidačních prací jsou zahrnuty na položce 2324 v rozpočtu HZS až od 1. 7. 2010

4.1 Hasičský záchranný sbor hlavního města Prahy

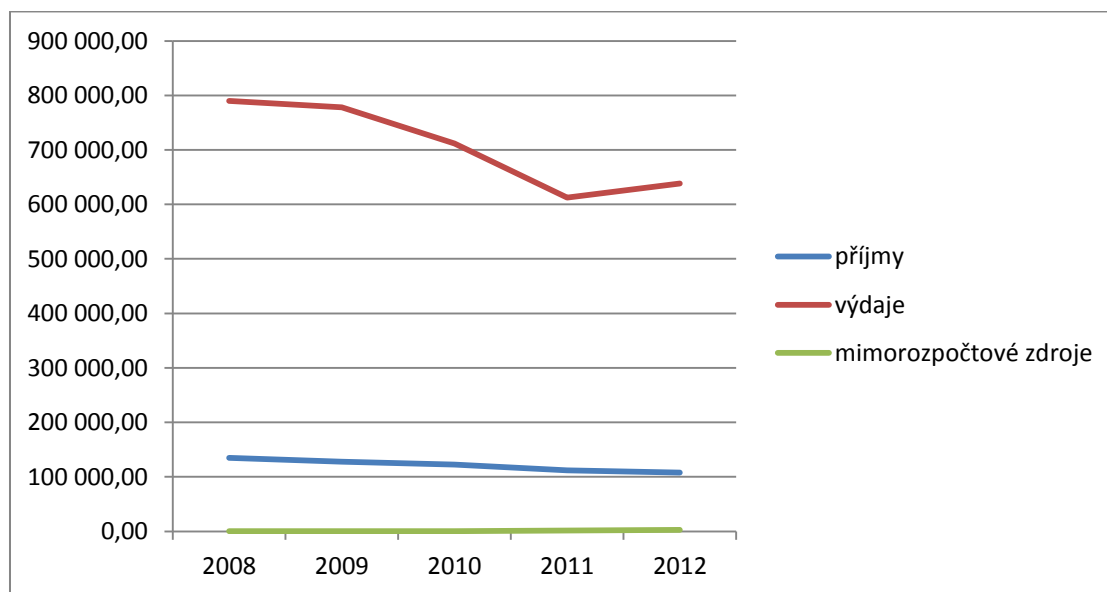
Podle zákona č. 131/2000 Sb., v platném znění „O hlavním městě Praze“ je Praha, krajem, obcí a statutárním městem. Rozkládá se na ploše 496 km², což je pouze 0,6 % území republiky a tím se řadí na poslední místo mezi kraji. Území Prahy tvoří jednotný správní a samosprávný celek - hlavní město Praha. Vnitřně se dělí v současné době na 22 městských správních obvodů a na 57 městských částí.

Vnitřní struktura HZS hl. m. Prahy se člení na ředitelství se sídlem v Praze a 11 jednotek HZS. Organizačními součástmi ředitelství HZS hl. města Prahy jsou operační a informační středisko HZS hl. města Prahy a účelová zařízení.

Hasičské stanice HZS hl. města Prahy:

Centrální hasičská stanice Praha 2, Praha 6 – Petřiny, Praha 7 – Holešovice, Praha 4 – Chodov, Praha 10 – Strašnice, Praha 4 – Krč, Praha 5 – Smíchov, Praha 5- Radotín, Praha 1 – Hrad, Praha 9 – Satalice, Praha 11- Modřany.³¹

Graf 4.1 Vývoj hospodaření HZS hl. města Prahy v letech 2008-2012 (v tis. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů z ARIS a ÚFIS

HZS hlavního města Prahy hospodaří s příjmy a výdaji, které ve sledovaném období klesají. Příjmy jsou tvořeny hlavně daňovými příjmy, jejichž pokles je způsoben každoročním snižováním příjmů z pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku

³⁰ KINŠT, Jan a Jiří PAROUBEK. *Rozpočtová skladba v roce 2010: a praktické příklady*

³¹ Zpráva o stavu požární ochrany v hlavním městě Praze za rok 2012

zaměstnanosti. Mimorozpočtové zdroje tvoří pouze nepatrnou část rozpočtu, jak je vidět z grafu 4.1. Jejich podíl na celkových příjmech činí v průměru pouhých 0,82 %, což činí 1 070 Kč na zaměstnance sboru, na výdajích ještě méně, a to 0,14 %.

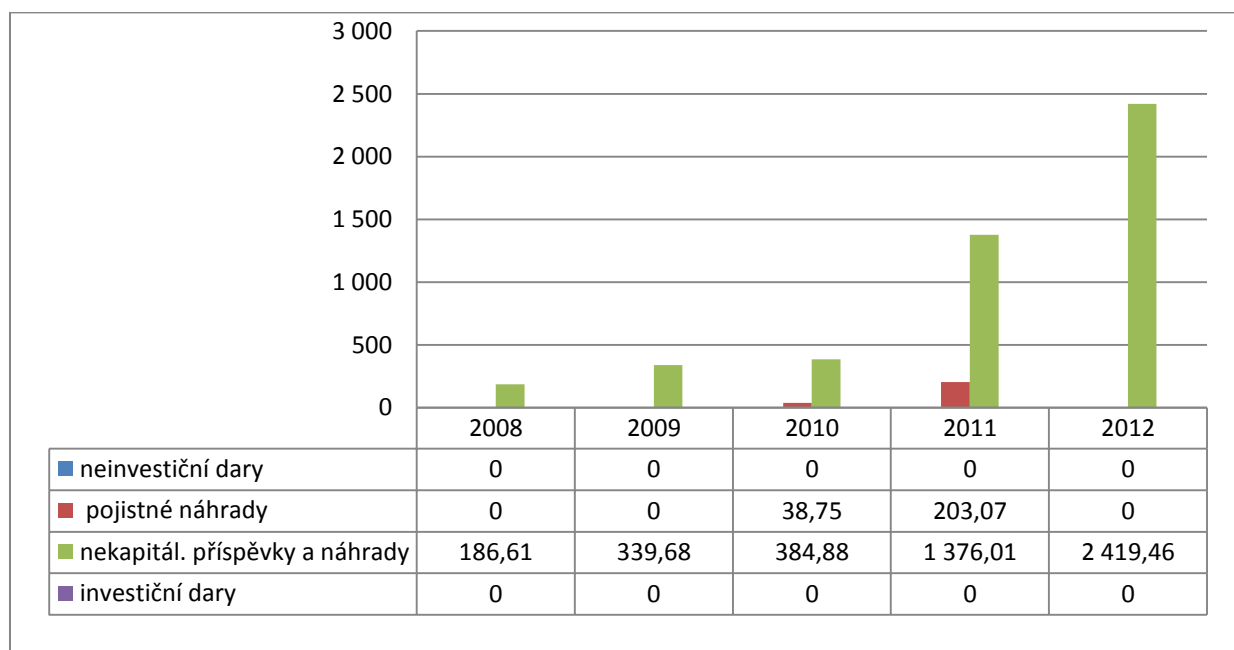
Tabulka 4.1 Výše mimorozpočtových zdrojů HZS hl. m. Prahy v období 2008-2012 (v tis. Kč)

	2008	2009	2010	2011	2012	průměr
příjmy	135 107,39	128 010,75	122 355,40	111 837,60	108 105,65	121 083,36
výdaje	789 602,33	778 127,95	711 484,96	612 514,87	638 517,35	706 049,49
mimorozpočtové zdroje	186,61	339,68	423,63	1 579,08	2 419,46	989,69
MRZ/příjmy	0,14%	0,27%	0,35%	1,41%	2,24%	0,82%
MRZ/výdaje	0,02%	0,04%	0,06%	0,26%	0,38%	0,14%
počet zaměstnanců	1022	1011	960	924	895	962,40
MRZ/1 zaměstnanec	0,18	0,34	0,44	1,71	2,70	1,07

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů z ARIS a ÚFIS

Nejvyšší mimorozpočtové příjmy byly součástí rozpočtu HZS hl. m. Prahy v roce 2012 s podílem 2,24 % na celkových příjmech (tabulka 4.1). Hlavním a jediným mimorozpočtovým příjmem roku 2012 byly příjmy dle zákona č. 133/1985 Sb. o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů (graf 4.2). Jde o příjmy z likvidačních prací a z provozu pultu centralizované ochrany ve výši 2 419,46 tis. Kč. Také v ostatních letech byly mimorozpočtovými zdroji pouze příjmy dle zákona o požární ochraně, v roce 2010 a 2011 to pak byly navíc pojistné náhrady od pojišťoven. V žádném sledovaném roce nebyly příjmem HZS hl. m. Prahy neinvestiční a investiční dary.

Graf 4.2 Vývoj mimorozpočtových zdrojů HZS hl. města Prahy v letech 2008-2012 (v tis. Kč)

Zdroj: ARIS a ÚFIS, vlastní zpracování

4.2 Hasičský záchranný sbor Jihočeského kraje

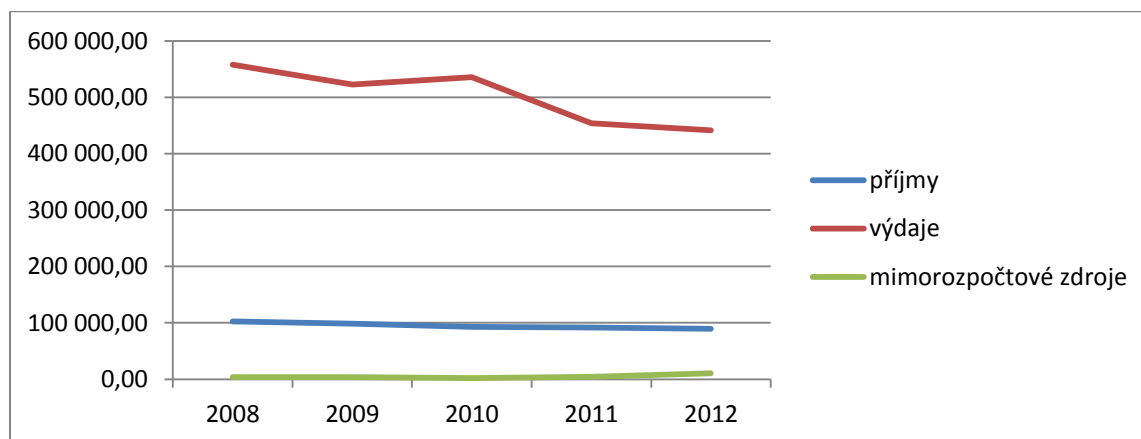
Jihočeský kraj je územně vymezen katastrálními územími okresů České Budějovice, Český Krumlov, Jindřichův Hradec, Písek, Prachatice, Strakonice a Tábor. Rozlohou 10 056 km² se řadí Jihočeský kraj k druhému největšímu v republice a to podílem 12,8 % z celého území ČR. Na území kraje se nachází 623 obcí, z nichž statut města nese 54 obcí. Přenesenou působnost státní správy v Jihočeském kraji vykonává 17 obcí s rozšířenou působností a 37 obcí s pověřeným úřadem.

Úkoly HZS JČK stanovené právními předpisy zabezpečuje 7 územních odborů – Český Krumlov, Jindřichův Hradec, Písek, Prachatice, Strakonice, Tábor a České Budějovice, krajské ředitelství HZS se sídlem v Českých Budějovicích a nižší organizační složky – 20 požárních stanic, situované v obcích s rozšířenou působností.³²

Územní odbory a požární stanice HZS Jihočeského kraje:

- ÚO Český Krumlov: stanice Český Krumlov, Kaplice, Křemže, Frymburk
- ÚO Jindřichův Hradec: stanice Jindřichův Hradec, Dačice, Třeboň
- ÚO Písek: stanice Písek, Milevsko
- ÚO Prachatice: stanice Prachatice, Vimperk
- ÚO Strakonice: stanice Strakonice, Blatná, Vodňany
- ÚO Tábor: stanice Tábor, Soběslav
- ÚO České Budějovice: stanice České Budějovice, Suché Vrbné, Trhové Sviny, Týn nad Vltavou

Graf 4.3 Vývoj hospodaření HZS JČK v letech 2008-2012 (v tis. Kč)

Zdroj: ARIS a ÚFIS, vlastní zpracování

³² Roční zpráva o stavu požární ochrany v Jihočeském kraji za rok 2012

Graf 4.3 znázorňuje vývoj celkových příjmů, výdajů a mimorozpočtových příjmů HZS JČK v letech 2008 – 2012. Je patrný pokles celkových příjmů i výdajů. Pokles příjmů je zapříčiněn jednak snížením příjmů z pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, tak také snížením nedaňových a kapitálových příjmů. Mimorozpočtové zdroje naopak ve sledovaných letech rostou, s výjimkou roku 2010.

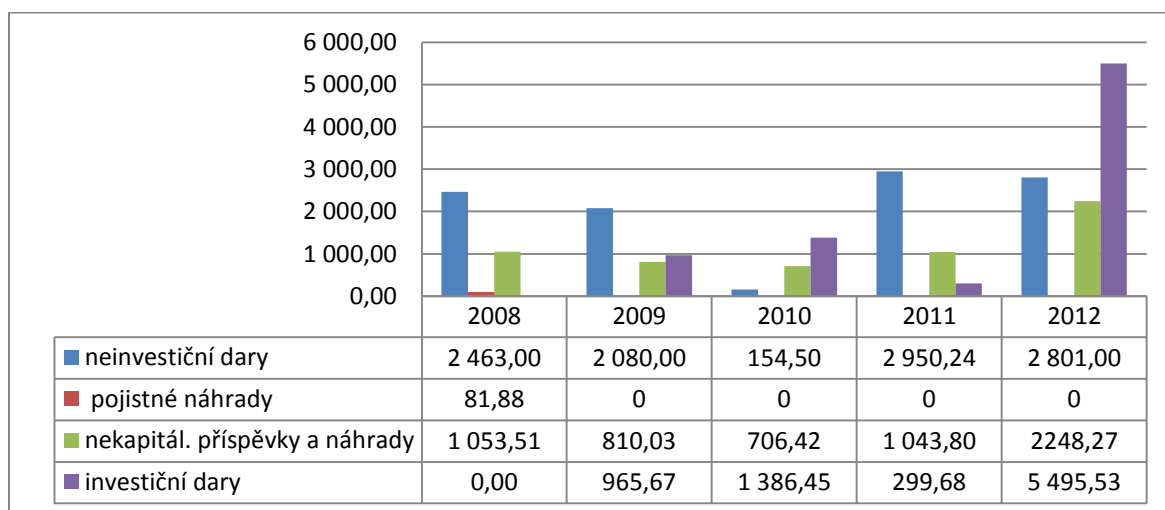
Tabulka 4.2 Výše mimorozpočtových zdrojů HZS JČK v období 2008-2012 (v tis. Kč)

	2008	2009	2010	2011	2012	průměr
příjmy	102 262,30	98 412,75	92 745,57	91 548,32	89 502,55	94 894,30
výdaje	557 506,98	522 755,20	535 632,62	453 686,12	441 237,40	502 163,66
mimorozpočtové zdroje	3 598,39	3 855,70	2 247,37	4 293,72	10 544,80	4 908,00
MRZ/příjmy	3,52%	3,92%	2,42%	4,69%	11,78%	5,27%
MRZ/výdaje	0,65%	0,74%	0,42%	0,95%	2,39%	1,03%
počet zaměstnanců	747	744	701	715	701	721,60
MRZ/1 zaměstnanec	4,82	5,18	3,21	6,01	15,04	6,85

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů z ARIS a ÚFIS

Mimorozpočtové zdroje HZS JČK tvoří ve sledovaném období poměrně malý podíl na celkových příjmech, a to v průměru 5,27 %, na celkových výdajích 1,03 % (tabulka 4.2). Na 1 zaměstnance připadá průměrně 6 850 tis. Kč MRZ. Největší nárůst je patrný v roce 2012 a to hlavně díky přijatým darům na pořízení dlouhodobého majetku pro účely požární ochrany v částce 5 495,53 tis. Kč a přijatými dary na neinvestiční účely v hodnotě 2 801 tis. Kč (graf 4.4). V roce 2008 nebyly příjmem HZS JČK žádné příspěvky a dary na investiční účely. Také v ostatních letech byly příjmy ovlivněny hlavně přijatými finančními dary, menší část tvořily náhrady za likvidační práce u dopravních nehod, příjmy z PCO a ostatní práce dle §97 zákona o požární ochraně (nejvyšší v roce 2012 – 2 248 tis. Kč).

Graf 4.4 Vývoj mimorozpočtových zdrojů HZS JČK v letech 2008-2012 (v tis. Kč)

Zdroj: ARIS a ÚFIS, vlastní zpracování

4.3 Hasičský záchranný sbor Jihomoravského kraje

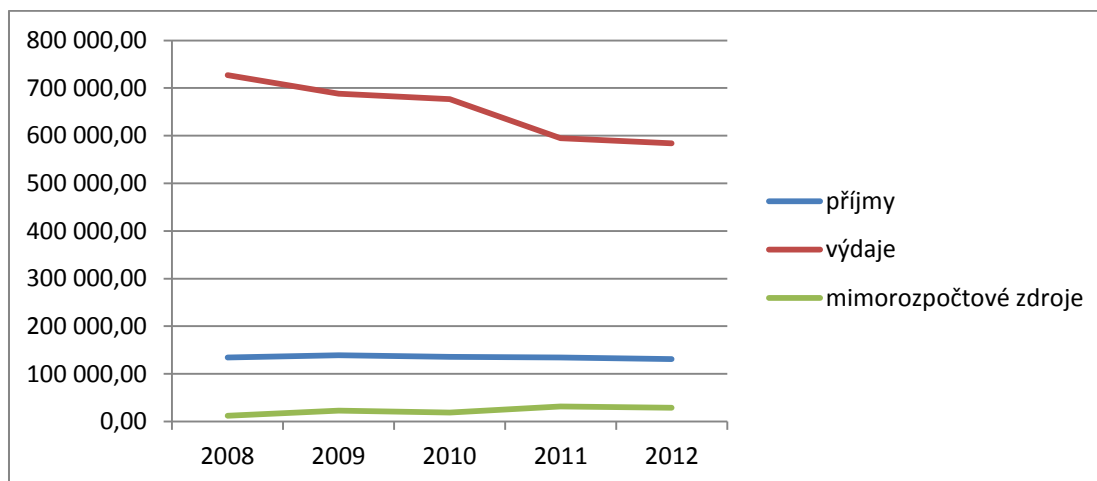
Jihomoravský kraj je tvořen 7 okresy - okresy Blansko, Brno-město, Brno-venkov, Břeclav, Hodonín, Vyškov a Znojmo. V kraji je celkem 673 obcí, z nichž 49 má statut města, 21 obcí je obcí s rozšířenou působností a 34 s pověřeným obecním úřadem. Rozlohou 7 195 km² se Jihomoravský kraj řadí na čtvrté místo v republice.

HZS JMK se z hlediska vnitřní struktury člení na ředitelství se sídlem v Brně, 6 územních odborů a 26 jednotek HZS JMK. Územní odbory HZS Jihomoravského kraje jsou zřízeny pro zabezpečení bezprostředního výkonu státní správy na úseku požární ochrany, integrovaného záchranného systému, ochrany obyvatelstva a plnění stanovených úkolů na úseku krizového řízení.

Územními odbory Jihomoravského kraje jsou.:

- ÚO Blansko: stanice Blansko, Boskovice, Kunštát
- ÚÚ Brno: stanice Brno-Lidická, Brno.Přehrada, Brno-BVV, Brno – Líšeň, Brno-Starý Lískovec, Rosice, Ivančice, Tišnov, Pozořice, Pohořelice, Židlochovice
- ÚO Břeclav: stanice Břeclav, Hustopeče, Mikulov
- ÚO Hodonín: stanice Hodonín, Kyjov, Veselí nad Moravou
- ÚO Vyškov: stanice vyškov, Bučovice, Slavkov u Brna
- ÚO Znojmo: stanice Znojmo, Moravský Krumlov, Hrušovany nad Jevišovkou³³

Graf 4.5 Vývoj hospodaření HZS JMK v letech 2008-2012 (v tis. Kč)

Zdroj: ARIS a ÚFIS, vlastní zpracování

³³ Zpráva o stavu požární ochrany v Jihomoravském kraji za rok 2012

Příjmy a výdaje HZS Jihomoravského kraje ve sledovaných letech klesají (graf 4.5). Pokles příjmů je způsoben každoročním snižováním příjmů z pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, které tvoří největší část příjmů. Mimorozpočtové zdroje se na financování podílí částkou v průměrné výši 22 898,53 tis. Kč a podílem 17,03 % z celkových příjmů a 3,61 % z celkových výdajů (tabulka 4.3). Na jednoho zaměstnance tak připadá v průměru 25 450 Kč mimorozpočtových zdrojů.

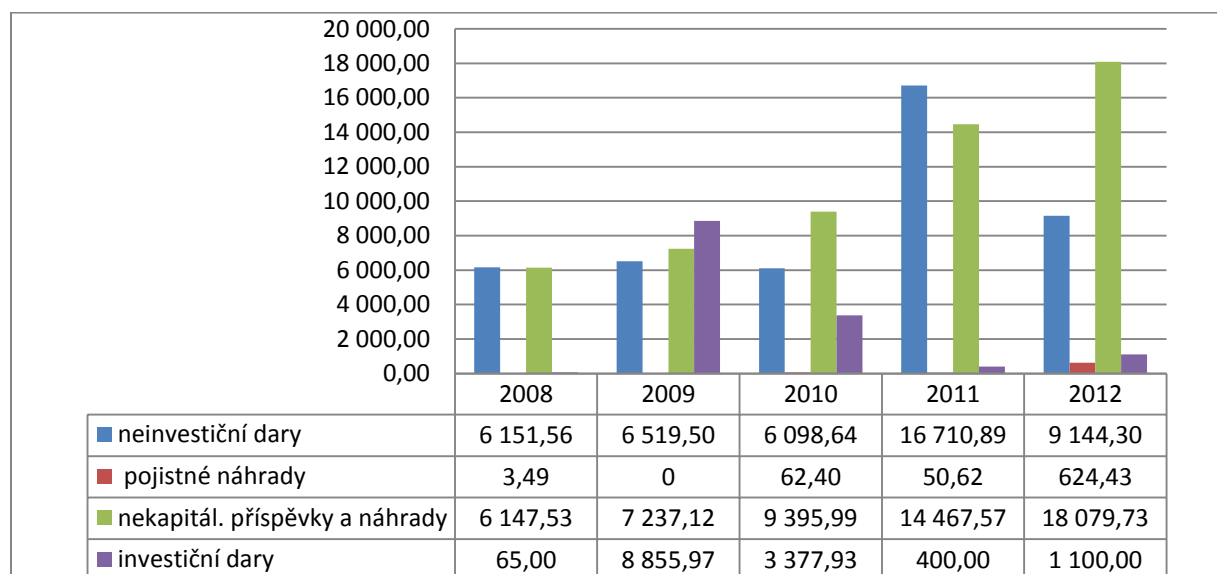
Tabulka 4.3 Výše mimorozpočtových zdrojů HZS JMK v období 2008-2012 (v tis. Kč)

	2008	2009	2010	2011	2012	průměr
příjmy	134 162,87	139 259,34	135 655,22	134 076,62	130 843,89	134 799,59
výdaje	726 870,38	687 919,81	676 482,74	594 548,76	584 048,23	653 973,98
mimorozpočtové zdroje	12 367,58	22 612,59	18 934,96	31 629,08	28 948,46	22 898,53
MRZ/příjmy	9,22%	16,24%	13,96%	23,59%	22,12%	17,03%
MRZ/výdaje	1,70%	3,29%	2,80%	5,32%	4,96%	3,61%
počet zaměstnanců	953	939	904	881	864	908,20
MRZ/1 zaměstnanec	12,98	24,08	20,95	35,90	33,51	25,48

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů z ARIS a ÚFIS

Mimorozpočtové zdroje HZS Jihomoravského kraje jsou každoročně pokryty hlavně příspěvky a náhradami za likvidační a jiné práce dle zákona o požární ochraně s průměrnou hodnotou 11 065,59 tis. Kč. Druhým nejdůležitějším mimorozpočtovým příjmem jsou finanční příspěvky a dary na neinvestiční účely, které dosáhly nejvyšší hodnoty v roce 2011, a to 16 710,89 tis. Kč. Také dary poskytnuté od obcí, kraje, právnických a fyzických osob na nákup dlouhodobého majetku nejsou zanedbatelným příjmem, s průměrnou částkou 2 759,78 tis. Kč ve sledovaném období (graf 4.6).

Graf 4.6 Vývoj mimorozpočtových zdrojů HZS JMK v letech 2008-2012 (v tis. Kč)

Zdroj: ARIS a ÚFIS, vlastní zpracování

4.4 Hasičský záchranný sbor Karlovarského kraje

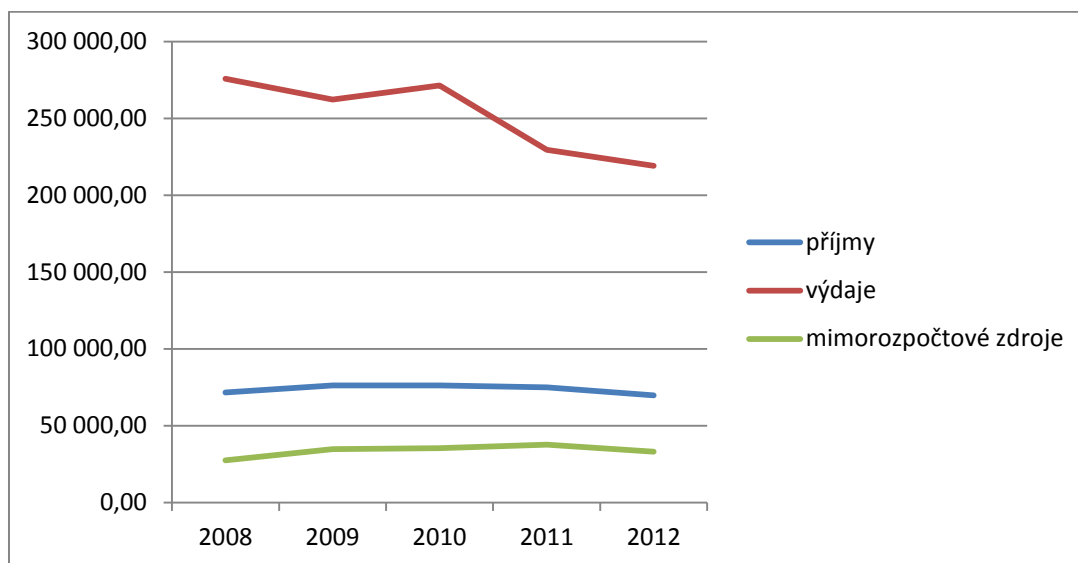
Karlovarský kraj tvoří 3 okresy- chebský, karlovarský a sokolovský a celkem se zde nachází 132 obcí (z toho 37 měst), které jsou dále členěny do 518 částí. Přenesenou působnost státní správy vykonává 7 obcí s rozšířenou působností. Svou rozlohou (3 315 km²) se Karlovarský kraj řadí k 3. nejmenšímu kraji, zaujímá pouze 4,2 % území ČR.

HZS Karlovarského kraje se člení na krajské ředitelství se sídlem v Karlových Varech, 3 územní odbory a 8 jednotek HZS kraje. Organizační součástí krajského ředitelství je krajské operační a informační středisko a vzdělávací, technická a účelová zařízení (zodolněné pracoviště Thermal, rekreační zařízení Šindelová, sklady materiálu).

Územní odbory a stanice HZS Karlovarského kraje jsou:

- ÚO Karlovy-Vary: stanice Karlovy-Vary, Toužim
- ÚO Sokolov: stanice Sokolov, Kraslice, Chemické závody
- ÚO Cheb: stanice Cheb, Mariánské Lázně, Aš³⁴

Graf 4.7 Vývoj hospodaření HZS Karlovarského kraje v letech 2008-2012 (v tis. Kč)

Zdroj: ARIS a ÚFIS, vlastní zpracování

Také u HZS Karlovarského kraje mají celkové příjmy i výdaje ve sledovaném období klesající tendenci (graf 4.7). Plnění příjmů je z velké míry ovlivněno zapojením mimorozpočtových zdrojů, které dosahují v průměru 33 656,46 tis. Kč a tvoří 45,58% podíl na celkových příjmech. V roce 2011 tvořily dokonce polovinu všech příjmů (tabulka 4.4). Do

³⁴ Roční zpráva o stavu požární ochrany Karlovarského kraje rok 2012

celkových výdajů byly tyto nerozpočtované příjmy zapojeny podílem 13,55 %. HZS KVK má v průměru pouze 337 zaměstnanců, na kterého tak připadá cca 100 190 Kč mimorozpočtových příjmů.

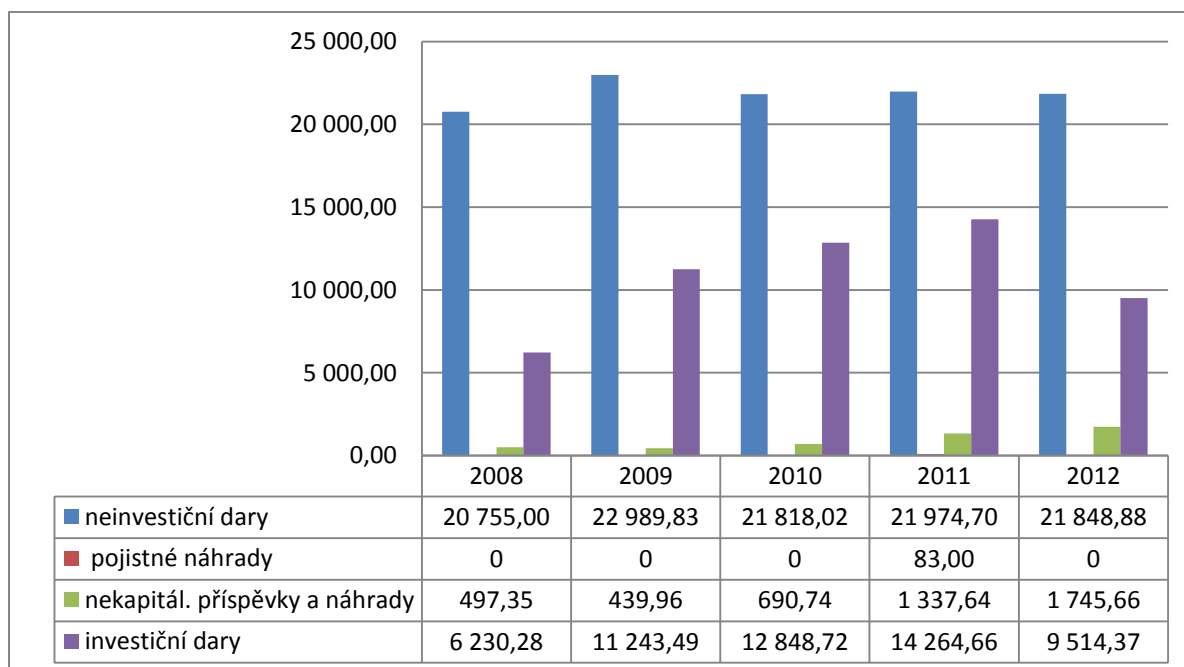
Tabulka 4.4 Výše mimorozpočtových zdrojů HZS Karlovarského kraje v období 2008-2012 (v tis. Kč)

	2008	2009	2010	2011	2012	průměr
příjmy	71 544,04	76 259,96	76 210,39	74 980,17	69 821,88	73 763,29
výdaje	275 744,13	262 300,96	271 325,60	229 598,79	219 180,04	251 629,90
mimorozpočtové zdroje	27 482,63	34 673,28	35 357,48	37 660,00	33 108,91	33 656,46
MRZ/příjmy	38,41%	45,47%	46,39%	50,23%	47,42%	45,58%
MRZ/výdaje	9,97%	13,22%	13,03%	16,40%	15,11%	13,55%
počet zaměstnanců	350	344	337	328	325	336,80
MRZ/1 zaměstnanec	78,52	100,79	104,92	114,82	101,87	100,19

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů z ARIS a ÚFIS

Podstatnou část mimorozpočtových zdrojů ve sledovaném období tvoří příjem z darů od obcí a měst na provozní výdaje v průměrné výši 21 877,29 tis. Kč (graf 4.8). Významné finanční prostředky má HZS každoročně také z darů na investiční výdaje, poskytnuté od stejných subjektů. Menší částky tvoří příjmy z likvidačních prací, PCO a jiných služeb poskytovaných dle zákona o požární ochraně. V roce 2011 bylo také příjmem pojistné plnění od pojišťovny ve výši 83 tis. Kč.

Graf 4.8 Vývoj mimorozpočtových zdrojů HZS KVK v letech 2008-2012 (v tis. Kč)

Zdroj: ARIS a ÚFIS, vlastní zpracování

4.5 Hasičský záchranný sbor Kraje Vysočina

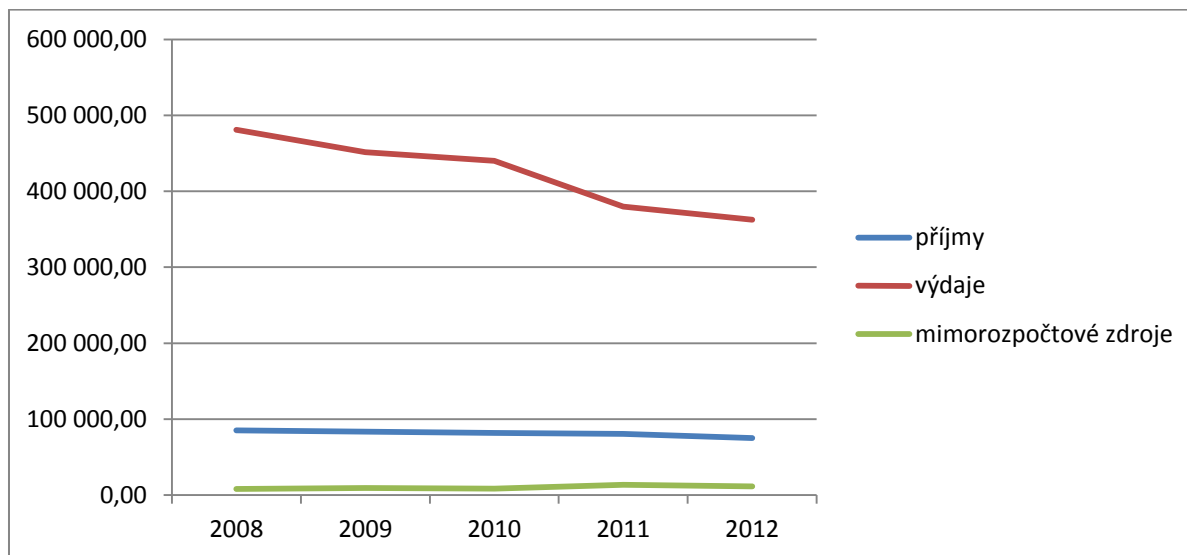
Kraj Vysočina svou rozlohou 6 796 km² zaujímá podíl 8,6 % území republiky a je tak 5. největším krajem ČR. Území Kraje Vysočina se administrativně člení na 5 okresů – Havlíčkův Brod, Jihlava, Pelhřimov, Třebíč, Žďár nad Sázavou, 15 správních obvodů obcí s rozšířenou působností a 26 obvodů pověřených obecních úřadů. Celkem je v kraji 704 obcí.

HZS Kraje Vysočina se vnitřně člení na krajské ředitelství se sídlem v Jihlavě, 5 územních odborů a 21 požárních stanic. Organizačními součástmi krajského ředitelství jsou krajské operační a informační středisko a technická a účelová zařízení.

Územní odbory a stanice HZS Kraje Vysočina jsou:

- ÚO Havlíčkův Brod: stanice Havlíčkův Brod, Chotěboř, Světlá nad Sázavou, Ledeč nad Sázavou
- ÚO Jihlava: stanice Jihlava, Telč, Třešť, Polná
- ÚO Pelhřimov: stanice Pelhřimov, Humpolec, Kamenice nad Lipou, Pacov
- ÚO Třebíč: stanice Třebíč, Náměšť nad Oslavou, Jemnice, Moravské Budějovice, Hrotovice
- ÚO Žďár nad Sázavou: stanice Žďár nad Sázavou, Bystřice nad Pernštejnem, Velká Bíteš, Velké Meziříčí³⁵

Graf 4.9 Vývoj hospodaření HZS Kraje Vysočina v letech 2008-2012 (v tis. Kč)

Zdroj: ARIS a ÚFIS, vlastní zpracování

³⁵ Roční zpráva o stavu požární ochrany kraje Vysočina za rok 2012

Příjmy i výdaje HZS Kraje Vysočina ve sledovaných letech klesají, což je způsobeno u příjmů hlavně poklesem příjmů z pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, u výdajů nižším přidělem příspěvků od zřizovatele (graf 4.9). Mimorozpočtové zdroje, o které může HZS překročit závazné ukazatele rozpočtových výdajů, zaujímají v průměru 12,74 % celkových příjmů s hodnotou 10 276,21 tis. Kč a 2,5 % z celkových výdajů. Na jednoho zaměstnance tak připadá v průměru 17 460 Kč (tabulka 4.5).

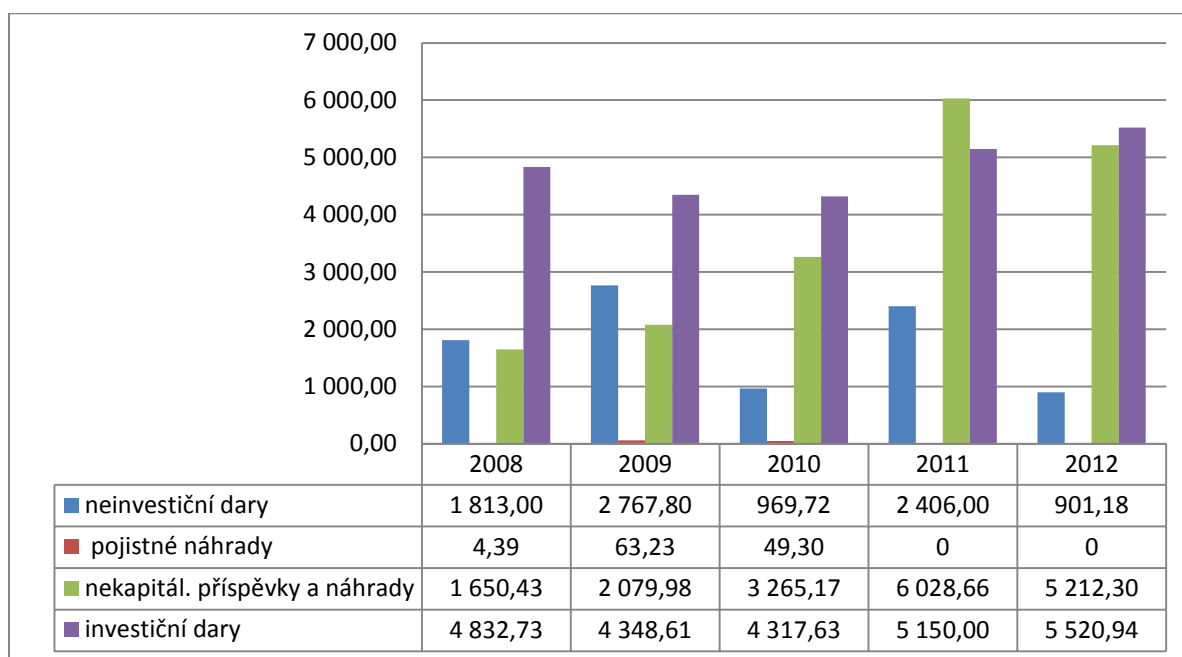
Tabulka 4.5 Výše mimorozpočtových zdrojů HZS Kraje Vysočina v období 2008-2012 (v tis. Kč)

	2008	2009	2010	2011	2012	průměr
příjmy	85 191,12	83 719,23	81 708,98	80 503,43	75 189,03	81 262,36
výdaje	480 851,57	451 425,47	439 907,14	379 700,10	362 577,58	422 892,37
mimorozpočtové zdroje	8 300,55	9 259,62	8 601,82	13 584,66	11 634,42	10 276,21
MRZ/příjmy	9,74%	11,06%	10,53%	16,87%	15,47%	12,74%
MRZ/výdaje	1,73%	2,05%	1,96%	3,58%	3,21%	2,50%
počet zaměstnanců	610	607	585	581	572	591,00
MRZ/1 zaměstnanec	13,61	15,25	14,70	23,38	20,34	17,46

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů z ARIS a ÚFIS

Nejvyšší skupinu mimorozpočtových zdrojů HZS Kraje Vysočina tvoří přijaté investiční dary od kraje Vysočina, od obcí Kraje Vysočina a od jiných právnických osob pro účely požární ochrany, a to v průměrné výši 4 833,98 tis. Kč (graf 4.10). Nejvyšší investiční prostředky v hodnotě 5 520,94 tis. Kč obdržel HZS v roce 2012, z toho 4 404 tis. Kč z rozpočtu Kraje Vysočina, zbývající část z rozpočtu měst Třebíč, Havlíčkův Brod, Ledec nad Sázavou, Jihlava a Třešť. Nekapitálové příspěvky zahrnující příjmy za pohotovostní služby nebo práce tvoří druhou nejvyšší skupinu mimorozpočtových zdrojů v průměrné výši 3 647 tis. Kč. Prostředky z rozpočtu ÚSC a od jiných PrO a FO na neinvestiční účely jsou také každoročně příjmem rozpočtu, a to v průměrné výši 1 771,54 tis. Kč. Nejvyšších hodnot dosáhly v roce 2009 s částkou 2 767,8 tis. Kč, kdy největším poskytovatelem bylo město Třebíč (850 tis. Kč) a kraj Vysočina (695 tis. Kč).

Graf 4.10 Vývoj mimorozpočtových zdrojů HZS Kraje Vysočina v letech 2008-2012 (v tis. Kč)

Zdroj: ARIS a ÚFIS, vlastní zpracování

4.6 Hasičský záchranný sbor Královéhradeckého kraje

Území Královéhradeckého kraje je rozděleno do 5 okresů – Jičín, Trutnov, Hradec Králové, Rychnov nad Kněžnou, Náchod. K 1. 1. 2003 bylo zřízeno 15 správních obvodů obcí s rozšířenou působností a 35 správních obvodů obcí s pověřeným úřadem. Na území kraje je celkem 448 obcí, z nichž má 48 statut města a 9 statut městyse. Rozlohou 4 758 km² zaujímá Královéhradecký kraj 6 % rozlohy České republiky a řadí se na 9. místo v pořadí krajů.

HZS Královéhradeckého kraje se vnitřně člení na krajské ředitelství se sídlem v Hradci králové, 5 územních odborů a 14 jednotek HZS Královéhradeckého kraje. Organizačními součástmi krajského ředitelství jsou krajské operační a informační středisko a vzdělávací, technická a účelová zařízení (Školící a rehabilitační středisko Hájemství, Technické pracoviště Dvůr Králové nad Labem, Humanitární sklad Holohlavy, Učiliště PO Velké Poříčí). Organizačními součástmi územních odborů jsou územní operační a informační střediska.

Územní odbory a stanice HZS Královéhradeckého kraje:

- ÚO Hradec Králové: stanice Hradec Králové - U Přívozu, Hradec Králové – Pražská, Nový Bydžov
- ÚO Jičín: stanice Jičín, Nová Paka, Hořice
- ÚO Náchod: stanice Náchod, Broumov, Jaroměř

- ÚO Rychnov nad Kněžnou: stanice Rychnov nad Kněžnou, Dobruška
- ÚO Trutnov: stanice Trutnov, Vrchlabí, Dvůr Králové nad Labem³⁶

Graf 4.11 Vývoj hospodaření HZS KHK kraje v letech 2008-2012 (v tis. Kč)

Zdroj: ARIS a ÚFIS, vlastní zpracování

Tabulka 4.6 Výše mimorozpočtových zdrojů HZS Královéhradeckého kraje v období 2008-2012 (v tis. Kč)

	2008	2009	2010	2011	2012	průměr
příjmy	73 453,54	87 250,75	77 161,88	66 392,43	65 456,74	73 943,07
výdaje	433 518,14	430 308,21	402 151,42	334 759,29	323 247,63	384 796,94
mimorozpočtové zdroje	5 704,66	22 732,86	14 664,47	9 851,21	9 958,78	12 582,40
MRZ/příjmy	7,77%	26,05%	19,00%	14,84%	15,21%	16,58%
MRZ/výdaje	1,32%	5,28%	3,65%	2,94%	3,08%	3,25%
počet zaměstnanců	522	528	498	495	502	509,00
MRZ/1 zaměstnanec	10,93	43,05	29,45	19,90	19,84	24,63

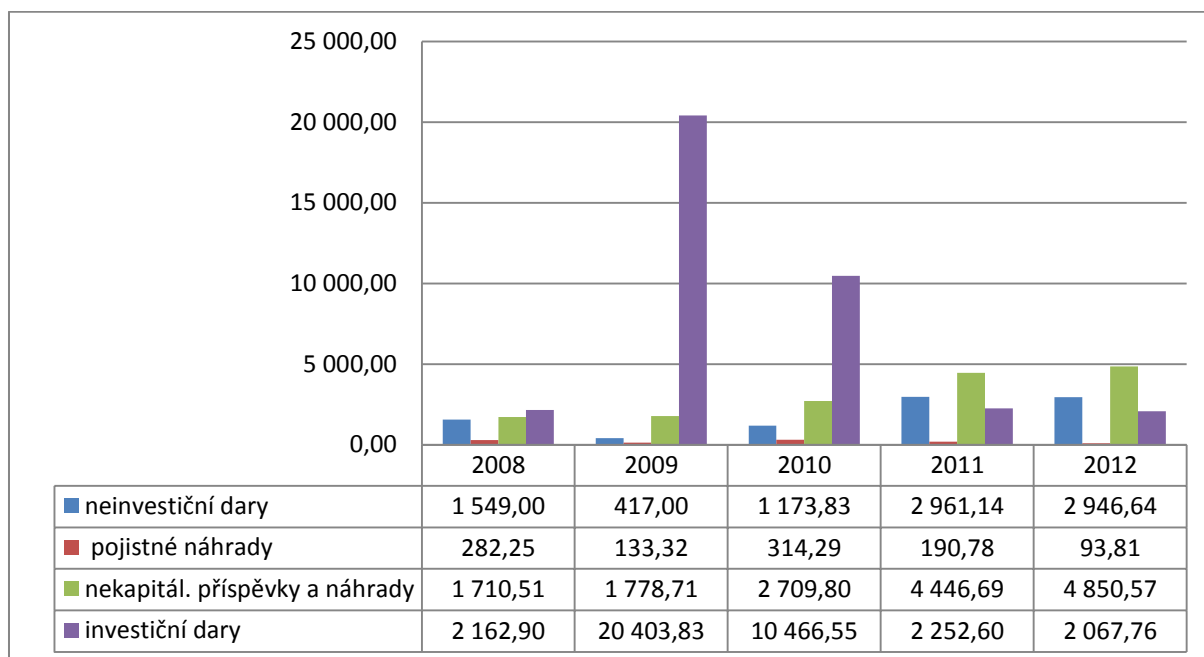
Zdroj: vlastní zpracování dle údajů z ARIS a ÚFIS

Mimorozpočtové zdroje HZS Královéhradeckého kraje kopírují svým trendem celkové příjmy (graf 4.11). Výdaje mají každoročně klesající trend. Průměrná výše MRZ činí ve sledovaných letech 12 582,4 tis. Kč a podílí se na celkových příjmech 16,58 %. Na celkových výdajích je podíl 3,25 %. Na jednoho zaměstnance připadá 24 630 Kč mimorozpočtových zdrojů (tabulka 4.6). Převážnou část mimorozpočtových zdrojů tvoří příspěvky z rozpočtů ÚSC na investiční účely. V roce 2009 dosáhly částky 20 043,83 tis. Kč. Největším příspěvatelem do rozpočtu HZS KHK je statutární město Hradec Králové. Dalším mimorozpočtovým zdrojem jsou nekapitálové příspěvky s průměrnou výší 3 099 tis. Kč

³⁶ Roční zpráva o činnosti HZS Královéhradeckého kraje za rok 2012

a nejmenším zdrojem úhrady od pojišťoven za pojistná plnění v průměrné výši 202,89 tis. Kč (graf 4.12).

Graf 4.12 Vývoj mimorozpočtových zdrojů HZS KHK v letech 2008-2012 (v tis. Kč)

Zdroj: ARIS a ÚFIS, vlastní zpracování

4.7 Hasičský záchranný sbor Libereckého kraje

Liberecký kraj patří k těm menším v republice, svou rozlohou 3 163 km² zaujímá cca 4 % území ČR a po hl. městě Praze je nejmenším krajem. Je tvořen 4 okresy – Liberec, Česká Lípa, Jablonec nad Nisou a Semily a rozdělen na 215 obcí, z nichž 39 má statut města, 10 obcí vykonává státní správu jako obce s rozšířenou působností a 21 obcí s pověřeným obecním úřadem.

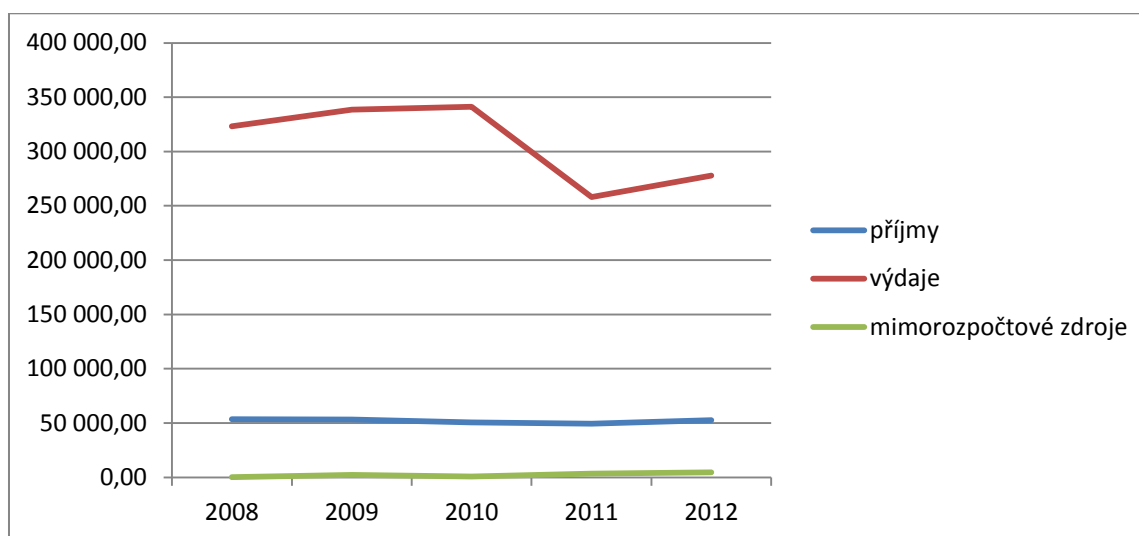
Hasičský záchranný sbor Libereckého kraje se organizačně člení na krajské ředitelství se sídlem v Liberci, 4 územní odbory a 9 jednotek JPO I umístěných v požárních stanicích.

Územní odbory a stanice HZS Libereckého kraje:

- ÚO Česká Lípa: stanice Česká Lípa, Jablonné v Podještědí
- ÚO Liberec: stanice Liberec, Raspenava
- ÚO Jablonec nad Nisou: stanice Jablonec nad Nisou, Tanvald
- ÚO Semily: stanice Semily, Turnov, Jilemnice³⁷

³⁷ Roční zpráva o stavu požární ochrany v Libereckém kraji za rok 2012

Graf 4.13 Vývoj hospodaření HZS LK v letech 2008-2012 (v tis. Kč)

Zdroj: ARIS a ÚFIS, vlastní zpracování

Příjmy a výdaje HZS Libereckého kraje znázorňuje graf 4.13. Mimorozpočtové zdroje s částkou 2 238, 54 tis Kč se podílí na celkových příjmech průměrným podílem 4,35 % a na celkových výdajích 0,79 % (tabulka 4.7) Nejvyšší hodnoty dosáhly v roce 2012, a to 4 693,45 tis. Kč. Na jednoho zaměstnance připadá 5 810 Kč těchto zdrojů.

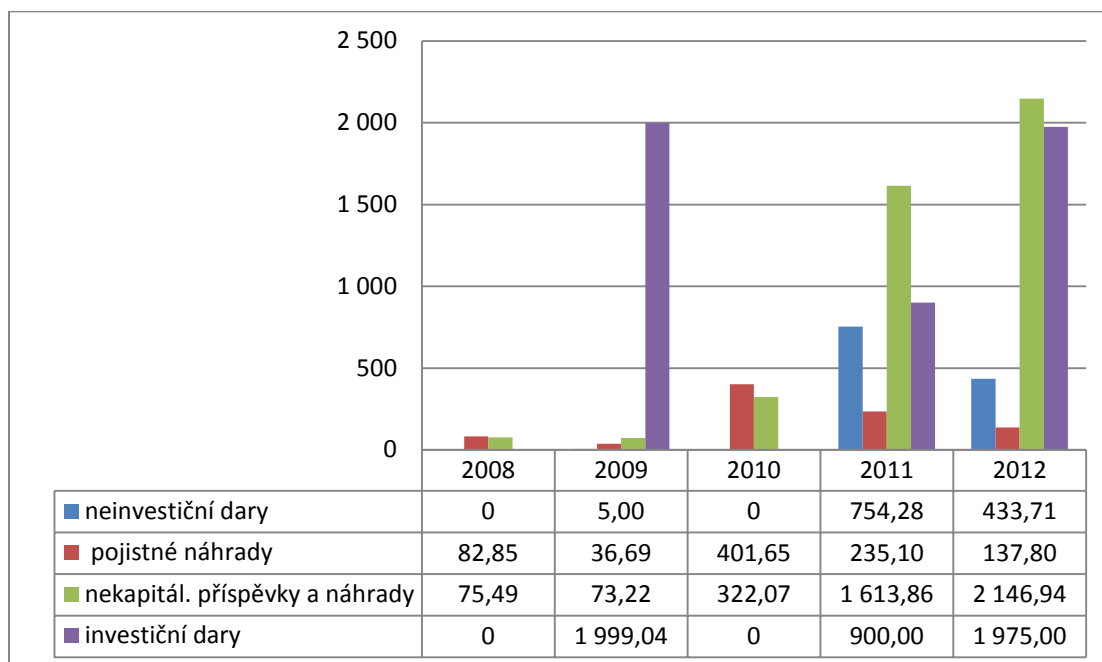
Tabulka 4.7 Výše mimorozpočtových zdrojů HZS LK v období 2008-2012 (v tis. Kč)

	2008	2009	2010	2011	2012	průměr
příjmy	53 621,31	53 251,39	50 451,54	49 248,77	52 535,96	51 821,79
výdaje	323 254,11	338 482,12	341 142,68	258 150,53	277 786,67	307 763,22
mimorozpočtové zdroje	158,34	2 113,95	723,72	3 503,24	4 693,45	2 238,54
MRZ/příjmy	0,30%	3,97%	1,43%	7,11%	8,93%	4,35%
MRZ/výdaje	0,05%	0,62%	0,21%	1,36%	1,69%	0,79%
počet zaměstnanců	333	387	365	387	388	372,00
MRZ/1 zaměstnanec	0,48	5,46	1,98	9,05	12,10	5,81

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů z ARIS a ÚFIS

Graf 4.14 znázorňuje jednotlivé typy mimorozpočtových zdrojů HZS LK, jejich výše je ve sledovaném období velmi rozdílná. Nejvyšší částku představují dary na pořízení dlouhodobého majetku pro účely požární ochrany v průměrné výši 974,8 tis. Kč, které přitom v roce 2008 a 2010 nebyly součástí rozpočtu. V roce 2009 byl tento příjem nejvyšší s částkou 1 999,04 tis. Kč, které HZS LK obdržel z krizového fondu LK. Druhým nejvyšším příjmem byly nekapitálové příspěvky a náhrady v průměrné výši 848,32 tis. Kč. Neinvestiční dary od PrO a FO byly příjmem rozpočtu pouze ve 3 sledovaných letech, a to s nejvyšší hodnotou v roce 2011 - 754,28 tis. Kč. Příjmy z náhrad pojistných událostí byly nejmenším příjmem s průměrnou částkou 178,82 tis. Kč.

Graf 4.14 Vývoj mimorozpočtových zdrojů HZS LK v letech 2008-2012 (v tis. Kč)

Zdroj: ARIS a ÚFIS, vlastní zpracování

4.8 Hasičský záchranný sbor Moravskoslezského kraje

Moravskoslezský kraj je vymezen okresy – Bruntál, Frýdek-Místek, Karviná, Nový Jičín, Opava a Ostrava-město a je rozdělen na 22 správních obvodů obcí s rozšířenou působností, do kterých spadá celkem 299 obcí, z toho je 41 měst. Svou rozlohou 5 427 km² zaujímá 6,9 % území celé České republiky a řadí se tak na 6. místo mezi všemi kraji.

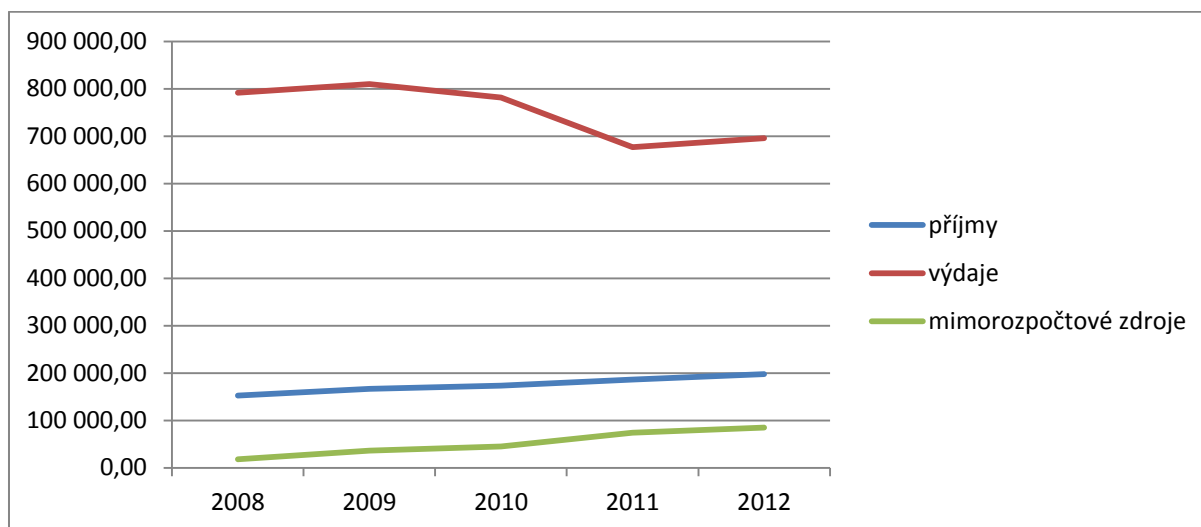
HZS MSK je správním úřadem na úseku požární ochrany, organizační složkou státu a účetní jednotkou. Organizační struktura je dána organizačním řádem HZS MSK. Skládá se z krajského ředitelství se sídlem v Ostravě, z 6 územních odborů a 22 jednotek kategorie JPO I, které jsou dislokovány na 22 stanicích HZS kraje.

Územní odbory a stanice územních odborů HZS MSK jsou:

- ÚO Bruntál: stanice Bruntál, Krnov, Rýmařov
- ÚO Frýdek-Místek: stanice Frýdek-Místek, Třinec, Nošovice
- ÚO Karviná: stanice Karviná, Havířov, Český Těšín, Orlová Bohumín
- ÚO Nový Jičín: stanice Nový Jičín, Bílovec
- ÚO Opava: stanice Opava, Vítkov, Hlučín

- ÚO Ostrava: stanice Ostrava – Zábřeh, Ostrava - Fifejdy, Ostrava - Poruba, Ostrava - Hrabůvka, Ostrava - Slezská Ostrava - Přívoz³⁸

Graf 4.15 Vývoj hospodaření HZS MSK v letech 2008-2012 (v tis. Kč)

Zdroj: ARIS a ÚFIS, vlastní zpracování

Mimorozpočtové zdroje patří k důležitým příjmům HZS MSK s průměrnou hodnotou 51 607,56 tis. Kč a podílem 28,43 % ovlivňují výši celkových příjmů. Výdaje mají ve sledovaném období klesající tendenci i přes zapojení MRZ, které tvoří na celkových výdajích 7,12 %. (viz graf 4.15). Nejnižší byly v roce 2008 s částkou 17 838,14 tis. Kč a nejvyšší v roce 2012, a to 84 569,73 tis. Kč. Na jednoho zaměstnance sboru tak připadá v průměru 52 390 Kč těchto příjmů (tabulka 4.8).

Tabulka 4.8 Výše mimorozpočtových zdrojů HZS MSK v období 2008-2012 (v tis. Kč)

	2008	2009	2010	2011	2012	průměr
příjmy	152 279,26	166 809,00	173 477,13	186 374,82	197 440,13	175 276,07
výdaje	791 444,09	809 697,28	781 473,03	676 926,40	695 781,21	751 064,40
mimorozpočtové zdroje	17 838,14	36 423,17	45 252,73	73 963,48	84 560,27	51 607,56
MRZ/příjmy	11,71%	21,84%	26,09%	39,69%	42,83%	28,43%
MRZ/výdaje	2,25%	4,50%	5,79%	10,93%	12,15%	7,12%
počet zaměstnanců	1 029	1 037	971	976	971	996,8
MRZ/1 zaměstnanec	17,34	35,12	46,6	75,78	87,09	52,39

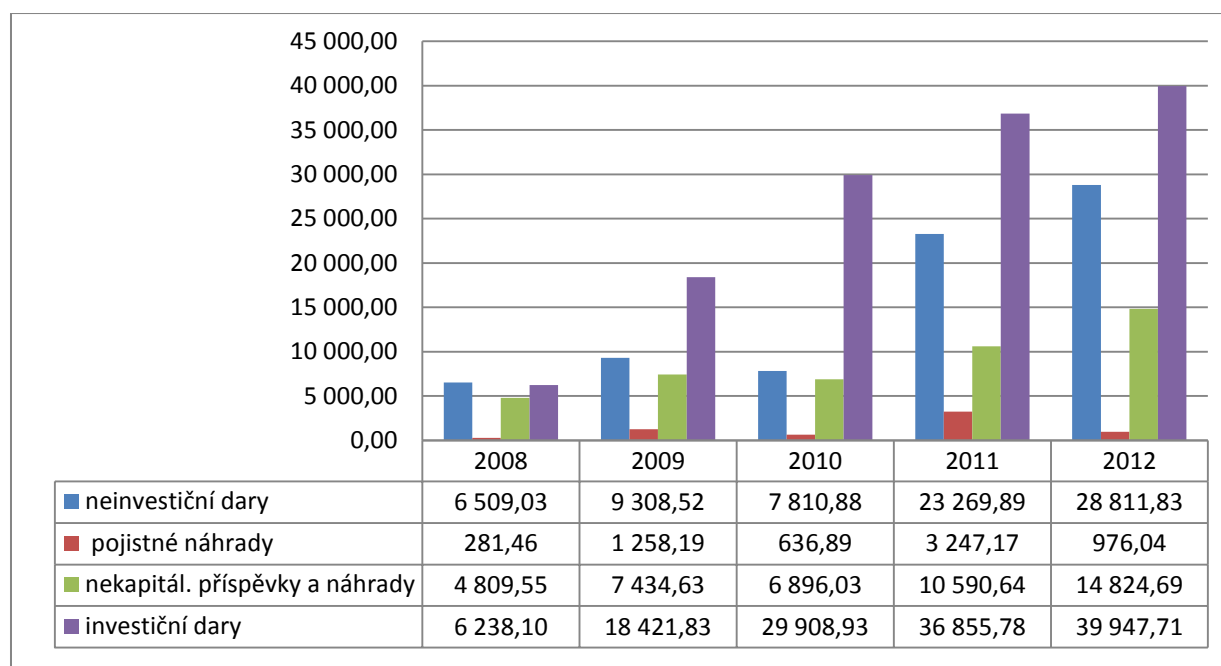
Zdroj: vlastní zpracování dle údajů z ARIS a ÚFIS

Převážnou část mimorozpočtových zdrojů HZS MSK tvoří každoročně dary, příspěvky a dotace od obcí, krajů a právnických osob. Na posílení provozních výdajů, tedy neinvestiční dary, dosáhly nejvyšší částky v roce 2012, a to 28 811,83 tis. Kč, nejmenší byly

³⁸ Zpráva o stavu požární ochrany v Moravskoslezském kraji za rok 2012

v roce 2008 s částkou 6 509,03 tis. Kč (viz graf 4.16). Dary od těchto subjektů na pořízení dlouhodobého majetku (investiční dary) tvoří největší část mimorozpočtových zdrojů ve všech sledovaných letech, a to nejvyšší s částkou 39 947,71 tis. Kč v roce 2012 a nejnižší opět v roce 2008, 6 238,10 tis. Kč. Nekapitálové příspěvky a náhrady, zahrnující příjmy z vlastní činnosti organizace, představují pro rozpočet také důležitý nerozpočtovaný příjem. Nejvyšší částky dosáhly v roce 2012 - 14 824,69 tis. Kč. Poslední skupinou prostředků, které byly použity cestou mimorozpočtových zdrojů, jsou přijaté pojistné náhrady, které byly nejvyšší v roce 2011 s částkou 3 247,17 tis. Kč.

Graf 4.16 Vývoj mimorozpočtových zdrojů HZS MSK v letech 2008-2012 (v tis. Kč)

Zdroj: ARIS a ÚFIS, vlastní zpracování

4.9 Hasičský záchranný sbor Olomouckého kraje

Olomoucký kraj se člení na 5 okresů: Jeseník, Olomouc, Prostějov, Přerov a Šumperk. Na území kraje se nachází 13 obcí s rozšířenou působností a 20 obcí s pověřeným obecním úřadem. Rozlohou 5 266,56 km² tvoří Olomoucký kraj 6,7 % z celkové rozlohy ČR a řadí se tak na osmé místo mezi kraji.

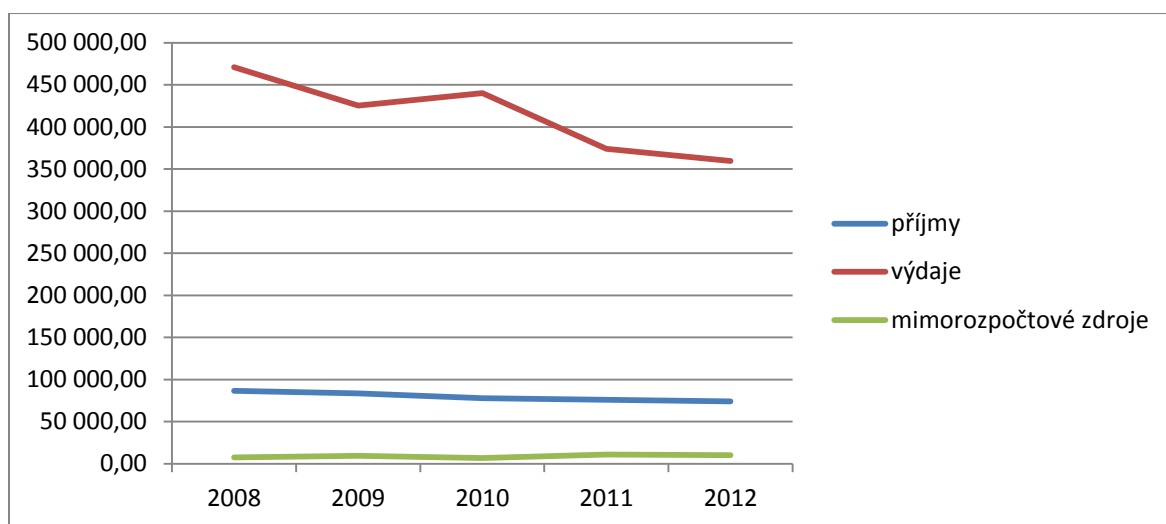
HZS Olomouckého kraje se vnitřně člení na ředitelství se sídlem v Olomouci, 5 územních odborů a na 13 požárních jednotek umístěných na stanicích. Organizačními

součástí krajského ředitelství jsou operační a informační středisko a technická účelová zařízení.³⁹

Územní odbory a stanice HZS OLK jsou:

- ÚO Olomouc: stanice Olomouc, Litovel, Šternberk, Uničov
- ÚO Prostějov: stanice Prostějov, Konice
- ÚO Přerov: stanice Přerov, Hranice, Kojetín, Lipník nad Bečvou
- ÚO Šumperk: stanice Šumperk, Zábřeh
- ÚO Jeseník: stanice Jeseník

Graf 4.17 Vývoj hospodaření HZS OLK v letech 2008-2012 (v tis. Kč)

Zdroj: ARIS a ÚFIS, vlastní zpracování

V grafu 4.17 lze vysledovat, že rozpočet v oblasti příjmů i výdajů u HZS OLK ve sledovaných letech klesal, v příjmové části rozpočtu opět vlivem snižujících se příjmů z pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve výdajové části v důsledku stanovení nižšího rozpočtu ze strany MV.

Mimorozpočtové zdroje HZS OLK se podílí na celkových příjmech sboru podílem 11,34 %, což činí v průměru 9 030,98 tis. Kč (tabulka 4.9). Na jednoho zaměstnance připadá v průměru 15 500 Kč. Čerpání MRZ se na plánovaných výdajích podílelo z 2,24 %.

³⁹ Zpráva o stavu požární ochrany v Olomouckém kraji za rok 2012

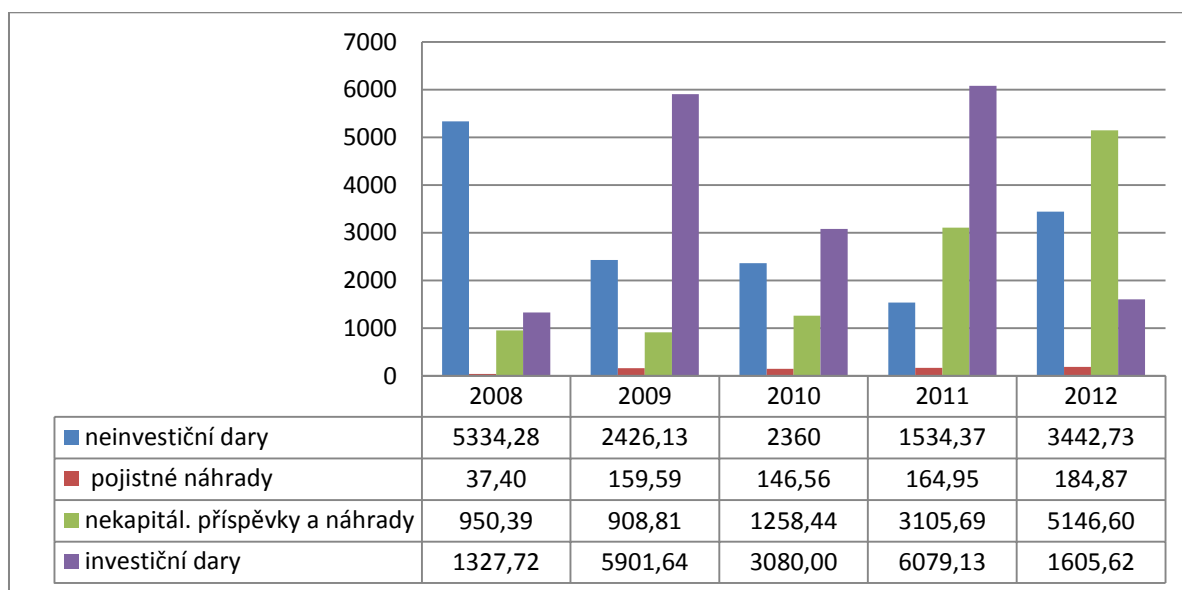
Tabulka 4.9 Výše mimorozpočtových zdrojů HZS OLK v období 2008-2012 (v tis. Kč)

	2008	2009	2010	2011	2012	průměr
příjmy	86 807,28	83 477,38	77 994,68	75 894,13	73 922,58	79 619,21
výdaje	471 016,97	425 180,93	440 064,92	374 144,33	359 489,78	413 979,39
mimorozpočtové zdroje	7 649,79	9 396,17	6 845,00	10 884,14	10 379,82	9 030,98
MRZ/příjmy	8,81%	11,26%	8,78%	14,34%	14,04%	11,45%
MRZ/výdaje	1,62%	2,21%	1,56%	2,91%	2,89%	2,24%
počet zaměstnanců	602	597	575	571	574	583,80
MRZ/1 zaměstnanec	12,71	15,74	11,90	19,06	18,08	15,50

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů z ARIS a ÚFIS

Nejdůležitějším mimorozpočtovým příjmem HZS OLK jsou příspěvky a dary na požární ochranu od právnických a fyzických osob v průměru 3 598,82 tis. Kč (investiční dary) a 3 019,5 tis. Kč (neinvestiční dary). Dalším příjmem jsou nekapitálové příspěvky a náhrady zahrnující náhrady výdajů za likvidační práce, za pohotovostní služby a jiné práce v průměru 2 273,99 tis. Kč. Nejmenší položkou jsou příjmy z pojistných plnění (průměrně 138, 67 tis. Kč).

Graf 4.18 Vývoj mimorozpočtových zdrojů HZS OLK v letech 2008-2012 (v tis. Kč)

Zdroj: ARIS a ÚFIS, vlastní zpracování

4.10 Hasičský záchranný sbor Pardubického kraje

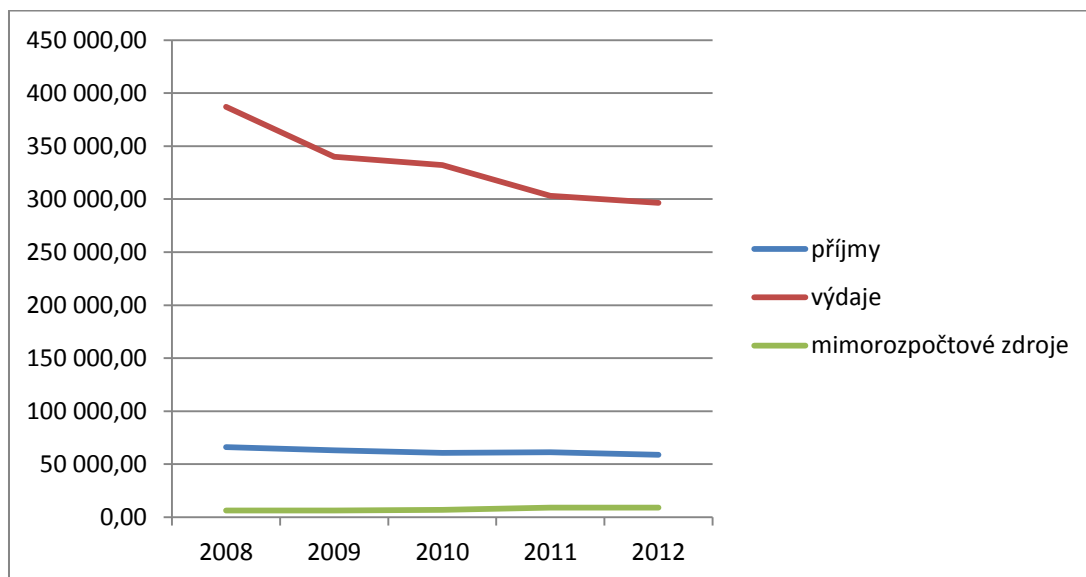
Pardubický kraj svou rozlohou 4 519 km² zaujímá cca 5,7 % rozlohy ČR a je tak pátým nejmenším krajem republiky. Je složen ze 4 okresů - Chrudim, Pardubice, Svitavy a Ústí nad Orlicí a celkem se zde nachází 451 obcí.

HZS Pardubického kraje se vnitřně člení na ředitelství se sídlem v Pardubicích, 4 územní odbory a 15 požárních stanic.⁴⁰

Územní odbory a stanice Pardubického kraje:

- ÚO Chrudim: stanice Chrudim, Seč, Hlinsko
- ÚO Pardubice: Stanice Pardubice, Holice, Přelouč
- ÚO Svitavy: stanice Svitavy, Litomyšl, Moravská Třebová, Polička
- ÚO Ústí nad Orlicí: stanice Ústí nad Orlicí, Králíky, Žamberk, Vysoké Mýto, Lanškroun

Graf 4.19 Vývoj hospodaření HZS PAK v letech 2008-2012 (v tis. Kč)

Zdroj: ARIS a ÚFIS, vlastní zpracování

Příjmy i výdaje HZS PAK ve sledovaném období klesají (graf 4.19), příjmy v průměru o 2,88 % a výdaje o 6,34 % ročně (tabulka 4.10). Mimorozpočtové zdroje HZS Pardubického kraje se podílí na celkových příjmech částkou 7 551,79 tis Kč, což je 12,27 %. Na jednoho zaměstnance připadá v průměru 16 700 Kč. Rozpočet výdajů tak mohl být díky MRZ překročen v průměru o 2,33 %.

⁴⁰ http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/charakteristika_pardubickeho_kraje_%28udaje_za_rok_2012%29

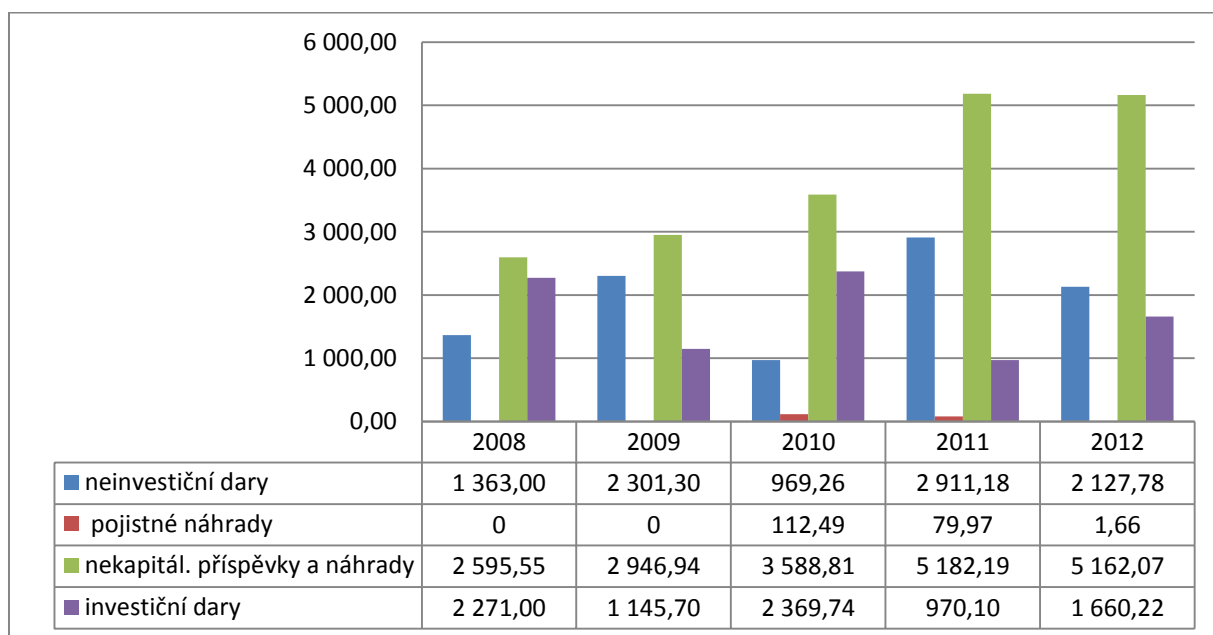
Tabulka 4.10 Výše mimorozpočtových zdrojů HZS PAK v období 2008-2012 (v tis. Kč)

	2008	2009	2010	2011	2012	průměr
příjmy	66 082,85	63 214,26	60 714,20	61 130,62	58 731,33	61 974,65
výdaje	387 068,36	339 838,05	331 998,55	303 084,13	296 586,50	331 715,12
mimorozpočtové zdroje	6 229,55	6 393,94	7 040,30	9 143,44	8 951,73	7 551,79
MRZ/příjmy	9,43%	10,11%	11,60%	14,96%	15,24%	12,27%
MRZ/výdaje	1,61%	1,88%	2,12%	3,02%	3,02%	2,33%
počet zaměstnanců	464	463	449	445	447	453,60
MRZ/1 zaměstnanec	13,43	13,81	15,68	20,55	20,03	16,70

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů z ARIS a ÚFIS

K nejpodstatnějším nerozpočtovaným příjmům HZS Pardubického kraje patří nekapitálové příspěvky a náhrady s průměrnou hodnotou 3 895,11 tis. Kč. V posledních dvou letech dosahovaly tyto příjmy nejvyšších hodnot, jak lze vidět v grafu 4.20. Neinvestiční dary v průměrné hodnotě 1 934,5 tis. Kč dosáhly nejvyšší hodnoty v roce 2011. Dary na investiční účely dosáhly nižších hodnot, v průměru 1 683,35 tis. Kč. Pojistné náhrady od pojišťoven byly nejmenším příjmem, a to pouze v letech 2010-2012 v průměrné výši 38,83 tis. Kč.

Graf 4.20 Vývoj mimorozpočtových zdrojů HZS PAK v letech 2008-2012 (v tis. Kč)

Zdroj: ARIS a ÚFIS, vlastní zpracování

4.11 Hasičský záchranný sbor Plzeňského kraje

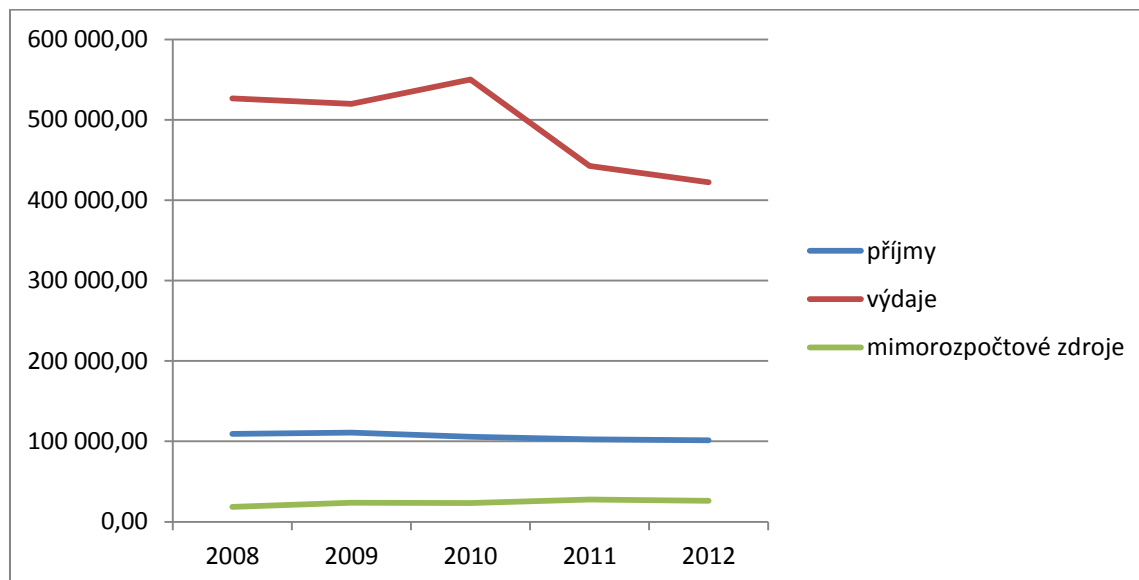
Plzeňský kraj svou rozlohou 7 561 km² patří k třetím největším krajům v ČR, počtem obyvatel se řadí na deváté místo. Je tvořen sedmi okresy – Domažlice, Klatovy, Plzeň-město, Plzeň-jih, Plzeň-sever, Rokycany, Tachov a 501 obcí je rozděleno do 15 správních obvodů obcí s rozšířenou působností a do nich spadající 35 správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem.

HZS Plzeňského kraje se vnitřně člení na krajské ředitelství se sídlem v Plzni, jehož součástí jsou OPIS a Školící středisko a laboratoř Třemošná, na 5 územních odborů a 16 jednotek HZS kraje dislokovaných na stanicích.

Územní odbory a stanice HZS PK:

- ÚO Domažlice: stanice Domažlice, Staňkov
- ÚO Klatovy: stanice Klatovy, Horažďovice, Sušice
- ÚO Plzeň: stanice Plzeň-Košutka, Plzeň-střed, Plzeň-Slovany, Přeštice, Nepomuk, Plasy, Nýřany
- ÚO Rokycany: stanice Rokycany, Radnice
- ÚO Tachov: stanice Tachov, Stříbro⁴¹

Graf 4.21 Hospodaření HZS PK v letech 2008-2012 (v tis. Kč)

Zdroj: ARIS a ÚFIS, vlastní zpracování

⁴¹ Roční zpráva o stavu požární ochrany v Plzeňském kraji za rok 2012

Příjmy a výdaje HZS PK mají klesající tendenci s výjimkou roku 2010, kdy výdaje vzrostly o 5,5 % oproti roku 2009 (graf 4.21). Mimorozpočtové zdroje HZS PK mají rostoucí tendenci a patří podílem 22,64 % z celkových příjmů k nezanedbatelným zdrojům sboru. Jejich průměrná výše za sledované období činí 23 894,56 tis Kč a na jednoho zaměstnance připadá 35 980 Kč těchto zdrojů. Vzhledem k celkovým příjmům dosahovaly MRZ podílu 22,64 % a k celkovým výdajům 4,96 %.

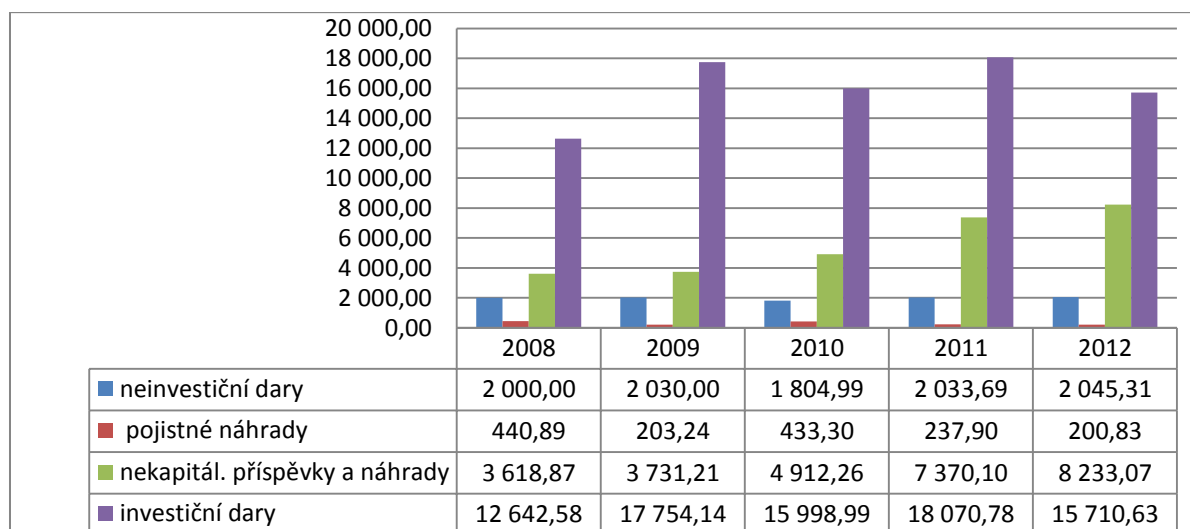
Tabulka 4.11 Výše mimorozpočtových zdrojů HZS PK v období 2008-2012 (v tis. Kč)

	2008	2009	2010	2011	2012	průměr
příjmy	109 271,72	110 831,16	105 833,42	102 581,24	101 466,21	105 996,75
výdaje	526 620,18	519 632,73	550 097,46	442 504,15	422 123,57	492 195,62
mimorozpočtové zdroje	18 702,34	23 718,59	23 149,54	27 712,47	26 189,84	23 894,56
MRZ/příjmy	17,12%	21,40%	21,87%	27,02%	25,81%	22,64%
MRZ/výdaje	3,55%	4,56%	4,21%	6,26%	6,20%	4,96%
počet zaměstnanců	695	685	656	648	650	666,80
MRZ/1 zaměstnanec	26,91	34,63	35,29	42,77	40,29	35,98

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů z ARIS a ÚFIS

V grafu 4.22 lze sledovat vývoj jednotlivých mimorozpočtových příjmů HZS PK. Převážnou část těchto příjmů tvoří příspěvky orgánů samosprávy, účelově určené pro investiční účely požární ochrany. Jedná se v průměru o částku 16 035,42 tis. Kč. Prostředky od těchto subjektů na neinvestiční účely dosahovaly mnohem nižších hodnot, a to v průměru 1 982,8 tis. Kč. Nekapitálové příspěvky a náhrady během sledovaného období rostly a nejvyšší hodnoty dosáhly s částkou 8 233,07 tis. Kč v roce 2012. Poslední skupinou prostředků, které byly použity cestou mimorozpočtových zdrojů, jsou pojistná plnění od pojišťoven s průměrnou částkou 303,23 tis. Kč.

Graf 4.22 Vývoj mimorozpočtových zdrojů HZS PK v letech 2008-2012 (v tis. Kč)

Zdroj: ARIS a ÚFIS, vlastní zpracování

4.12 Hasičský záchranný sbor Středočeského kraje

Středočeský kraj je největším samostatným územně samosprávným celkem ČR a svou rozlohou 11 015 km² zabírá téměř 14 % území ČR. Administrativně se kraj dělí na 26 správních obvodů obcí s rozšířenou působností.

HZS Středočeského kraje se vnitřně člení na ředitelství HZS kraje se sídlem v Kladně, 9 územních odborů a 32 jednotek HZS umístěných v požárních stanicích. Organizačními součástmi krajského ředitelství jsou krajské operační a informační středisko a technická a účelová zařízení, ke kterým patří Školící a rehabilitační zařízení Roučmíkův mlýn, Školící středisko a chemická laboratoř Kamenice a sklady. Organizačními součástmi vybraných územních odborů jsou územní operační a informační střediska.

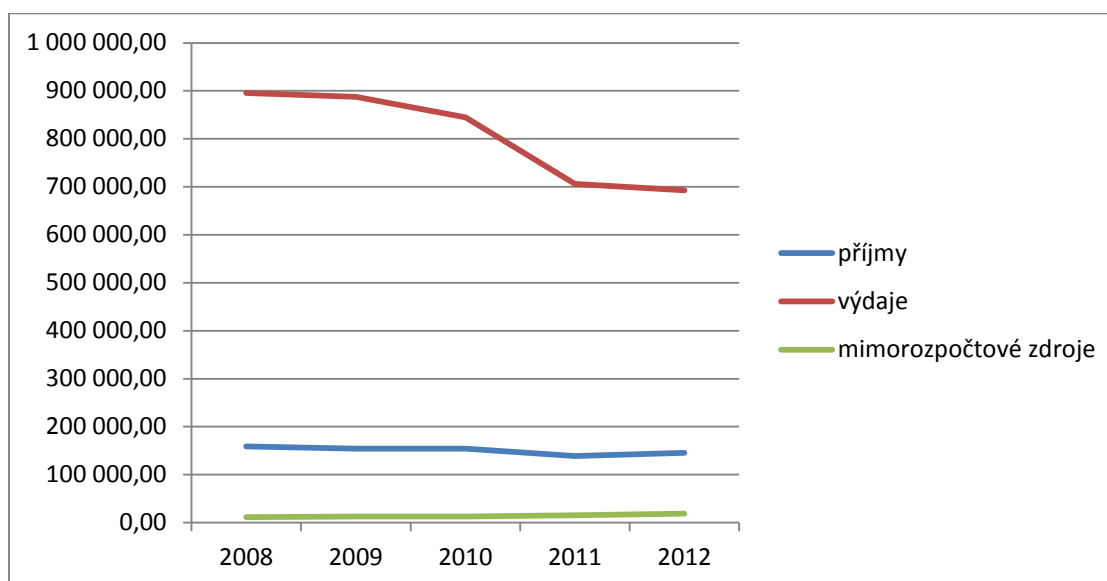
Územní odbory a stanice HZS Středočeského kraje:

- ÚO Benešov: stanice Benešov, Vlašim
- ÚO Beroun: stanice Beroun, Hořovice
- ÚO Kladno: stanice Kladno, Slaný, Stochov, Rakovník, Řevnice, Roztoky, Jílové
- ÚO Kolín: stanice Kolín, Český Brod, Říčany, Ovčáry
- ÚO Kutná Hora: stanice Kutná Hora, Čáslav, Zruč nad Sázavou, Uhlířské Janovice
- ÚO Mělník: stanice Mělník, Kralupy nad Vltavou, Neratovice
- ÚO Mladá Boleslav: stanice Mladá Boleslav, Bělá pod Bezdězem, Benátky nad Jizerou, Mnichovo Hradiště, Stará Boleslav
- ÚO Nymburk: stanice Nymburk, Poděbrady
- ÚO Příbram: stanice Příbram, Dobříš, Sedlčany⁴²

Graf 4.23 znázorňuje vývoj hospodaření HZS SČK ve sledovaných letech 2008 – 2012. Mimorozpočtové zdroje HZS SČK mají ve sledovaných letech rostoucí tendenci a podílí se s průměrnou hodnotou 14 391,65 tis. Kč na celkových příjmech podílem 9,64 %. Výdaje stanovené rozpočtem mohly být díky MRZ překročeny o 1,84 %. Průměrný počet zaměstnanců sboru činí 1 141 osob a na každého tak připadá 12 680 Kč mimorozpočtových zdrojů (tabulka 4.12).

⁴² Roční zpráva o stavu požární ochrany v Středočeském kraji za rok 2012

Graf 4.23 Vývoj hospodaření HZS SČK v letech 2008-2012 (v tis. Kč)

Zdroj: ARIS a ÚFIS, vlastní zpracování

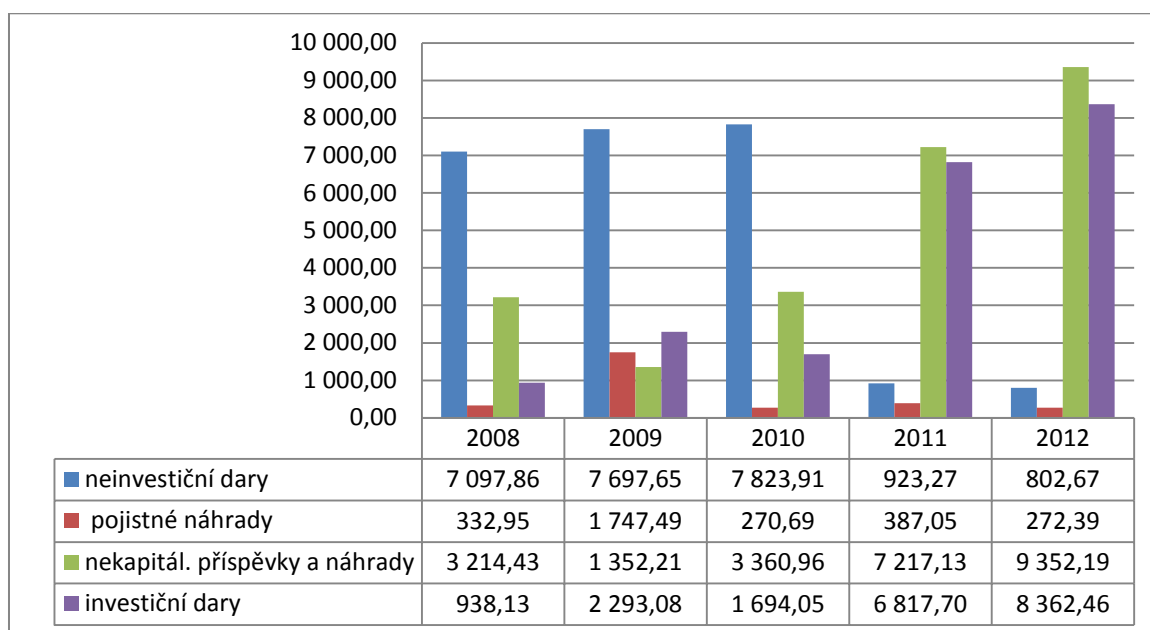
Tabulka 4.12 Výše mimorozpočtových zdrojů HZS Středočeského kraje v období 2008-2012 (v tis. Kč)

	2008	2009	2010	2011	2012	průměr
příjmy	158 757,94	154 151,72	154 535,44	139 195,40	145 735,81	150 475,26
výdaje	895 489,73	887 786,03	844 963,37	706 079,36	692 684,44	805 400,59
mimorozpočtové zdroje	11 583,37	13 090,43	13 149,61	15 345,15	18 789,71	14 391,65
MRZ/příjmy	7,30%	8,49%	8,51%	11,02%	12,89%	9,64%
MRZ/výdaje	1,29%	1,47%	1,56%	2,17%	2,71%	1,84%
počet zaměstnanců	1177	1182	1146	1103	1098	1 141,20
MRZ/1 zaměstnanec	9,84	11,07	11,47	13,91	17,11	12,68

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů z ARIS a ÚFIS

V letech 2008 – 2010 patřily k nejdůležitějším nerozpočtovaným příjmům sboru dary na neinvestiční účely, které dosahovaly hodnot nad 7 mil. Kč, v průměru za celé období 4 869 tis. Kč. V letech 2011 a 2012 patřily dary také k nejdůležitějším mimorozpočtovým příjmům, ale byly určené na pořízení dlouhodobého majetku pro účely požární ochrany. Jejich průměrná výše za celé období dosahovala 4 021 tis. Kč. S nejvyšší průměrnou hodnotou, a to 4 899,39 tis. Kč, se na plnění mimorozpočtových příjmů podílely nekapitálové příspěvky a náhrady. V roce 2012 dosahovaly až 49,77 % všech nerozpočtovaných příjmů (graf 4.24).

Graf 4.24 Vývoj mimorozpočtových zdrojů HZS SČK v letech 2008-2012 (v tis. Kč)

Zdroj: ARIS a ÚFIS, vlastní zpracování

4.13 Hasičský záchranný sbor Ústeckého kraje

Ústecký kraj je tvořen 7 okresy – Děčín, Chomutov, Litoměřice, Louny, Most, Teplice, Ústí nad Labem s celkem 354 obcemi (z toho je 46 měst). Přenesenou působnost státní správy vykonává 16 obcí s rozšířenou působností. Rozlohou 5.335 km² zaujímá Ústecký kraj 6,8 % rozlohy republiky a dle velikosti se řadí na sedmé místo všech krajů v republice.

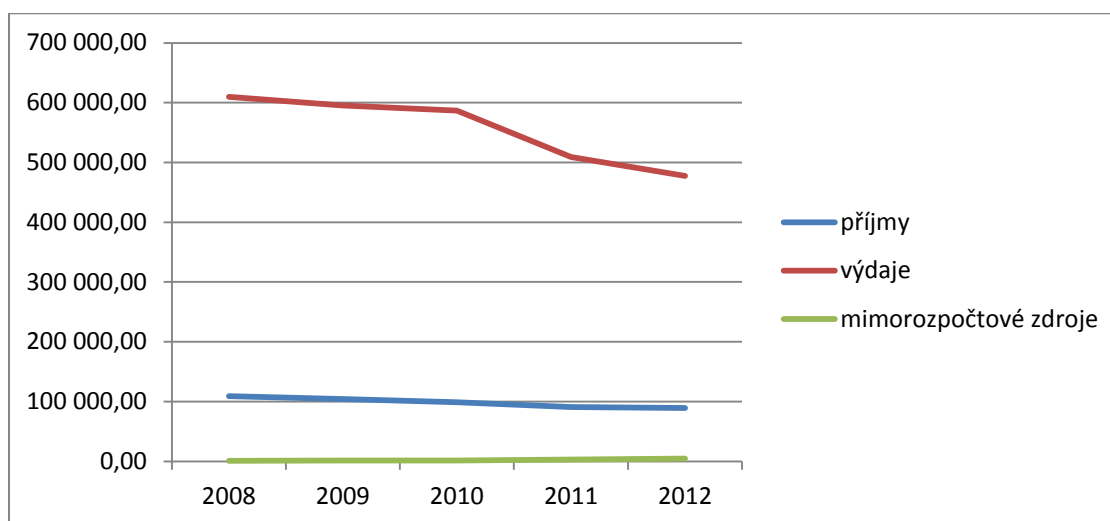
HZS Ústeckého kraje se organizačně člení na krajské ředitelství se sídlem v Ústí nad Labem, 7 územních odborů a 21 požárních jednotek dislokovaných na požárních stanicích.

Územní odbory a stanice HZS Ústeckého kraje jsou:

- ÚO Ústí nad Labem: stanice Ústí nad Labem, Petrovice
- ÚO Děčín: stanice Děčín, Varnsdorf, Šluknov, Česká Kamenice
- ÚO Chomutov: stanice Chomutov, Klášterec nad Ohří
- ÚO Litoměřice: stanice Litoměřice, Lovosice, Štětí, Úštěk a Roudnice n. Labem
- ÚO Most: stanice Most, Litvínov
- ÚO Teplice: Stanice Teplice, Bílina, Duchcov
- ÚO Žatec: stanice Žatec, Louny, Podbořany.⁴³

⁴³ Roční zpráva o stavu požární ochrany za rok 2012 v Ústeckém kraji

Graf 4.25 Vývoj hospodaření HZS ÚK v letech 2008-2012 (v tis. Kč)

Zdroj: ARIS a ÚFIS, vlastní zpracování

Hospodaření HZS ÚK bylo ve sledovaném období poznamenáno snižováním rozpočtu v oblasti příjmů i výdajů a to každoročně v průměru o 4,9 % u příjmů a 5,8 % u výdajů. Mimorozpočtové zdroje HZS ÚK patří k méně důležitým příjmům sboru, i když jejich podíl na celkových příjmech roste (graf 4.25). Průměrná výše těchto prostředků činí 2 372,94 tis. Kč, na jednoho zaměstnance tak připadá 3 050 Kč (tabulka 4.13). Celkové čerpání výdajů tak bylo každoročně vyšší o použité MRZ. V průměru se na výdajích podílely 0,46%.

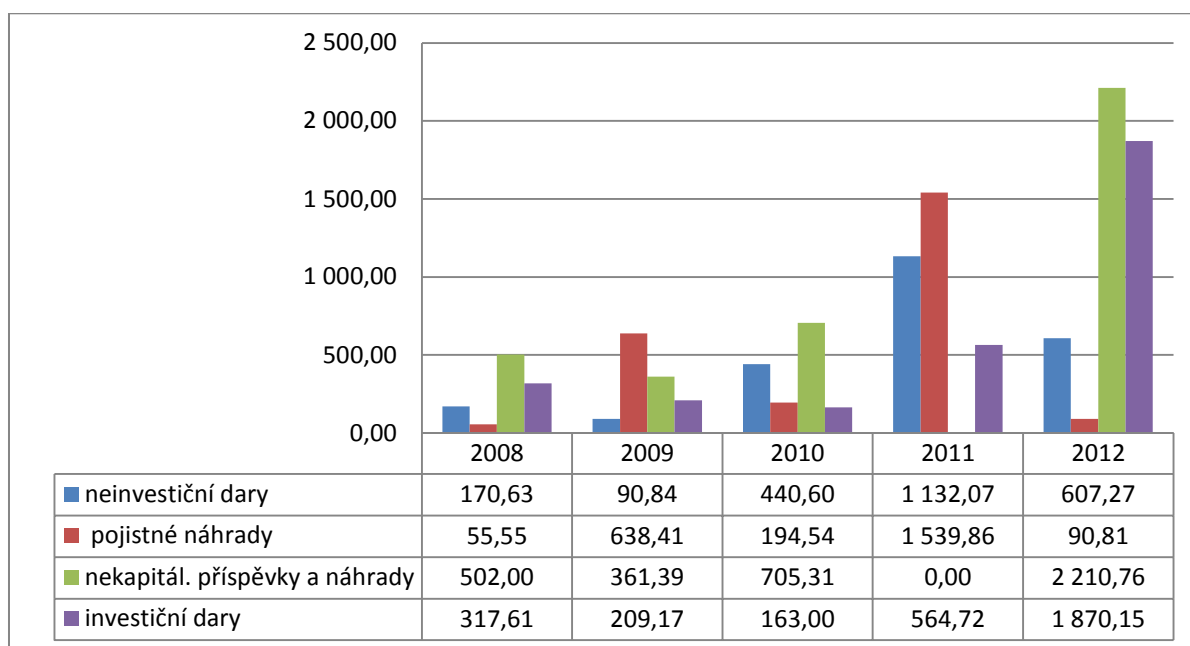
Tabulka 4.13 Výše mimorozpočtových zdrojů HZS ÚK v období 2008-2012 (v tis. Kč)

	2008	2009	2010	2011	2012	průměr
příjmy	109 156,39	104 196,60	98 921,30	90 831,07	89 170,40	98 455,15
výdaje	609 594,03	595 332,74	586 859,30	508 821,79	477 618,57	555 645,29
mimorozpočtové zdroje	1 045,79	1 299,81	1 503,45	3 236,65	4 778,99	2 372,94
MRZ/příjmy	0,96%	1,25%	1,52%	3,56%	5,36%	2,53%
MRZ/výdaje	0,17%	0,22%	0,26%	0,64%	1,00%	0,46%
počet zaměstnanců	805	814	778	771	767	787,00
MRZ/1 zaměstnanec	1,30	1,60	1,93	4,20	6,23	3,05

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů z ARIS a ÚFIS

Graf 4.26 ukazuje výši jednotlivých typů mimorozpočtových příjmů, která je velmi rozdílná ve sledovaných letech. Finanční dary na financování programů reprodukce majetku činily v průměru 624,93 tis. Kč a finanční dary na provozní výdaje činily 488,28 tis. Kč. Příjmem sboru byly také náhrady přijaté od pojišťoven za likvidační práce a jiné práce, které dosáhly nejvyšší hodnoty v roce 2012, a to 2 210,76 tis. Kč. Náhrady přijaté od pojišťoven za škodní události se na rozpočtu podílely s průměrnou částkou 503,83 tis. Kč.

Graf 4.26 Vývoj mimorozpočtových zdrojů HZS ÚK v letech 2008-2012 (v tis. Kč)

Zdroj: ARIS a ÚFIS, vlastní zpracování

4.14 Hasičský záchranný sbor Zlínského kraje

Zlínský kraj je svou rozlohou 3 963 km² čtvrtým nejmenším krajem v republice a zaujímá cca 5% rozlohy ČR. Území kraje vzniklo sloučením 4 okresů Kroměříž, Uherské Hradiště, Vsetín, Zlín. Má celkem 307 obcí, z toho 30 obcí se statutem města. V kraji je celkem 13 správních obvodů obcí s rozšířenou působností.⁴⁴

HZS Zlínského kraje vznikl jako organizační složka státu dle zákona o HZS. Člení se na krajské ředitelství se sídlem ve Zlíně, 4 územní odbory a 13 stanic.

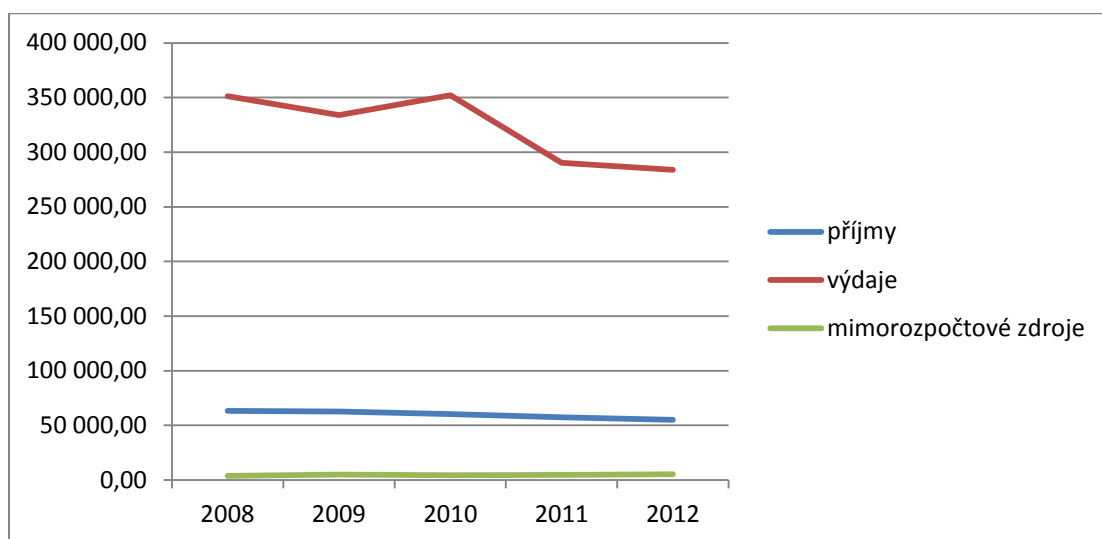
Územní odbory a stanice HZS Zlínského kraje:

- ÚO Uherské Hradiště: stanice Uherské Hradiště, Uherský Brod, Luhačovice
- ÚO Vsetín: stanice Vsetín, Valašské Meziříčí
- ÚO Kroměříž: stanice Kroměříž, Holešov, Morkovice-Slížany, Bystřice pod Hostýnem
- ÚO Zlín: stanice Zlín, Otrokovice, Slavičín, Valašské Klobouky⁴⁵

⁴⁴ Charakteristika kraje. Český statistický úřad. Dostupné z: http://www.czso.cz/xz/redakce.nsf/i/charakteristika_kraje

⁴⁵ Úřední deska. HZS Zlínského kraje. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/uredni-deska-hzs-zlinskeho-kraje.aspx>

Graf 4.27 Vývoj hospodaření HZS ZK v letech 2008-2012 (v tis. Kč)

Zdroj ARIS a ÚFIS, vlastní zpracování

Výdaje i příjmy HZS ZK ve sledovaném období klesaly, a to v průměru o 3,35 % u příjmové části rozpočtu a o 4,81 % ve výdajové části (graf 4.27). Klesající příjmy jsou ovlivněny nižšími příjmy z pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, jejichž plnění navazuje na čerpání mzdových prostředků Na financování se také podílely mimorozpočtové zdroje, které z celkových příjmů tvoří 7,63 %, z celkových výdajů pouze 1,43 %. Průměrná výše těchto nerozpočtovaných příjmů činí 4 521,64 tis. Kč a na jednoho zaměstnance tak připadá 10 060 Kč těchto příjmů (tabulka 4.14)

Tabulka 4.14 Výše mimorozpočtových zdrojů HZS ZK v období 2008-2012 (v tis. Kč)

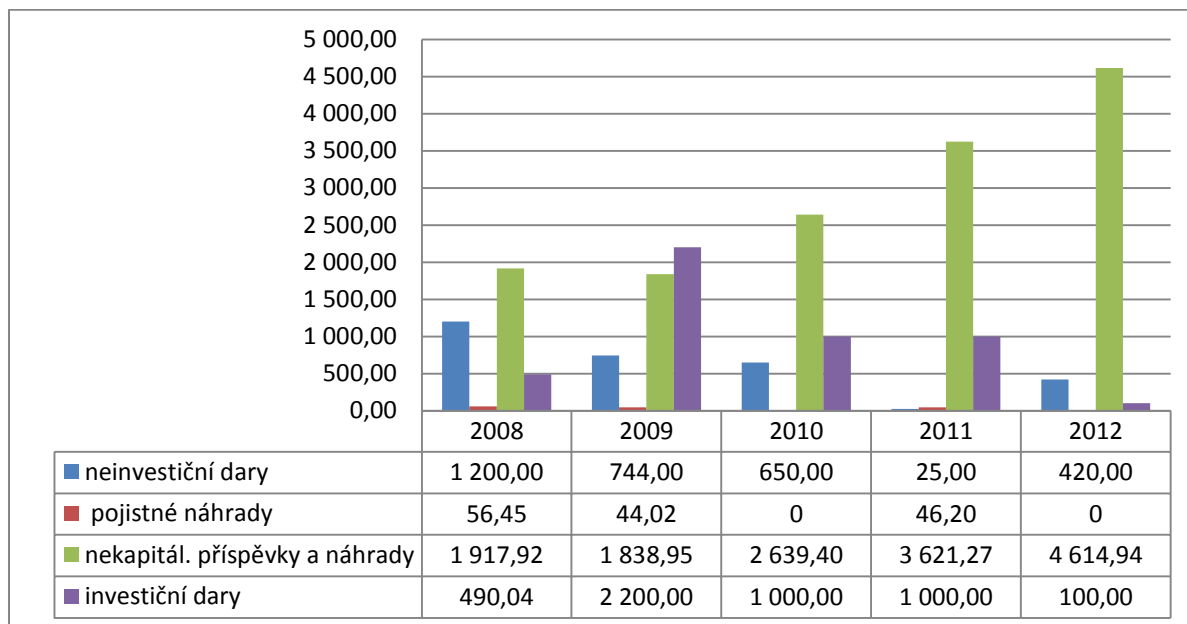
	2008	2009	2010	2011	2012	průměr
příjmy	63 147,36	62 767,55	60 264,87	57 248,40	55 063,76	59 698,39
výdaje	351 177,02	334 071,44	352 136,38	290 423,00	283 895,31	322 340,63
mimorozpočtové zdroje	3 664,41	4 826,97	4 289,40	4 692,47	5 134,94	4 521,64
MRZ/příjmy	5,80%	7,69%	7,12%	8,20%	9,33%	7,63%
MRZ/výdaje	1,04%	1,44%	1,22%	1,62%	1,81%	1,43%
počet zaměstnanců	466	460	439	448	439	450,40
MRZ/1 zaměstnanec	7,86	10,49	9,77	10,47	11,70	10,06

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů z ARIS a ÚFIS

Z grafu 4.28 je patrné, že nejvýznamnější a každoročně rostoucí část příjmů tvoří prostředky za PCO, likvidační a jiné práce podle zákona o požární ochraně (položka nekapitálové příspěvky a náhrady). Výše těchto příjmů dosáhla částky 4 614,94 tis. Kč v roce 2012. Dalším významným zdrojem jsou příjmy přijaté z rozpočtu územních samosprávných celků a právnických osob pro účely požární ochrany, IZS a ochrany obyvatel. Neinvestiční příspěvky činily v průměru 607,8 tis. Kč a příspěvky na investiční účely 958 tis. Kč.

Posledními příjmy byly pojistné náhrady, a to pouze v letech 2008, 2009 a 2011 v průměrné výši 29,33 tis. Kč.

Graf 4.28 Vývoj mimorozpočtových zdrojů HZS ZK v letech 2008-2012 (v tis. Kč)

Zdroj: ARIS a ÚFIS, vlastní zpracování

5 ZHODNOCENÍ VYUŽÍVÁNÍ MIMOROZPOČTOVÝCH ZDROJŮ, NÁVRHY A DOPORUČENÍ

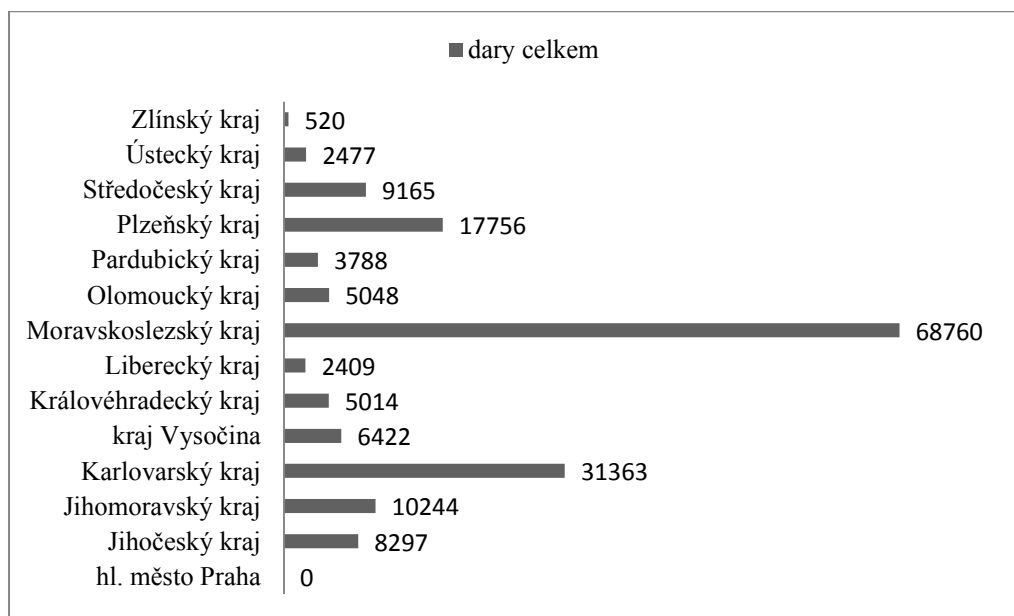
V této kapitole budou na základě provedené analýzy zhodnoceny vybrané typy mimorozpočtových zdrojů za všechny HZS krajů, které byly příjmem HZS krajů v roce 2012. Také budou podány možné návrhy a doporučení na jejich lepší využití.

5.1 Zhodnocení darů a příspěvků

Finanční prostředky přijaté od ÚSC a PrO a FO se poskytují pro účely požární ochrany na základě darovacích smluv dle zákona.⁴⁶

Prostředky přijaté na neinvestiční účely se používají na úhradu rozpočtem nezajištěných ostatních provozních výdajů, zejména na nákup, doplnění a obměnu věcných prostředků požární ochrany a materiálu, opravu a údržbu movitého i nemovitého majetku a jiné provozní výdaje. Příspěvky poskytnuté na investiční účely slouží k zabezpečení realizace investičních akcí reprodukce movitého a nemovitého majetku, např. nákup dopravních prostředků a jiné techniky, stavební úpravy a rekonstrukce objektu. Nevyčerpané prostředky se vrací zpět na účty poskytovatelů.

Graf 5.1 Přehled poskytnutých darů jednotlivým HZS krajů v roce 2012 (v tis. Kč)

Zdroj: ARIS a ÚFIS, vlastní zpracování

⁴⁶ Zákon č. 218/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů

Graf 5.1 znázorňuje přehled finančních darů a příspěvků poskytnutých jednotlivým HZS krajů v roce 2012. Nejvíce příspěvků obdržel HZS MSK v celkové hodnotě 68 760 tis. Kč. Na posílení ostatních provozních výdajů činily přijaté dary a příspěvky 28 812 tis. Kč, na pořízení dlouhodobého majetku pro použití v oblasti programového financování 39 948 tis. Kč (tabulka 5.1). Prostředky byly přijaty z rozpočtu územně samosprávného celku nebo od právnické či fyzické osoby a výše jednotlivých příspěvků pro HZS MSK je uvedena v příloze č. 1.

V přepočtu na jednoho zaměstnance patří mezi největší příjemce darů HZS KVK s částkou cca 97 tis. Kč/zaměstnanec, pro který tvoří dary největší mimorozpočtový zdroj s podílem cca 95 %.

Naopak HZS hl. m. Praha nebyl příjemcem žádných darů a příspěvků. Druhým nejmenším příjemcem těchto mimorozpočtových zdrojů je HZS Zlínského kraje s částkou 520 tis. Kč, což činí 1 tis. Kč/zaměstnanec a cca 10 % z celkového objemu přijatých MRZ.

Tabulka 5.1 Poskytnuté finanční dary a příspěvky jednotlivým HZS krajů v roce 2012 (v tis. Kč)

HZS kraje	neinvestiční dary	investiční dary	dary celkem	z toho od kraje	podíl na MRZ	počet zaměstnanců	dary /zaměstnanec
hl. město Praha	0	0	0	0	0,00%	895	0
Jihočeský	2 801	5 496	8 297	90	78,68%	701	12
Jihomoravský	9 144	1 100	10 244	3 000	35,39%	864	12
Karlovarský	21 849	9 514	31 363	2 300	94,73%	325	97
Vysočina	901	5 521	6 422	4 500	55,20%	572	11
Královéhradecký	2 947	2 068	5 014	1 015	50,35%	502	10
Liberecký	434	1 975	2 409	1 950	51,32%	388	6
Moravskoslezský	28 812	39 948	68 760	17 727	81,31%	971	71
Olomoucký	3 443	1 606	5 048	3 525	48,64%	574	9
Pardubický	2 128	1 660	3 788	0	42,32%	447	8
Plzeňský	2 045	15 711	17 756	2 000	67,80%	650	27
Středočeský	803	8 362	9 165	1 240	48,78%	1098	8
Ústecký	607	1 870	2 477	0	51,84%	767	3
Zlínský	420	100	520	330	10,13%	439	1

Zdroj: Zprávy o stavu požární ochrany, vyžádané informace z HZS ČR, vlastní zpracování

Mezi významné přispěvatele do rozpočtů HZS krajů patří kraje, které mají ze zákona povinnost přispívat HZS kraje na financování jeho potřeb k zabezpečení plošného pokrytí území kraje jednotkami požární ochrany.⁴⁷ Tyto finanční příspěvky a dary jsou však velmi

⁴⁷ § 27 zákona č. 133/1985 Sb. o požární ochraně

rozdílné, v některých případech i nulové. Kraje také poskytují sborům věcné dary, které ale nejsou v této práci zohledněny.

5.2 Zhodnocení příjmů z vlastní činnosti

Příjmy z vlastní činnosti jsou příjmem HZS krajů dle §97 zákona č.133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů. Jedná se o příjmy z likvidačních prací, z pultů centrální ochrany, příjmy z technické pomoci, jako je otevírání dveří bytů, záchrana osob z uzavřených prostor atd. V této kapitole budou zhodnoceny příjmy z likvidačních prací a z PCO, které patří k nejdůležitějším a největším.

Likvidační práce patří mezi činnosti jednotek požární ochrany k odstranění následků způsobených mimořádnou událostí. Tyto práce nejsou hrazeny ze státního rozpočtu, nepatří mezi jejich úkoly, ale někdy jsou po nich vyžadovány nebo je z důvodu nebezpečí musí provést za někoho jiného a mají pak právo vyžadovat náhradu výdajů spojených s touto činností. Jednotky HZS krajů obvykle provádí likvidační práce nebo se na jejich provedení podílí bez nároku na úhradu nákladů, pokud se nejedná o úhrady nákladů za provedení likvidačních prací od právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby, u které došlo k havárii, podle § 24 odst. 2 písm. f) zákona o IZS.⁴⁸

Reálně dochází k úhradě nákladů za likvidační práce prováděných u dopravních nehod. Jedná se o činnosti spojené s odstraňováním následků kolize dopravních prostředků, např. úklid komunikace od trosk aut, střepů, přečerpávání nebezpečných látek z nepojízdných nebo poškozených cisteren, vyčištění komunikace od provozních kapalin atd. HZS mají nárok na vyúčtování vzniklých nákladů ze zásahu na DN ze zákona.⁴⁹ Postup k vyúčtování náhrad nákladů za zásah u likvidačních prací je dán směrnicí.⁵⁰ Náhrada poskytnutá za provedení likvidačních prací se vypočítala tak, aby zahrnovala náklady na pořízení hmotného majetku, osobní náklady příslušníků jednotek dle počtu odpracovaných hodin při vykonávání prací, provozní a ostatní náklady. Od 1. září 2013 jsou náklady hrazeny

⁴⁸ Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru České republiky a náměstka ministra vnitra ze dne 3. dubna 2006, kterým se stanoví postup jednotek požární ochrany při provádění likvidačních a obnovovacích prací a postup Hasičského záchranného sboru ČR při finančním vypořádání nebo požadovaných náhrad za poskytnutí věcné nebo osobní pomoci, za provedené likvidační nebo obnovovací (asanační) práce a za vzniklé škody

⁴⁹ Zákon č. 160/2013 Sb. o pojištění zodpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

⁵⁰ Směrnice k vyúčtování úhrad nákladů za zásahy prováděné u dopravních nehod jednotkami požární ochrany

za každou započatou hodinu zásahu paušální částkou, kterou stanovuje vláda nařízením a činí 5 600 Kč.⁵¹ Nárok na úhradu vzniklých nákladů spojených se zásahem u DP uplatní HZS kraje u konkrétní pojišťovny na základě Zprávy o zásahu, kterou vyplňuje velitel zásahu. Náhrada poskytnutá za provedení likvidačních prací obsahuje náklady na pořízení hmotného majetku, osobní náklady příslušníků jednotek dle počtu odpracovaných hodin při vykonávání prací, provozní a ostatní náklady. Náhrady z likvidačních prací využívají HZS krajů k posilování provozních výdajů.

Přehled příjmů přijatých z likvidačních prací znázorňuje tabulka 5.2. Nejvyšší náhrady ze všech HZS krajů obdržel HZS JMK v hodnotě 6 464,23 tis. Kč (22,33% podíl ze všech přijatých MRZ) a také v přepočtu na jednoho zaměstnance s částkou 7 482 Kč. Druhý největší příjemce náhrad za likvidační práce je HZS MSK, s částkou 5 759,71 tis. Kč a podílem 6,81 % z celkových MRZ. Nejmenším příjemcem tohoto typu MRZ je HZS Pardubického kraje s částkou 1 428 tis. Kč. Náhrady za likvidační práce patří k největším mimorozpočtovým zdrojům u HZS hl. města Prahy, a to podílem 79,22 % z celkových MRZ.

Tabulka 5.2 Příjmy za likvidační práce jednotlivých HZS krajů v roce 2012 (v Kč)

HZS	likvidační práce	podíl na MRZ	počet dopravních nehod ⁵²	likvidační práce/zaměstnanec
hl. město Praha	1 916 750	79,22%	742	2 142
Jihočeský kraj	1 942 139	18,42%	1 178	2 771
Jihomoravský kraj	6 464 234	22,33%	1 599	7 482
Karlovarský kraj	1 503 506	4,54%	535	4 626
kraj Vysočina	2 889 000	24,83%	1 399	5 051
Královéhradecký kraj	3 076 921	30,90%	1 228	6 129
Liberecký kraj	1 891 731	40,31%	1 050	4 876
Moravskoslezský kraj	5 759 706	6,81%	2 229	5 932
Olomoucký kraj	4 065 215	39,16%	1 290	7 082
Pardubický kraj	1 428 003	15,95%	1 267	3 195
Plzeňský kraj	3 227 561	12,32%	1 447	4 965
Středočeský kraj	5 525 374	29,41%	2 980	5 032
Ústecký kraj	1 625 454	34,01%	1 357	2 119
Zlínský kraj	1 603 113	31,22%	822	3 652

Zdroj: Zprávy o stavu požární ochrany, vyžádané informace z HZS ČR, vlastní zpracování

HZS krajů zajišťuje prostřednictvím OPIS nepřetržitý dohled nad pulty centrální ochrany, na které jsou připojeny elektrické požární signalizace různých objektů v majetku

⁵¹ Nařízení vlády č. 263/2013, o paušální výši úhrady nákladů zásahu

⁵² Počet všech dopravních nehod, u kterých HZS kraje zasahoval. U některých z nich prováděl likvidační práce.

státu, obcí, právnických a fyzických podnikajících osob. Provozovatel EPS poskytuje náhradu výdajů HZS spojených se zajištěním dohledu nad PCO, která je stanovena měsíční paušální částkou v závislosti na velikosti objektu a jeho vzdálenosti od požární stanice. Dále provozovatel EPS platí poplatek za vynaložené náklady za každý planý výjezd, který se stanovuje smluvně v souladu se zák. č. 526/1990 Sb. o cenách.

Tabulka 5.3 Příjmy z PCO jednotlivých HZS krajů v roce 2012 (v Kč)

HZS	PCO	podíl na MRZ	počet připojených objektů	PCO/zaměstnanec
hl. město Praha	238 350	9,85%	152	266
Jihočeský kraj	27 172	0,26%	261	39
Jihomoravský kraj	10 367 490	35,81%	213	11 999
Karlovarský kraj	184 998	0,56%	85	569
kraj Vysočina	2 140 000	18,39%	160	3 741
Královéhradecký kraj	1 192 284	11,97%	141	2 375
Liberecký kraj	0	0,00%	74	0
Moravskoslezský kraj	8 772 175	10,37%	247	9 034
Olomoucký kraj	829 804	7,99%	168	1 446
Pardubický kraj	3 630 990	40,56%	105	8 123
Plzeňský kraj	4 383 554	16,74%	303	6 744
Středočeský kraj	3 486 500	18,56%	96	3 175
Ústecký kraj	573 119	11,99%	127	747
Zlínský kraj	2 136 422	41,61%	82	4 867

Zdroj: Zprávy o stavu požární ochrany, vyžádané informace z HZS ČR, vlastní zpracování

Přehled přijatých prostředků za výdaje spojené se zajištěním objektů pomocí PCO znázorňuje tabulka 5.3. Největším příjemcem je HZS JMK s částkou 10 367.49 tis. Kč, která činí cca 35,81 % ze všech MRZ přijatých HZS JMK v roce 2012. Také v přepočtu na jednoho zaměstnance dosahuje HZS JMK nejvyšší hodnoty, a to 11 999 Kč. Příjmy z PCO patří k největším mimorozpočtovým příjmům u HZS Zlínského kraje, a to s podílem téměř 42 % z celkových příjmů. Nejmenším příjemcem je HZS LK, který neměl v roce 2012 žádný příjem z připojení objektů na PCO. Důvodem je jiný způsob úhrady. Provozovatelé EPS připojení na PCO u HZS LK platí pouze vstupní poplatek při připojení a plané výjezdy, žádné měsíční poplatky.

5.3 Zhodnocení přijatých pojistných náhrad

Přijaté pojistné náhrady představují finanční prostředky přijaté (nejčastěji od pojišťoven, ale také od jiných, za škodu odpovědných osob) za škodu způsobenou na majetku HZS kraje a majetku, který HZS kraje užívá na základě právního vztahu, v souvislosti se zásahy. Škodu na majetku vzniklé při havárii v důsledku provozu motorového vozidla

vymáhá HZS kraje po provozovateli vozidla a to prostřednictvím České kanceláře pojistitelů. V ostatních případech jsou náhrady vyžadované v závislosti na typu zásahu. V případě havárie je vymáhání náhrady škod u právnické nebo podnikající osoby, u které došlo k havárii, v případě zahraniční pomoci u krajského úřadu nebo Ministerstva vnitra.

Přijaté pojistné náhrady se používají na úhradu rozpočtem nezajištěných provozních výdajů, které nemohly být uskutečněny z důvodu úhrady škody.

Výši přijatých náhrad v roce 2012 u jednotlivých HZS krajů zobrazuje tabulka 5.4. Největším příjemcem pojistných náhrad je HZS MSK s částkou 976 040 Kč, což činí nejvíce i v přepočtu na 1 zaměstnance 1 005 Kč. Tyto mimorozpočtové zdroje byly využity na částečnou úhradu servisu nástavby vozidla AZ Metz. Druhým největším příjemcem je HZS JMK s částkou 624 430 Kč, což činí 723 Kč/zaměstnanec. Co se týče podílu pojistných náhrad na mimorozpočtových zdrojích, má nejvyšší podíl Liberecký kraj s téměř 3 %. Některé kraje neměly v roce 2012 žádný příjem z pojistných plnění.

Tabulka 5.4 Přehled přijatých pojistných náhrad v roce 2012 (v Kč)

HZS	pojistné náhrady	podíl na MRZ	náhrady/zaměstnanec
hl. město Praha	0	0,00%	0
Jihočeský kraj	0	0,00%	0
Jihomoravský kraj	624 430	2,16%	723
Karlovarský kraj	0	0,00%	0
kraj Vysočina	0	0,00%	0
Královéhradecký kraj	93 810	0,94%	187
Liberecký kraj	137 800	2,94%	355
Moravskoslezský kraj	976 040	1,15%	1 005
Olomoucký kraj	184 870	1,78%	322
Pardubický kraj	1 660	0,02%	4
Plzeňský kraj	200 830	0,77%	309
Středočeský kraj	272 390	1,45%	248
Ústecký kraj	90 810	1,90%	118
Zlínský kraj	0	0,00%	0

Zdroj: Zprávy o stavu požární ochrany, vyžádané informace z HZS ČR, vlastní zpracování

5.4 Příjmy z EU jako další zdroj financování

Finanční prostředky z evropských fondů jsou hlavním nástrojem realizace evropské politiky hospodářské a sociální soudržnosti. Cílem je zmírnit ekonomické a sociální nerovnosti mezi jednotlivými státy a jejich regiony. Tyto příjmy nepatří k mimorozpočtovým zdrojům dle zákona 218/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, tak jak byly použity v kapitole 2 této práce, ale patří k dalším důležitým

příjmům HZS krajů, používaných nad rámec přijatých prostředků ze státního rozpočtu a je nutné se o nich zmínit, jako o dalším důležitém zdroji financování.

HZS všech krajů (mimo HZS hl. m. Praha) realizovaly v letech 2012-2013 pod vedením MV – GR HZS ČR dva projekty v rámci Integrovaného operačního programu, který je financován z prostředků Evropského fondu pro regionální rozvoj. Dotace z Evropské unie jsou poskytovány ve výši 85 % způsobilých nákladů, zbylých 15 % jsou zdroje národní. Jednalo se o projekty operace „Zvýšení akceschopnosti HZS Hasičského sboru ČR pro záchranné a likvidační práce při živelných pohromách“ a projekty operace „Pořízení moderní techniky a technologií HZS pro zvýšení kvality řešení mimořádných událostí“. Čerpání prostředků z těchto projektů proběhlo v roce 2013 a 2014. Přehled alokovaných a čerpaných prostředků ze strukturálního fondu pro jednotlivé HZS krajů je uveden v Příloze č. 2. Oba tyto projekty mají za cíl zvýšit mobilitu, akceschopnost a efektivitu působení HZS ČR v případě mimořádných událostí a záchranných a likvidačních pracích při živelných pohromách, konkrétně se jedná o pořízení nové požární techniky a technologií, jakou jsou nákladní automobily a autobusy k evakuaci osob, technické automobily pro práci potápěčů, nakladače, velkokapacitní cisterny, cisternové automobilové stříkačky, automobilové žebříky aj.

Dalším projektem s účastí jednotlivých HZS krajů, jehož realizace byla zahájena v roce 2012 a je spolufinancován z prostředků z IOP je celonárodní projekt „Jednotná úroveň informačních systémů operačního řízení a modernizace technologií pro příjem tísňového volání základních složek integrovaného záchranného systému“. Cílem tohoto projektu je zvýšit dostupnost tísňových volání základních složek IZS, zpřesnit lokalizaci místa mimořádné události a zrychlit přepravu potřebných sil. Program je zaměřen na vybudování jednotné systémové a technologické platformy pro příjem tísňového volání a výměnu dat operačního řízení jednotlivých základních složek IZS.

V rámci OP Životní prostředí, čerpal v roce 2012 finanční prostředky HZS MSK prostřednictvím dvou projektů „Digitální povodňový plán MS kraje a modernizace jednotného varovacího systému obyvatelstva v rámci MS kraje“ a „Realizace energetických úspor v objektu HS Rýmařov“.

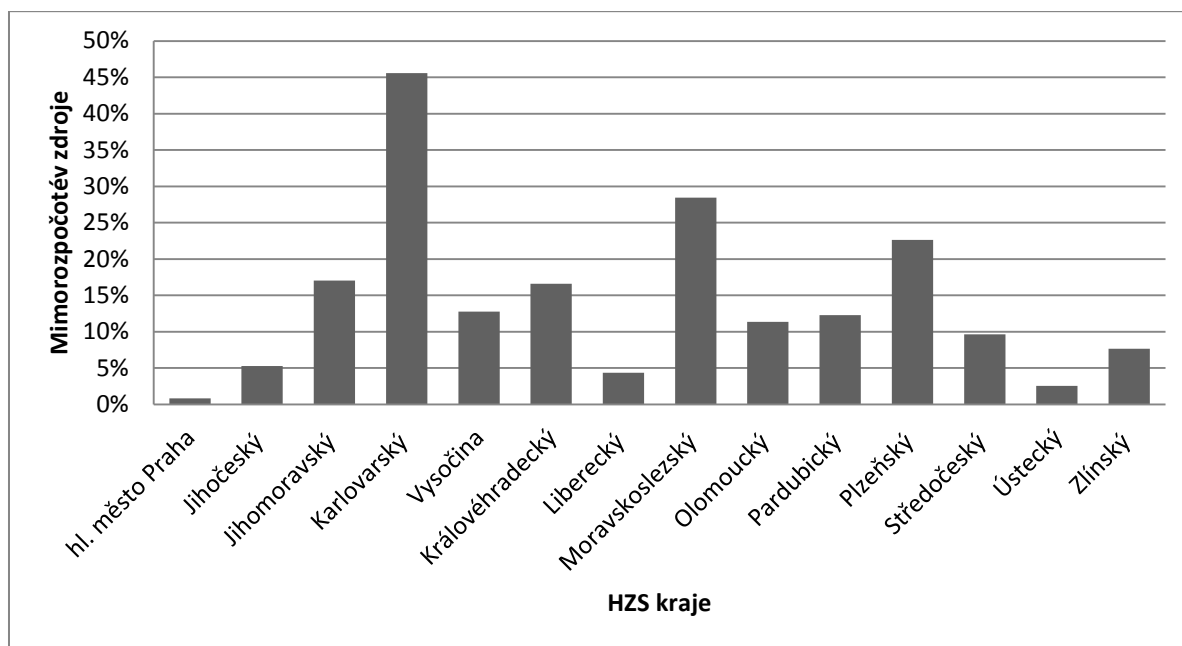
V OP Přeshraniční spolupráce Česká republika - Polská republika byl v roce 2012 realizován projekt „Hasič - záchranář – bezpečná cesta k pomoci“ HZS Olomouckého kraje a v OP Přeshraniční spolupráce Česká republika – Slovenská republika byl ukončen projekt

„Společné kontaktní pracoviště složek IZS pro bezpečné příhraničí“ HZS Jihomoravského kraje.⁵³

5.5 Shrnutí, návrhy a doporučení

Graf 5.2 znázorňuje průměrný podíl mimorozpočtových zdrojů na celkových příjmech u jednotlivých HZS krajů ve sledovaných letech 2008-2012. Je patrné, že výše přijatých mimorozpočtových zdrojů se v jednotlivých HZS liší a v průměru se za sledované období na celkových příjmech podílejí MRZ v rozmezí od 0,82 % do 45,58 %. Tímto můžeme vyvrátit v úvodu stanovenou hypotézu, že mimorozpočtové zdroje nepřekračují v průměru 25 % celkových příjmů ve sledovaných letech. Podmínku hypotézy splňuje celkem 12 HZS krajů. Hranice 25% podílu MRZ na celkových příjmech byla překročena u dvou HZS krajů, které podmínku hypotézy nesplňují, a to u HZS Karlovarského kraje o 15,58 % a HZS Moravskoslezského kraje o 3,43 %.

Graf 5.2 Průměrný podíl mimorozpočtových zdrojů na celkových příjmech

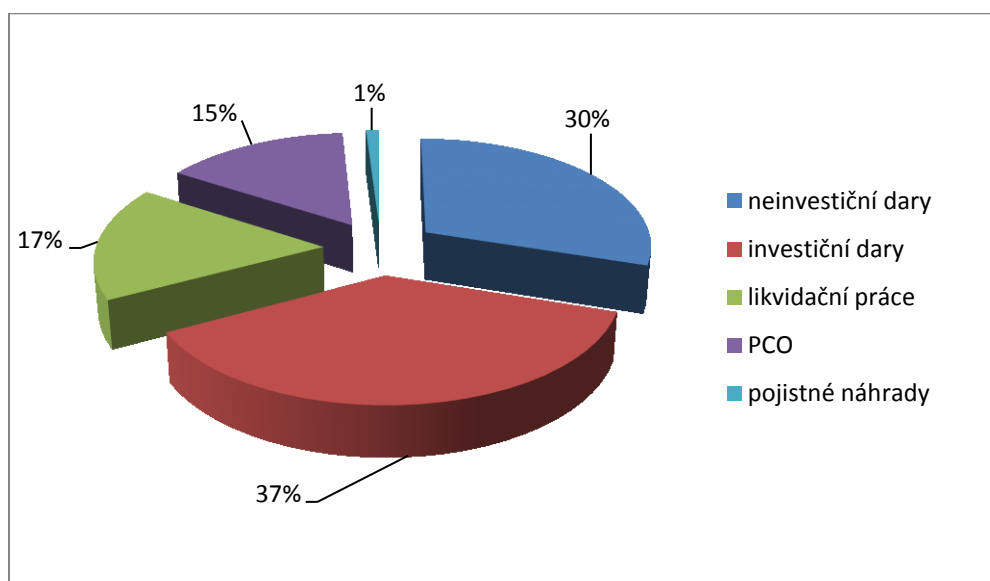

Zdroj: ARIS a ÚFIS, vlastní zpracování

V následujícím grafu 5.3 je znázorněn procentuální podíl všech vybraných typů mimorozpočtových zdrojů přijatých HZS krajů v roce 2012 a zhodnocených v této kapitole.

⁵³ Návrh závěrečného účtu kapitoly 314 – Ministerstvo vnitra za rok 2012. Dostupné také z: <http://www.mvcr.cz/soubor/314-mv-szu2012-str-1-182-pdf.aspx>

Graf 5.3 Procentuální podíl jednotlivých typů MRZ

Zdroj: Zprávy o stavu požární ochrany, vyžádané informace z HZS ČR, vlastní zpracování

Nejvýznamnějším mimorozpočtovým zdrojem, v celkové výši cca 171 mld. Kč a podílem 67 % všech MRZ, jsou přijaté dary a příspěvky od ÚSC, tedy obcí, měst a krajů a dále od právnických a fyzických osob. Z toho cca 37 % všech darů bylo poskytnuto na investiční účely, tedy na nákup dlouhodobého majetku, 30 % na neinvestiční účely. V příloze č. 3 je zobrazen souhrnný přehled všech mimorozpočtových zdrojů jednotlivých HZS krajů. Kraje, které mají povinnost ze zákona přispívat HZS krajů na financování potřeb, přispívají HZS různou měrou, nepravidelně a hlavně formou věcných darů. Proto by bylo jednou z možností jak navýšit rozpočty HZS krajů a zajistit tak pravidelný příjem bez rozdílu pro všechny sbory, stanovit povinným odvodem z rozpočtu krajů minimální částku v procentech, kterou by kraje přispívali do rozpočtu HZS krajů. Poskytnutí darů závisí na rozhodnutí jednotlivých subjektů a lze tedy říci, že rozdíly mezi jednotlivými hasičskými sbory ukazují na schopnost managementu získat dodatečné prostředky do svých rozpočtů a na vzájemnou spolupráci s hejtmany krajů, starosty obcí a s managementem PrO a FO. Další finanční prostředky formou příspěvků a darů mohou získat od subjektů, které mají ze zákona povinnost zřizovat jednotku HZS podniku nebo jednotku SDH podniku. Tyto podnikové jednotky mohou být se souhlasem HZS kraje zrušeny a na základě smlouvy a za poplatek zajišťovány jednotkami HZS kraje.

Příjmy z likvidačních prací tvoří druhý největší mimorozpočtový příjem HZS krajů s podílem 17 % na všech MRZ. HZS zasahují u mnoha dopravních nehod a u některých z nich musí provádět likvidační práce. Tyto jsou prováděny nad rámec zákona a v roce 2012 byla

celkem proúčtována částka téměř 43 mil. Kč. Vyúčtování je administrativně náročné a záleží na odpovědných osobách, které toto provádějí, zda budou vyúčtovány všechny oprávněné práce.

Příjmy z provozu pultů centralizované ochrany s podílem 15 % tvoří po příjmech za likvidační práce další příjem z činnosti organizace dle zákona o požární ochraně. Tyto příjmy jsou velmi rozdílné mezi jednotlivými HZS a jsou ovlivněny počtem objektů, které jsou napojeny na PCO umístěného v HZS daného kraje a na poplatku za připojení stanoveného ve smlouvě. Některé objekty mohou být připojeny na bezpečnostní agentury, které pak informují HZS kraje o vzniku požáru telefonicky. S těmito provozovateli EPS samozřejmě HZS neuzavírá žádnou smlouvu, tudíž ani nemá příjem z PCO, ani odpovědnost za včasné oznámení požáru.

Přijaté pojistné náhrady patří k nejmenším nerozpočtovaným příjmům, a tudíž nemají na financování HZS krajů velký vliv. Celková částka 2 582,64 tis. Kč činí v průměru cca 1% podíl na všech MRZ. Tyto prostředky se vždy použijí na úhradu způsobené škody, tudíž nejsou příjmem, který by mohl HZS použít dle svého rozhodnutí na financování svých potřeb.

Příjmy ze strukturálních fondů EU lze považovat v současné době za objemově nevýznamnější zdroj financování jednotek požární ochrany nad rámec stanoveného rozpočtu. V programovacím období 2007-2013 bylo čerpáno mnoho finančních prostředků, bez kterých by nebylo možno obnovit a zmodernizovat techniku potřebnou k rychlé a účinné pomoci při záchranných a likvidačních pracích a mimořádných událostí. Pro HZS krajů je nutné sledovat výzvy k předkládání žádostí o dotaci, které aktuálně probíhají i ty, které jsou plánovány v nejbližším období. K tomu je zapotřebí kvalifikovaný zaměstnanec, který by měl být schopen na základě kvalitně a bezchybně zpracovaného projektu získat co nejvíce plánovaných vynaložených nákladů na realizaci projektu. Čerpání dotací ze strukturálních fondů je administrativně složitý proces a problémy, které se v tomto programovacím období vyskytly, se musí minimalizovat a v následujícím programovacím období 2014-2020 se jich vyvarovat. Obecně platí, že prostředky získávají příjemci dotací až zpětně po dokončení projektu, což u organizací veřejného sektoru jako jsou HZS, znamená vyčlenit finance z rozpočtu na projekty spolufinancované z EU a omezit tak jiné výdaje. Ne vždy se tyto prostředky v rozpočtech najdou a při prvních realizacích to byl velký problém.

Do rozpočtu hasičských záchranných sborů přispívají i některá města a obce formou dotací a darů. Tyto finanční prostředky by mohly výrazněji doplňovat rozpočty HZS krajů, hlavně z rozpočtů statutárních měst. Na základě smluvní spolupráce s městem za předem

stanovených podmínek by mohli hasiči poskytovat jednodušší služby a práce pro občany zdarma pro např. otevírání a vnikání do prostor, vyprošťování osob z výtahu atd. a město by jim poskytovalo dotaci na provoz.

6 ZÁVĚR

Diplomová práce byla zaměřena na oblast mimorozpočtových zdrojů hasičských záchranných sborů krajů. V rámci této práce byl stanoven cíl, a to zhodnotit míru použití vybraných typů mimorozpočtových zdrojů jednotlivými HZS krajů v roce 2012 na základě analýzy mimorozpočtových zdrojů HZS krajů v letech 2008 – 2012. V úvodu práce byla stanovena následující hypotéza: „Mimorozpočtové zdroje nepřekračují v průměru 25 % celkových příjmů HZS krajů v letech 2008-2012.“

Teoretická část práce se věnovala základním pojmům týkajících se požární ochrany. Po stručném popisu vývoje profesionální požární ochrany následovala charakteristika HZS ČR, jeho organizační struktura a popis IZS, kde je HZS ČR základní složkou a páteří celého systému. Také byly popsány jednotky požární ochrany, jejich členění, operační hodnoty a systém plošného pokrytí území jednotkami. V následující kapitole bylo popsáno hospodaření HZS krajů jako organizačních složek státu a rozpočet, jako hlavní nástroj jejich financování.

V praktické části byla provedena analýza mimorozpočtových zdrojů v letech 2008-2012 v členění na jednotlivé HZS krajů. Z provedené analýzy bylo zjištěno, že výše přijatých mimorozpočtových zdrojů se v jednotlivých HZS liší a v průměru se na celkových příjmech podílejí v rozmezí od 0,82 % do 45,58 %. Tímto se nepotvrdila stanovená hypotéza, poněvadž stanovená 25% hranice podílu mimorozpočtových zdrojů na celkových příjmech byla u dvou HZS krajů překročena. Následně bylo provedeno zhodnocení vybraných typů mimorozpočtových zdrojů a bylo zjištěno, že největším nerozpočtovaným příjmem v rozpočtech krajů jsou dary a příspěvky od ÚSC, právnických a fyzických osob. Tyto zdroje zaujímají z celkových mimorozpočtových zdrojů celkem 67 %, z toho 37 % investiční a 30 % neinvestiční a největším příjemcem byl HZS Moravskoslezského kraje. Příjmy za likvidační práce u dopravních nehod s podílem 17 % a příjmy z pultů centralizované ochrany s podílem 15 % na všech mimorozpočtových zdrojích patřily k největším příjmům dle zákona o požární ochraně a největším příjemcem těchto nerozpočtovaných zdrojů byl HZS Jihomoravského kraje. Nejmenším mimorozpočtovým zdrojem byly přijaté pojistné náhrady od pojišťoven za škodní události s podílem 1% na celkových mimorozpočtových zdrojích. Zde byl největším příjemcem HZS Moravskoslezského kraje. Z hasičských záchranných sborů byl ve sledovaném roce 2012 největším příjemcem všech zhodnocených typů mimorozpočtových zdrojů v celkovém objemu 84 267 mil. Kč HZS Moravskoslezského kraje, vzhledem k počtu zaměstnanců to byl HZS Karlovarského kraje s částkou 101 697 Kč/zaměstnanec.

Problematika financování činnosti profesionálních i dobrovolných hasičů je velmi diskutovaným problémem, vzhledem k úsporám, které se dotýkají všech veřejných rozpočtů. Aby nedošlo k ohrožení poskytovaných služeb, stále se hledají nové zdroje financování, které by dokázaly navýšit klesající rozpočty hasičů. Financování pouze ze státního rozpočtu je neudržitelné pro zachování akceschopnosti HZS ČR a ostatních jednotek požární ochrany. Vícezdrojové financování znamená zapojení dalších subjektů do financování požární ochrany.

Mimorozpočtové zdroje, používané nad rámec rozpočtovaných výdajů HZS krajů, jsou jednou z možností, jak mohou HZS krajů překročit své provozní i investiční výdaje, stanovené zřizovatelem. Významným zdrojem, převážně investičního charakteru, jsou prostředky ze strukturálních fondů, které jsou sice do HZS krajů přidělovány z rozpočtu Ministerstva vnitra a nejsou mimorozpočtovým zdrojem, ale patří v současné době svým objemem k nenahraditelným zdrojům. Další možností jak přispět do rozpočtů HZS krajů by mohly být povinné odvody z rozpočtů krajů nebo příspěvky od statutárních měst na provoz hasičských sborů na základě smluvní spolupráce o poskytování služeb a prací pro občany zdarma.

Největším pravidelným posílením rozpočtu však bude pro HZS kraje a JSDH podíl z povinného ručení motorových vozidel přijatých od pojišťoven. Jednotky HZS a také SDH zasahují u mnoha dopravních nehod a musí řešit jejich následky. Proto je potřebné využít pro financování požárních jednotek také určité procento příjmů pojišťoven z povinného pojištění z provozu motorových vozidel. Předpokládá se, že tyto účelově vázané prostředky budou efektivně využity na údržbu a pořízení požární techniky a věcných prostředků, čímž budou hasiči efektivněji likvidovat následky dopravních nehod a dojde tak k menšímu vynakládání prostředků pojišťoven na vyplácení škod. Tento způsob financování nebyl v této práci zhodnocen, neboť se v rozpočtech HZS krajů objeví až v roce 2014, ale může být námětem pro další bakalářskou nebo diplomovou práci.

Při zpracování práce byly použity údaje z informačních systémů Ministerstva financí ARIS a ÚFIS, roční zprávy o stavu požární ochrany v kraji a konkrétní dotazy směřované na jednotlivé HZS krajů dle zákona č.106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů. Žádosti o poskytnutí informací byly podány písemně pomocí elektronické komunikace, ale ne vždy byly poskytnuty v zákonem stanovené lhůtě. Použité roční zprávy o stavu požární ochrany v krajích měly stejnou strukturu, ale zpracování a obsah informací jednotlivých kapitol se u krajů dost lišil a nebylo vždy jednoduché nalézt potřebné údaje.

Seznam použité literatury

Odborná literatura:

ČIČMANCOVÁ, Jarmila. *Optimalizace zdrojů financování hasičských záchranných sborů České republiky*. Ostrava, 2003. Disertační práce. VŠB-TU Ostrava, Ekonomická fakulta, Katedra veřejné ekonomiky.

HALÁSEK, D., D. LENERT a B. PERNICA. *Ekonomika obrany, bezpečnosti a veřejného pořádku*. Ostrava: VŠB - TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA, 2006. 186 s. ISBN 80-248-1026-3.

KINŠT, Jan a Jiří PAROUBEK. *Rozpočtová skladba v roce 2010: a praktické příklady*. 3. vyd. Olomouc: ANAG, 2009. ISBN 978-80-7263-556-6.

KOLEKTIV AUTORŮ. *Hasiči a záchranáři na přelomu století: stručný průvodce historií hasičů v českých zemích*. Praha: MJF Praha, 2001. ISBN 80-86284-15-8.

PEKOVÁ, J., J. PILNÝ a M. JETMAR. *Veřejný sektor - řízení a financování*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR a.s., 2012. 488 s. ISBN 978-80-7357-936-4

SKALSKÁ, K., Z. HANUŠKA a M. DUBSKÝ. *Integrovaný záchranný systém a požární ochrana*. Praha: Ministerstvo vnitra - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2010. 44 s. ISBN 978-80-86640-59-4.

ŠENOVSKÝ, M., V. ADAMEC a Z. HANUŠKA. *Integrovaný záchranný systém*. 2. vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2007. 157 s. ISBN 978-80-7385-007-4.

Legislativa:

POKYN generálního ředitele Hasičského záchranného sboru České republiky ze dne 3. dubna 2006: kterým se stanoví postup jednotek požární ochrany při provádění likvidačních a obnovovacích (asanačních) prací a postup Hasičského záchranného sboru ČR při vypořádání nákladů nebo požadovaných náhrad za poskytnutí věcné nebo osobní pomoci, za provedené likvidační nebo obnovovací (asanační) práce a za vzniklé škody. In: *Sbírka interních aktů řízení generálního ředitele HZS ČR a NMV*. 2006, 15/2006. Dostupné z: <http://metodika.cahd.cz/ostatni/SIAR%2006-15%20Naklady%20za%20pomoc.pdf>

Směrnice k vyúčtování úhrad nákladů za zásahy prováděné u dopravních nehod jednotkami požární ochrany. In: Praha, 2013. Dostupné z: http://www.horniblatna.cz/e_download.php?file=data/editor/263cs_1.pdf&original=2013.09.11.HZS+KK+-+3.pdf

Vyhláška Ministerstva financí ze dne 2. července 2002 o rozpočtové skladbě. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2002, částka 118, s. 6909-6966. Dostupný také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=3937>

Zákon České národní rady č. 133 ze dne 17. prosince 1985 o požární ochraně. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1985, částka 34, s. 674-691. Dostupný také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=2165>

Zákon č.168/1999 Sb. ze dne 13. července o pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1999, částka 57, s. 3122-3150. Dostupný také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=3274>

Zákon č. 218 ze dne 27. června 2000 o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 65, s. 3104-3128. Dostupný také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=3453>

Zákon č. 219 ze dne 27. června 2000 o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 65, s. 3129 – 3146. Dostupný také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=3453>

Zákon č. 238 ze dne 28. června 2000 o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 73, s. 3454-3460. Dostupný také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=3461>

Zákon č. 239 ze dne 28. června 2000 o integrovaném záchranném systému a o změně pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 73, s. 3461-3474. Dostupný také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=3461>

Internetové zdroje:

Časopis 112 ROČNÍK XI ČÍSLO 9/2012. In: *Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. 2014 [cit. 2014-03-21]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-xi-cislo-9-2012.aspx>

Generální ředitel. *Hasičský záchranný sbor ČR* [online]. 2011 [cit. 2014-01-27]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/generalni-reditel-hasicskeho-zachranneho-sboru.aspx>

Charakteristika kraje. *Český statistický úřad* [online]. 2014 [cit. 2014-03-11]. Dostupné z: http://www.czso.cz/xz/redakce.nsf/i/charakteristika_kraje

Charakteristika Pardubického kraje (údaje za rok 2012). *Český statistický úřad* [online]. 2014 [cit. 2014-03-12]. Dostupné z: http://www.czso.cz/xs/redakce.nsf/i/charakteristika_pardubickeho_kraje_%28udaje_za_rok_2012%29

Integrovaný záchranný systém. *Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. 2009 [cit. 2014-01-24]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/integrovaný-zachranny-system.aspx>

Jednotky PO. *Hasičský záchranný sbor ČR* [online]. 2009 [cit. 2014-01-31]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/jednotky-po-961839.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>

Nařízení vlády č. 263/2013 o paušální výši úhrady nákladů zásahu. *Zakonyprolidi.cz* [online]. 2010-2014 [cit. 2014-03-09]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2013-263>

Návrh závěrečného účtu kapitoly 314-Ministerstvo vnitra za rok 2012. In: *Ministerstvo vnitra*. 2013. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/soubor/314-mv-szu2012-str-1-182-pdf.aspx>

Působnost a úkoly. *Hasičský záchranný sbor ČR* [online]. 2014 [cit. 2014-01-04]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/uvod-hasicsky-zachranny-sbor-cr-pusobnost-a-ukoly.aspx>

Seznamy příjemců. *Strukturální fondy EU* [online]. 2013 [cit. 2014-03-21]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Informace-o-cerpani/Seznamy-prijemcu>

Úřední deska. *HZS Zlínského kraje* [online]. 2014 [cit. 2014-02-22]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/uredni-deska-hzs-zlinskeho-kraje.aspx>

Základní poslání a služební slib. *Hasičský záchranný sbor ČR* [online]. 2014 [cit. 2014-01-04]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/uvod-hasicky-zachranny-sbor-cr-zakladni-poslani.aspx>

Další zdroje:

Roční zpráva o činnosti HZS Královéhradeckého kraje za rok 2008-2012

Roční zpráva o stavu požární ochrany v Jihočeském kraji za rok 2008 – 2012

Roční zpráva o stavu požární ochrany Karlovarského kraje za rok 2008 – 2012

Roční zpráva o stavu požární ochrany v kraji a o činnosti a hospodaření HZS Pardubického kraje za rok 2008-2012

Roční zpráva o stavu požární ochrany v Plzeňském kraji za rok 2008 – 2012

Roční zpráva o stavu požární ochrany kraje Vysočina za rok 2008 – 2012

Roční zpráva o stavu požární ochrany v Ústeckém kraji za rok 2008 – 2012

Zpráva o stavu požární ochrany Středočeského kraje za rok 2008 – 2012

Zpráva o stavu požární ochrany ve Zlínském kraji za rok 2008 – 2012

Zpráva o stavu požární ochrany v hlavním městě Praze za rok 2008 – 2012

Zpráva o stavu požární ochrany v Jihomoravském kraji za rok 2008 – 2012

Zpráva o stavu požární ochrany v Libereckém kraji za rok 2008 – 2012

Zpráva o stavu požární ochrany v Moravskoslezském kraji za rok 2008 – 2012

Zpráva o stavu požární ochrany v Olomouckém kraji za rok 2008 – 2012

Seznam zkratek

ČNR	Česká národní rada
DN	Dopravní nehoda
FO	Fyzická osoba
GŘ	Generální ředitelství
HZS	Hasičský záchranný sbor
HZS JČK	Hasičský záchranný sbor Jihočeského kraje
HZS JMK	Hasičský záchranný sbor Jihomoravského kraje
HZS KVK	Hasičský záchranný sbor Karlovarského kraje
HZS KHK	Hasičský záchranný sbor Královéhradeckého kraje
HZS LK	Hasičský záchranný sbor Libereckého kraje
HZS MSK	Hasičský záchranný sbor Moravskoslezského kraje
HZS OLK	Hasičský záchranný sbor Olomouckého kraje
HZS PAK	Hasičský záchranný sbor Pardubického kraje
HZS PK	Hasičský záchranný sbor Plzeňského kraje
HZS SČK	Hasičský záchranný sbor Středočeského kraje
HZS ÚK	Hasičský záchranný sbor Ústeckého kraje
HZS ZK	Hasičský záchranný sbor Zlínského kraje
IOP	Integrovaný operační program
IZS	Integrovaný záchranný systém
JPO	Jednotka požární ochrany
JSDH	Jednotka sboru dobrovolných hasičů
MRZ	Mimorozpočtové zdroje
MV	Ministerstvo vnitra
NNO	Nestátní neziskové organizace
OP	Operační program

OPIS	Operační a informační středisko
PO	Požární ochrana
PrO	Právnícká osoba
SDH	Sbor dobrovolných hasičů
ÚO	Územní odbor
ÚSC	Územní samosprávný celek
ZZS	Zdravotní záchranná služba

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 25. dubna 2014

Bc. Monika Mikesková

Seznam příloh

Příloha č. 1 Prostředky přijaté z rozpočtu ÚSC a právnické či fyzické osoby do rozpočtu HZS MSK v roce 2012

Příloha č. 2 Přehled alokovaných a proplacených prostředků z IOP, k březnu 2014

Příloha č. 3 Přehled mimorozpočtových zdrojů všech HZS přijatých v roce 2012

Příloha č. 1

Prostředky přijaté z rozpočtu ÚSC a právnické či fyzické osoby do rozpočtu HZS MSK v roce 2012

ÚSC	tis. Kč	PO a FO	tis. Kč
Bílov	75,00	Arcellor Mittal Frýdek-Místek a.s.	5 375,00
Bohumín	200,00	C.E.B. a.s.	25,00
Dětmárovice	10,00	ČEPS a.s.	200,00
Dolní Lutyně	5,00	Česká Pojišťovna a.s.	50,00
Frýdek-MÍSTEK	350,00	Evráz Vítkovice Steel a.s.	13 016,66
Havířov	400,00	OKD a.s.	3 600,00
Horní Suchá	50,00	OKD,Důl Darkov	20,00
Karviná	500,00	PRIMAGAS	15,00
Kunín	100,00	Shimano Czech republic	30,00
Nový Jičín	1 440,38	SOMA Markvartovice	8,00
Opava	450,00	ŽDB Group a.s.	3 800,00
Ostrava	20 640,00		
Petřvald	10,00		
Rychvald	5,00		
Stonava	40,00		
Šenov u Nového Jičína	100,00		
Těrlicko	10,00		
Třinec	280,00		
Vendryně	45,00		
Žermanice	25,00		
Moravskoslezský kraj	17 726,62		
Transfer inovací	157,87		
CELKEM	42 619,87		26 139,66

Zdroj: Zpráva o stavu požární ochrany v Moravskoslezském kraji za rok 2012, vlastní zpracování

Příloha č. 2

Přehled alokovaných a proplacených prostředků z IOP, k březnu 2014 (v Kč)

HZS	Zvýšení kvality		Živelná pohroma	
	alokace	proplaceno	alokace	proplaceno
Jihočeský kraj	39 594 909	24 233 782	8 585 000	4 759 655
Jihomoravský kraj	45 301 469	45 258 615	12 308 000	8 471 435
Karlovarský kraj	19 276 219	9 021 182	12 286 771	8 450 207
kraj Vysočina	39 670 843	29 415 807	14 076 000	10 298 979
Královéhradecký kraj	34 488 818	24 233 782	16 336 785	8 472 293
Liberecký kraj	34 488 818	34 445 964	14 977 000	10 866 355
Moravskoslezský kraj	45 301 469	29 940 342	12 308 000	8 471 435
Olomoucký kraj	34 488 818	24 233 782	12 614 000	4 759 655
Pardubický kraj	35 013 353	24 758 317	12 308 000	8 471 435
Plzeňský kraj	34 488 818	24 233 782	8 585 000	4 759 655
Středočeský kraj	67 909 164	67 840 597	21 063 000	16 942 871
Ústecký kraj	39 594 909	39 552 055	12 308 000	8 471 435
Zlínský kraj	35 013 353	24 758 317	12 308 000	8 471 435

Zdroj: Seznam příjemců, dostupné také z <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Informace-o-cerpani/Seznamy-prijemcu>, vlastní zpracování

Příloha č. 3

Přehled mimorozpočtových zdrojů všech HZS krajů přijatých v roce 2012 (v tis. Kč)

HZS	dary celkem	likvidační práce	PCO	pojistné náhrady	celkem	MRZ na 1 zaměstnance
hl. město Praha	0	1 916 750	238 350	0	2 155 100	2 407,93
Jihočeský	8 296 530	1 942 139	27 172	0	10 265 841	14 644,57
Jihomoravský	10 244 300	6 464 234	10 367 490	624 430	27 700 454	32 060,71
Karlovarský	31 363 250	1 503 506	184 998	0	33 051 754	101 697,70
Vysočina	6 422 120	2 889 000	2 140 000	0	11 451 120	20 019,44
Královéhradecký	5 014 400	3 076 921	1 192 284	93 810	9 377 415	18 680,11
Liberecký	2 408 710	1 891 731	0	137 800	4 438 241	11 438,77
Moravskoslezský	68 759 540	5 759 706	8 772 175	976 040	84 267 461	86 784,20
Olomoucký	5 048 350	4 065 215	829 804	184 870	10 128 239	17 645,02
Pardubický	3 788 000	1 428 003	3 630 990	1 660	8 848 653	19 795,64
Plzeňský	17 755 940	3 227 561	4 383 554	200 830	25 567 885	39 335,21
Středočeský	9 165 130	5 525 374	3 486 500	272 390	18 449 394	16 802,73
Ústecký	2 477 420	1 625 454	573 119	90 810	4 766 803	6 214,87
Zlínský	520 000	1 603 113	2 136 422	0	4 259 535	9 702,81
celkem	171 263 690	42 918 707	37 962 858	2 582 640	254 727 895	397 229,71

Zdroj: Zprávy o stavu požární ochrany, vyžádané informace z HZS ČR, vlastní zpracování